നാലാം സ്കന്ദം ആരംഭം

ത ഏതേ മുനയ: ക്ഷത്തർല്ലോകാൻ സർഗ്ഗൈരഭാവയൻ
ഏഷ കർദ്ദമദൌഹിത്രസന്താന: കഥിതസ്തവ
ശൃണ്വത: ശ്രദ്ദധാനസ്യ സദ്യ: പാപഹര: പര: (4-1-46)

മൈത്രേയൻപറഞ്ഞു:
വിദുരരേ, ഞാൻ മനുവിൻെറ പുത്രിമാരിലൊരാളായ ദേവഹൂതിയുടെ കഥ പറഞ്ഞുവല്ലൊ. മറ്റു രണ്ടു പുത്രിമാരായ ആകൂതി, പ്രസൂതി എന്നിവരിൽ ആകൂതിയെ രുചിക്കു കൊടുത്തു. അവർ ഭഗവൽ ഭക്തിനിരതരായതിനാൽ, ഭഗവാൻ പ്രസന്നനായി സ്വയം അവർക്കു പുത്രനായി ലക്ഷ്മീസമേതം പിറന്നു. വിഷ്ണു യജ്ഞ്മായും, ലക്ഷ്മി ദക്ഷിണയായും പിറന്നു. അവർക്ക് പന്ത്രണ്ടു പുത്രന്മാരുണ്ടായി. തോഷ, പ്രതോഷ, സന്തോഷ, ഭദ്ര, ശാന്തി, ഇഡസ്പതി, ഇദമ, കവി, വിഭു, സ്വഹ്ന, സുദേവ, രേചന. തുസീത: എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഇവർ ധർമ്മദാനസമ്മാനങ്ങളോടെ വേണ്ടപോലെ ചെയ്യുന്ന യജ്ഞത്തിൻെറ ഫലങ്ങളത്രേ.

ദേവഹൂതിയുടെ ഒൻപതു പുത്രിമാരിൽ കല, കശ്യപനും പൂർണ്ണിമയ്ക്കും ജന്മം നൽകി. പൂർണ്ണിമയ്ക്ക് വിരാജ, വിസ്വഗ, ദേവകുല്യ, എന്നീ മക്കളുണ്ടായി. ദേവകുല്യ, ഗംഗ എന്ന പേരിൽ പിന്നീടറിയപ്പെട്ടു. അനസൂയയെ വിവാഹം ചെയ്ത അത്രിമുനി, ഒറ്റക്കാലിൽ ഒരു നൂറുവർഷം അതികഠിനമായ തപസ്സിലേർപ്പെട്ടു. ഭഗവൽരൂപത്തിലുള്ള മക്കൾ ഉണ്ടാവാനായിട്ടാണ് അത്രിമുനി തപസ്സനുഷ്ടിച്ചത്. ത്രിമൂർത്തികൾ -സൃഷ്ടി, സ്ഥിതി, സംഹാരമൂർത്തികൾ- പ്രത്യക്ഷരായി മുനിയോട് പറഞ്ഞു. "മാമുനേ, നിങ്ങളുടെ ആഗ്രഹമെന്തോ അതു നടക്കും. ഞങ്ങൾ മൂവരും അങ്ങയുടെ പുത്രന്മാരായി പിറക്കുന്നതാണ്. അങ്ങയുടെയും തങ്ങളുടേയും മഹിമ പ്രസരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അവർ ജീവിക്കും." ബ്രഹ്മപ്രഭയാൽ ചന്ദ്രദേവതയും, വിഷ്ണുമഹിമയാൽ ദത്താത്രേയനും, ശിവശക്തിയിൽനിന്നും ദുർവ്വാസാവും അത്രിപുത്രന്മാരായി പിറന്നു. ആഗിരനും ശ്രദ്ധക്കും നാലു പുത്രിമാരും, ഉതസ്യ, ബ്രഹസ്പതി എന്നീ രണ്ടു പുത്രന്മാരും ഉണ്ടായി. പുലസ്ത്യമുനിക്കും ഹവിർഭുവിനും കൂടി രണ്ടു പുത്രന്മാർ. ഒരാൾ അഗസ്ത്യമുനി. മറ്റേയാൾ മാമുനിയായ വിശ്രവൻ. വിശ്രവൻെറ പുത്രനാണ് കുബേരൻ. മറ്റൊരു ഭാര്യയിൽ, വിശ്രവപുത്രൻമാരാണ് രാവണൻ, കുംഭകർണ്ണൻ, വിഭീഷണൻ എന്നിവർ. പുലഹനും ഗതിക്കും കൂടി കർമ്മശ്രേഷ്ഠം, വാരീയാൻ, സഹിഷ്ണു എന്നിവരും കൃതുവിനും ക്രിയക്കും കൂടി വാലഖില്യാ എന്നറിയപ്പെടുന്ന അറുപതിനായിരം ഋഷികളും ഉണ്ടായി. വസിഷ്ടനും ഊർജ്ജക്കും കൂടി ഏഴു പുത്രന്മാർ -ചിത്രകേതു, സുരോചി, വിരാജ, മിത്ര, ഉൽബന, വസുഭ്രദ്യാന, ദ്യുമാൻ- എന്നിവർ. അഥർവനും ശാന്തിക്കും കൂടി ദദീചി. ഭൃഗുവിനും ഖ്യാതിക്കും കൂടി ധാതാ, വിധാതാ എന്നീ പുത്രന്മാരും ശ്രീ, കവി എന്നീ പുത്രിമാരും ഉണ്ടായി. കർദ്ദമൻെറ കുലത്തിലെ പരമ്പരയെപ്പറ്റി കേൾക്കുന്നവരിൽ നിന്നും പാപങ്ങൾ ഒഴിയുന്നു.

മനുവിൻെറ പുത്രി പ്രസൂതിയെ ദക്ഷനു കൊടുത്തു. അവർക്ക് പതിനാറ് പുത്രിമാർ. ദക്ഷൻ തൻെറ പതിമൂന്ന് പുത്രിമാരെ ധർമ്മദേവനു കൊടുത്തു- ശ്രദ്ധ, മൈത്രി, ദയ, ശാന്തി, തുഷ്ടി, പുഷ്ടി, ക്രിയ, ഉന്നതി, ബുദ്ധി, മേധ, തിതിക്ഷ, ഹ്റി, മൂർത്തി. അവർക്ക് ശുഭ, പ്രസാദ, അഭയ, സുഖ, മദ, സ്മയ, യോഗ, ദർപ്പ, അർദ്ധ, സ്മൃതി, ക്ഷേമ, പ്രാശ്രയ എന്നിവരും നരനാരായണന്മാരും മക്കളായി ജനിച്ചു. ഈ നരനാരായണൻമാരാണല്ലൊ ദ്വാപരയുഗത്തിൽ അർജ്ജുനനും ശ്രീകൃഷ്ണനുമായി അവതരിച്ചത്. ദക്ഷൻെറ മറ്റൊരു പുത്രി സ്വാഹയെ അഗ്നിക്ക് കൊടുത്തു. ഇനിയുമൊരു പുത്രിയെ പിതൃക്കന്മാർക്കും ഏറ്റവും ഇളയമകളായ സതിയെ ശിവനും കൊടുത്തു. സതി ചെറുപ്പത്തിലേത്തന്നെ മരിച്ചുപോയി.

ഈ പേരുകളെല്ലാം മന:ശാസ്ത്രപരമായി പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നവയാണ്. ഈ അദ്ധ്യായം മുഴുവനും ധ്യാനയോഗ്യമത്രെ.

**നിഷിദ്ധ്യ മാനസ്സ സദസ്യമുഖ്യൈർദക്ഷോ ഗിരിത്രായ വിസൃജ്യ ശാപം
തസ്മാദ്വിനിഷ്ക്രമ്യ വിവൃദ്ധമന്യുർജ്ജഗാമ കൌരവ്യ നിജം നികേതനം (4-2-19)**

സതിയുടെ അകാലവിയോഗത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വിദുരരുടെ ചോദ്യത്തിന് മറുപടിയായി മൈത്രേയൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: ഒരിക്കൽ സൃഷ്ടിദേവതയായ പ്രജാപതി നടത്തിയ സുപ്രധാനവും വിപുലവുമായ ഒരു യാഗത്തിൽ അനേകം മുനിമാരും ദേവതകളും പങ്കെടുത്തു. സൃഷ്ടാക്കളിലൊരുവനായ ദക്ഷൻ സഭയിലേക്ക് കടന്നുവന്നപ്പോൾ സ്വപിതാവായ ബ്രഹ്മാവും ജാമാതാവായ ശിവനുമൊഴികെ മറ്റെല്ലാവരും എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് ബഹുമാനം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ശിവൻെറ പെരുമാറ്റത്തിൽ അതൃപ്തനായ ദക്ഷൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. "അല്ലയോ ഋഷി മുനി ദേവന്മാരേ, കേട്ടാലും, ഞാനീ പറയുന്നത് അജ്ഞത കൊണ്ടോ ആരോടുമുള്ള വിരോധം കൊണ്ടോ അല്ല, മറിച്ച് ശരിയായ പെരുമാറ്റരീതിയെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കിക്കാനാണ്. ഈ അഹംഭാവിയും വൃത്തി ഹീനനുമായ മനുഷ്യൻ, ശ്മശാനഭസ്മവും പൂശി, ഭ്രാന്തനെപ്പോലെ നടക്കുകയും, ഭൂതഗണങ്ങളെ കൂട്ടുപിടിച്ച് അവരിലൊരാളെപ്പോലെ അലയുകയും ചെയ്യുന്നവനാണെങ്കിലും എൻെറ മരുമകനും അതുകൊണ്ട് എനിക്ക് മകനെപ്പോലെയുമാണ്. കഷ്ടം, എൻെറ സുചരിതയായ മകളെ അവനാണല്ലൊ, വിവാഹത്തിൽ നൽകിയത്! എൻെറ അച്ഛൻെറ നിർബ്ബന്ധത്തിനു വഴങ്ങിയാണ് ഞാൻ ആ വിഡ്ഢിത്തത്തിനു സമ്മതിച്ചത്. എന്നോടുള്ള ബഹുമാനം കാണിക്കാതിരിക്കുക വഴി അവൻ നമ്മുടെയെല്ലാം മുഖത്ത് കരിവാരിത്തേച്ചിരിക്കുന്നു. ശരിയായ നടപടിക്രമങ്ങളേയും പെരുമാറ്റത്തേയും അംഗീകരിക്കാത്ത ശിവന് ഇനിമുതൽ യജ്ഞവീതം ലഭിക്കാതെ പോകട്ടെ." ഇത്രയും പറഞ്ഞ് മറ്റുമുനിമാർ അഭ്യർത്ഥിച്ചിട്ടുകൂടി യജ്ഞശാലയിൽ നിന്നും ദക്ഷൻ ദേഷ്യത്തിൽ ഇറങ്ങിപ്പോയി.

ശിവൻെറ പരമഭക്തന്മാരിലഗ്രഗണ്യനായ നന്തി ദക്ഷനേയും യാഗശാലയിൽ ദക്ഷനു കൂട്ടുനിന്ന ബ്രാഹ്മണരേയും ശപിച്ചു. "ഈ വിഡ്ഢി, ശരീരത്തെ ആത്മാവുതന്നെ എന്നുകരുതി ഇന്ദ്രിയസുഖങ്ങളിലും പൊങ്ങച്ചമേറിയ വിപുലമായ ആചാരക്രമങ്ങളിലും മുഴുകി ഒരു മൃഗത്തിൻെറ അവസ്ഥയിൽത്തന്നെ ജീവിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവൻെറ മുഖം സത്യത്തിനുനേരെ പുറം തിരിഞ്ഞിരിക്കട്ടെ. അവൻെറ തല ആടിൻേറതുപോലെയുമാകട്ടെ. അവനും അവനെ പിന്തുടരുന്നവരും വീണ്ടും വീണ്ടും ജനിച്ചും മരിച്ചും കാലചക്രം തുടർന്നു കൊണ്ടേയിരിക്കും. ഈ ബ്രാഹ്മണർ വേദപഠനങ്ങളിലും യജ്ഞങ്ങളിലും അതീവ തൽപ്പരരായിരിക്കുന്നത് ധനസമ്പാദനത്തിനു മാത്രമാണല്ലോ. ഇഷ്ടമുള്ളതെല്ലാം ഭക്ഷിച്ച് പ്രകടനപരവും അലംകൃതങ്ങളുമായ വേദോച്ചാരണവും നടത്തി ശിവനെ വെറുത്തു കഴിയുന്നതുകൊണ്ട് ലോകം മുഴുവൻ ഈ ബ്രാഹ്മണർ യാചകരെപ്പോലെ അലഞ്ഞുനടക്കും."

നന്തി, ബ്രാഹ്മണകുലത്തെമുഴുവൻ ശപിച്ചതുകേട്ട ഭൃഗുമഹർഷി ഒരു മറുശാപം കൊടുത്തു. "ശിവൻെറ പാത പിന്തുടരുന്ന ഇവരെല്ലാം നിഷേധികളത്രെ. വേദങ്ങളുടേയും ബ്രാഹ്മണരുടേയും അധികാരത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്ന ഇവർ തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്ന പാത പവിത്രമല്ല. ജട നിറഞ്ഞ മുടിയും ചൂടി, ചുടലച്ചാരം മേലണിഞ്ഞ്, ലഹരികുടിച്ചു നടക്കുന്ന ഇവർ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിനാൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട വേദത്തെത്തന്നെ ധിക്കരിക്കുന്നു. വേദങ്ങളെ നിഷേധിക്കുകമൂലം നിങ്ങളെല്ലാം ധിക്കാരികളായി അറിയപ്പെടും." ഈ ശാപവചനം കേട്ട് തൻെറ ഭീകരരൂപികളായ ഭൂതഗണങ്ങളുമൊത്ത് ശിവൻ സഭയിൽനിന്നും ഇറങ്ങിപ്പോയി. പ്രജാപതി ഒരായിരം വർഷത്തേക്കു കൂടി ഈ യാഗം തുടർന്നു. പിന്നീട് യാഗശേഷം ഔപചാരികസ്നാനവും കഴിഞ്ഞ് എല്ലാവരും സ്വകുടുംബങ്ങളിലേക്ക് മടങ്ങി.

ദക്ഷ എന്നാൽ ജാഗരൂകമായ കാര്യക്ഷമതയും കർമ്മശേഷിയും. എല്ലാ കഴിവുകളും അവയുടെ ദേവതകളും ദക്ഷനെ അംഗീകരിക്കുന്നു, എന്നാൽ സൃഷ്ടാവും സംഹർത്താവും അതിനെ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. സംഹാരകനോടുള്ള ഭക്തിയില്ലാത്ത കാര്യക്ഷമതയെക്കുറിക്കുന്നതാണ് ഈ അദ്ധ്യായം.

അനാഹുതാ അപ്യഭിയന്തി സൌഹൃദം
ഭർത്തുർഗ്ഗുരോർദ്ദേഹ കൃതശ്ച കേതനം (4–3–13)
വിദ്യാ തപോവിത്തവപുർവ്വയ: കുലൈ:
സതാം ഗുണൈ: ഷഡ് ഭിരസത്തമേതരൈ: (4–3–17)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
കാലം കുറെ കടന്നു പോയി. ദക്ഷൻ പ്രജാപതിമാരിൽ പ്രധാനിയായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം വാജപേയയജ്ഞം ഭംഗിയായി നടത്തി പ്രശസ്തി നേടി. ഇപ്പോൾ അതിലും കേമത്തിൽ ബ്രഹസ്പതി സവയജ്ഞം തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ശിവസന്നിധിയിൽനിന്ന് ശിവപത്നിയും ദക്ഷപുത്രിയുമായ സതി, ആകാശമാർഗ്ഗേണ യാത്രപോകുന്ന മാമുനിമാരേയും ദേവതകളേയും കണ്ടു. തൻെറ സഹോദരിമാരും കുടുംബാംഗങ്ങളും പങ്കെടുക്കുന്ന യജ്ഞത്തിൽ പങ്കെടുക്കാൻ അവൾക്ക് അദമ്യമായ ആഗ്രഹമുണ്ടായി. അവൾ ശിവനെ സമീപിച്ച് പോകാനുള്ള ആഗ്രഹമറിയിച്ചു. "ഭർത്താവിൻെറയോ, മാതാപിതാക്കളുടെയോ, ഗുരുവിൻേറയോ മറ്റുബന്ധുജനങ്ങളുടേയോ ഗൃഹങ്ങളിൽ ക്ഷണിക്കാതെതന്നെ പോകാമെന്ന് ശാസ്ത്രം പറയുന്നു. ഈ സൃഷ്ടികൾ മുഴുവൻ അങ്ങയുടെ ഉള്ളിൽത്തന്നെയെന്നു ഞാൻ മനസിലാക്കുമ്പോഴും സ്വന്തം അമ്മയേയും സഹോദരിമാരേയും കാണാനുള്ള സ്ത്രൈണമായ ആഗ്രഹം എനിക്കുണ്ടായിപ്പോകുന്നു. മാത്രമല്ലാ, ഈ വിപുലമായ യാഗത്തിൽനിന്നും വിട്ടുനിൽക്കാനും എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. അങ്ങയുടെകൂടെതന്നെ അവിടെ പോയി വരാൻ ഞാനാഗ്രഹിക്കുന്നു."

സതിയുടെ അജ്ഞതയ്ക്കുനേരെ പുഞ്ചിരിയോടെ പരമശിവൻ പറഞ്ഞു: "ബന്ധുക്കളുടേയൊ ഗുരുക്കൻ മാരുടേയോ ഗൃഹങ്ങളിൽ ക്ഷണിക്കാതെതന്നെ പോകാം എന്നതു ശരി തന്നെ. പക്ഷെ, അവരിൽ വിരോധവും ദുഷ്ടബുദ്ധിയും ഇല്ലെങ്കിൽ മാത്രം. ജ്ഞാനം, തപസ്സ്, ധനം, ശരീരസൗന്ദര്യം, പ്രായം, പാരമ്പര്യം എന്നിവ സുമനസ്ക്കർക്ക് ആഢ്യത്വം നൽകുമെങ്കിലും ഇവ ദുഷ്ടരുടെ ദുഷ്ടത കൂട്ടുവാനിടയാക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഈദൃശഗുണങ്ങളുണ്ടെന്നു കാഴ്ചയിൽ തോന്നുമെങ്കിലും സ്വന്തം ബന്ധുക്കളാണെങ്കിൽക്കൂടി ദുഷ്ടതയുള്ള വരുമായുള്ള സഹവാസം വർജ്ജിക്കുകയാണ് നല്ലത്."

ശത്രുക്കളുടെ കൈകളാൽ പീഢിക്കപ്പെടുന്നതാണ് ബന്ധുക്കളുടെ നിന്ദയേക്കാൾ അഭികാമ്യം. ശത്രു പീഢനം കാലക്രമത്തിൽ മറക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിലും ബന്ധുക്കളുടെ നിന്ദ പൊറുക്കാൻ കഴിയുന്നതല്ലതന്നെ. നീ പോയാൽ അഛൻെറ ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ട മകളായിരുന്നുവെങ്കിലും എൻെറ ഭാര്യയായതുകൊണ്ട് നിന്നെ അവഗണിച്ചപമാനിക്കും എന്നറിയുക. ശരീരാസക്തിയുള്ളവർ അതിനെ ആത്മാവെന്നു കരുതി ഉന്നതരേയും സാക്ഷാത്ക്കാരം നേടിയവരേയും വെറുക്കുന്നു. അവരെ മനസ്സിലാക്കാൻപോലും ശ്രമിക്കുന്നില്ല. ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരം നേടിയവർ ശരീരാസക്തിയില്ലാത്തവരാണെന്നും, എല്ലാവരേയും ആത്മാവുകൊണ്ട് പരിപൂർണ്ണമായി താണുവണങ്ങുന്നുവെന്നും അവർക്ക് മനസ്സിലാവുന്നില്ല. വെറും ശരീരംകൊണ്ടുള്ള ബഹുമാനപ്രകടനം മാത്രമല്ല ഭഗവൽസാന്നിദ്ധ്യം എല്ലാ ഹൃദയങ്ങളിലും ദർശിക്കുന്നതുകൊണ്ട്എല്ലാവരോടും യോഗിക്ക് ബഹുമാനമാണ്. നിർമ്മലമായ മനസ്സ് വാസുദേവനത്രെ. ഭഗവൽമഹിമ ഇതിലൂടെ സുവിദിതമാണ്. എൻെറ മനസ്സിൻെറ നിർമലതയിൽ ഭഗവാനെ എന്നും ഞാൻ ആരാധിക്കുന്നു. ഞാൻ ഒരുതെറ്റും അങ്ങോട്ടു ചെയ്യാതെതന്നെ എന്നെ നിന്ദിക്കുന്നവരുടെ അടുക്കൽ നിനക്കു പോവേണ്ട കാര്യമെന്ത്? എൻെറ ഉപദേശം കേൾക്കാതെ നീ പോയാൽ നിനക്ക് ദുരിതം നിശ്ചയം. സ്വന്തം ബന്ധുക്കളിൽനിന്നുള്ള അപമാനം മരണതുല്യമത്രെ."

കർണ്ണൗ പിധായ നിരിയാദ്യദകൽപ്പ ഇശേ
ധർമ്മാവിതര്യസൃണിഭിർന്നൃഭിരസ്യമാനേ
ഛിന്ദ്യാത് പ്രസഹ്യ രുശതീമസതീം പ്രഭുഞ്ചേത്
ജിഹ്വാമസൂനപി തതോ വിസൃജേത് സ ധർമ്മ: (4-4-17)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
സതിക്ക് ശിവനോട് ഈർഷ്യയുണ്ടായി. ആഗ്രഹവും ദു:ഖവും ദേഷ്യവും എല്ലാം ചേർന്ന് അവളുടെ ബുദ്ധി മൂടിയിരുന്നു. നന്തി തുടങ്ങിയ ശിവഗണങ്ങളുമൊപ്പം സതി സ്വന്തം മാതാപിതാക്കളുടെ ഗൃഹത്തിലേക്ക് തിരിച്ചു. യാഗശാലയിൽ ദക്ഷൻ പൂജയുടെ ചടങ്ങുകൾ നടത്തുന്നു. സഭാവാസികളായ ദേവന്മാരോ മുനിമാരോ ആരും ദക്ഷകോപം ഭയന്ന് സതിയെ ആദരിച്ചില്ല. സ്ത്രീജനങ്ങൾ മാത്രം സതിയെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. ദേവന്മാരിൽ ശിവനുമാത്രം യാഗവിഹിതം വെച്ചിട്ടില്ലെന്ന് അവൾ കണ്ടു. സ്വന്തം സ്ഥാനമാനത്തിലും പഠിപ്പിലും അഹങ്കാരമുണ്ടായിത്തീർന്ന ദക്ഷൻ മനപ്പൂർവ്വം ശിവനിന്ദ ചെയ്യുകയാണ്.

സതി പറഞ്ഞു: “അല്ലയോ ബ്രാഹ്മണരേ, നിങ്ങൾ മറ്റുള്ളവരുടെ മഹിമയിലും കുറ്റം കണ്ടുപിടിക്കുന്നു. എന്നാൽ മറ്റുള്ളവരുടെ ചെറിയ മഹത്വം പോലും വലുതാക്കിക്കണ്ട് ബഹുമാനിക്കുന്നവരാണ് ഉന്നതരായ മഹജ്ജനങ്ങൾ. അളവില്ലാത്ത ശക്തിയും മഹിമയുമുള്ള ശിവനെ നിങ്ങൾ വെറുക്കുന്നു. എങ്കിലും ആ രണ്ടക്ഷരം ഉച്ചരിക്കുന്ന മാത്രയിൽ എല്ലാ പാപങ്ങളും ശമിക്കുന്നു എന്നറിയുക. നിങ്ങൾ ശിവനെ പവിത്രതയില്ലാത്തവനെന്നു പറയുന്നു. ബ്രഹ്മദേവൻപോലും ആ പാദങ്ങളെ പൂജിക്കുമ്പോൾ നിങ്ങളുടെ ഈ ആരോപണത്തിനെന്തു സാംഗത്യം? ഇനി ഞാനിവിടെ നിന്നുകൂടാ. അധാർമ്മിയും ദൈവനിന്ദകനുമായ ഒരുവൻെറ ദുഷ്ടത കിനിയുന്ന നാവ് കഴിയുമെങ്കിൽ പിഴുതെടുക്കണം. എന്നിട്ട് സ്വയം ജീവനൊടുക്കണം. അതിനു ശക്തിയില്ലെങ്കിൽ കാതുകൾ പൊത്തിയടച്ച് ആ സ്ഥലം വിടണം. അതാണ് ശരിയായ നടപടി. നിങ്ങളുടെ പൂജാഘോഷങ്ങളെ ഞാൻ വെറുക്കുന്നില്ല. കാരണം, വേദസംഹിതാനുസാരിയായ കർമ്മങ്ങളും യാഗങ്ങളും പ്രധാനമായി കണക്കാക്കുന്നവരും ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരത്തിന് അവയേക്കാൾ പ്രാധാന്യം നൽകുന്നവരും ഉണ്ടല്ലോ. ഈ രണ്ടു പാതകളും വിഭിന്നങ്ങളത്രെ. ഒരുവൻ സ്വധർമ്മം ഭംഗിയായി അനുഷ്ടിക്കണം. എന്നാൽ, മറ്റേവിഭാഗത്തിൻെറ ചെയ്തികളെ താഴ്ത്തിക്കണ്ടുകൂടാ. ശിവൻ, പരമാത്മ സ്വരൂപംതന്നെയായതിനാൽ സ്വയം എല്ലാവിധ കടമകൾക്കും കർമ്മങ്ങൾക്കും അതീതനത്രെ. നിങ്ങൾ അങ്ങിനെയുള്ള ശിവനു നിരക്കാത്ത രീതിയിലാണ് പെരുമാറുന്നത്. ഇനി നിങ്ങളിൽനിന്നു ജനിച്ച ഈ ശരീരം ഞാൻ വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയില്ല.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞ് സതി, യോഗവിധിപ്രകാരമുള്ള അഗ്നിയിൽ ശരീരമുപേക്ഷിക്കാൻ തയ്യാറെടുത്തു. അവൾ പ്രാണനെയും അപാനനെയും സൂര്യനാഡിയിലെത്തിച്ചു. ഉദാനൻെറ സഹായത്തോടെ ഈ ശക്തിയെ ഹൃദയഭാഗത്തെത്തിച്ച് ബോധമണ്ഡലവുമായി ചേർത്തുവെച്ചു. അതിനെ കണ്ഠനാളിയിലൂടെ കടത്തി ഇരുപുരികങ്ങൾക്കുമിടയിലെത്തിച്ച് ഭഗവാൻെറ താമരപ്പാദങ്ങളിൽ ധയാനനിമഗ്നയായിരിക്കെ യോഗാഗ്നി യുണ്ടാവുകയും അതവളുടെ ശരീരത്തെ പൊതിയുകയും ചെയ്തു. ആകാശദേവതകൾ ദക്ഷനെ ഉപേക്ഷിച്ചു. ശിവഗണങ്ങൾ ദക്ഷനെയും കൂട്ടരേയും കൊല്ലാൻ തുനിഞ്ഞെങ്കിലും, മാന്ത്രികമായ ഒരു കർമ്മംകൊണ്ട് ആയിരക്കണക്കിന് സത്വങ്ങളെ യാഗാഗ്നിയിൽ നിന്നു സൃഷ്ടിച്ചാണ് ഭൃഗുമുനി ശിവഗണങ്ങളെ യാഗശാലയിൽനിന്നും ആട്ടിപ്പായിച്ചത്.

ആളുകൾ പ്രകടമായ കാരണങ്ങൾ കൂടാതെ തന്നെ തീപ്പെടുന്നതിനെപ്പറ്റി ചരിത്രത്തിൽ പല രേഖകളുമുണ്ട്.

ജുഹ്വത: സ്രുവഹസ്തസ്യ ശ്മശ്രൂണി ഭഗവാൻ ഭവ:
ഭൃഗോർല്ലുലുഞ്ചേ സദസി യോ*ƒ*ഹസച്ശ്മശ്രു ദർശയൻ (4–5–19)
ഭഗസ്യ നേത്ര ഭഗവാൻ പാതിതസ്യ രുഷാ ഭുവി
ഉജ്ജഹാര സദ:സ്ഥോ*ƒ*ക്ഷണാ യശ്ശപന്തമസൂചയത് (4–5–20)
പൂഷ്ണശ്ചാപാതയദ്ദന്താൻ കാലിംഗസ്യ യഥാ ബല:
ശാപ്യമാനേ ഗരിമണി യോ*ƒ*ഹസദ്ദർശയൻ ദത: (4–5–21)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
ദക്ഷസഭയിൽ നടന്നതെല്ലാം നാരദമുനി ശിവനോടു പറഞ്ഞു. സതി സ്വയം യോഗാഗ്നിയിൽ ദഹിച്ചതും ഭൃഗുമുനി യാഗാഗ്നികളിൽ നിന്നുമാവാഹിച്ചെടുത്ത ഋഭു ശിവഗണങ്ങളെ ആട്ടിപ്പായിച്ചതുമെല്ലാം ശിവൻ അറിഞ്ഞു. കോപിഷ്ടനായി ശിവൻ തന്റെ ജടയിൽനിന്നും ഒരുരോമം പറിച്ച് അടുത്തുള്ളൊരു പാറയിലുരച്ചപ്പോൾ അതു വീരഭദ്രൻ എന്നു പേരായ വലിയൊരു സത്വമായിത്തീർന്നു. അവന് ഒരായിരം കൈകളും മൂന്നുകണ്ണുകളും ഭീകരമായ ദംഷ്ട്രങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു.

ശിവനെ നമിച്ച് ആജ്ഞയ്ക്കായി വീരഭദ്രൻ കാത്തുനിന്നു. ശിവൻ പറഞ്ഞു: “നീ എന്റെതന്നെ പ്രഭയുടെ ഒരു കിരണമത്രെ. ദക്ഷനെയും അവന്റെ യാഗത്തേയും നീ നശിപ്പിക്കണം.” വീരഭദ്രൻ ഭഗവാനെ വണങ്ങി യാത്രയായി. കൂടെ ശിവഗണങ്ങളും അനുഗമിച്ചു. ദക്ഷസഭയിൽ വലിയ ബഹളം തന്നെയായിരുന്നു. വടക്കുദിശയിൽനിന്ന് വല്ലാത്ത പൊടിപടലവും കാർമേഘവും കാണായി. ഏതോ അത്യാപത്തിന്റെ തോന്നൽ എല്ലാവരേയും ഭയചകിതരാക്കി. ദക്ഷപത്നിക്കും മറ്റുസ്ത്രീകൾക്കും സതീദേഹത്യാഗത്തെത്തുടർന്ന് ദക്ഷനെതിരെ ഭഗവാന്റെ പ്രതികാരമായിരിക്കുമിതെന്നു മനസ്സിലായി.

ശിവഗണങ്ങൾ ദക്ഷസഭയിൽ അതിക്രമിച്ചുകയറി യാഗസന്നാഹങ്ങളെല്ലാം നശിപ്പിച്ചു. മണിമാൻ എന്ന ശിവഭൃത്യൻ ഭൃഗുവിനെ ബന്ധിച്ചു. വീരഭദ്രൻ, ദക്ഷനേയും. ചണ്ഡീശൻ പൂഷദേവനേയും, നന്ദി ഭഗദേവനേയും ബന്ധിച്ചു. മറ്റുള്ളവർ നാനാഭാഗങ്ങളിലേക്കും ഓടി രക്ഷപ്പെട്ടു. വീരഭദ്രൻ ഭൃഗുവിന്റെ മീശയും താടിരോമങ്ങളും ബലമായി പറിച്ചെടുത്തു. അഗ്നിയിലേക്ക് ഹോമ ദ്രവ്യങ്ങളർപ്പിക്കുമ്പോൾ ഭൃഗു അഹങ്കാരത്തോടെ ഒരു കൈകൊണ്ട് തന്റെ മീശ തടവി മറ്റേക്കൈകൊണ്ട് യാഗം നടത്തുകയായിരുന്നുവല്ലൊ. ഭഗനെ വീരഭദ്രൻ അടിച്ചുവീഴ്ത്തി, അവന്റെ കണ്ണുകൾ ചൂഴ്ന്നെടുത്തു. ശിവനെ ദക്ഷൻ അപമാനിക്കുന്ന സമയത്ത് കുസൃതിയോടെ കണ്ണിറുക്കിക്കാണിച്ചതിനുള്ള ശിക്ഷ. പൂഷദേവൻ പരിഹാസമായി ചിരിച്ചതിനുള്ള പ്രതിഫലമായി അയാളുടെ പല്ലുകൾ മുഴുവനും വീരഭദ്രൻ പറിച്ചെടുത്തു. പിന്നീട് ദക്ഷന്റെ കഴുത്തു വെട്ടാൻ തുനിഞ്ഞെങ്കിലും വീരഭദ്രന് കുറച്ച് തടസ്സം നേരിട്ടു. എന്നാൽ യാഗബലി നൽകുന്ന മൃഗത്തിനെപ്പോലെ ദക്ഷജീവൻ ഭഗവാന് സമർപ്പിച്ചപ്പോൾ അയാളുടെ തല അറ്റുവീണു. വീരഭദ്രനും കൂട്ടരും കൈലാസത്തിലേക്ക് മടങ്ങി. എല്ലാ ദുഷ്ടർക്കും അതാതു കുറ്റങ്ങൾക്കുള്ള ശിക്ഷകൾ കിട്ടി.

**തം ബ്രഹ്മനിർവ്വാണസമാധിമാശ്രിതം വ്യുപാശ്രിതം ഗിരീശം യോഗകക്ഷാം
സലോകപാല മുനയോ മനൂനാമാദ്യം മനും പ്രാഞ്ജലയ: പ്രണേമു: (4-6-39)**

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
പരാജിതരായ മുനിമാരും ദേവതകളും സൃഷ്ടികർത്താവായ ബ്രഹ്മദേവൻെറ അടുക്കൽ ചെന്ന് ഉണ്ടായ കാര്യങ്ങൾ വിശദീകരിച്ചു.

ബ്രഹ്മാവ് പറഞ്ഞു: "ഉടനേതന്നെ വിശുദ്ധമായ കൈലാസത്തിൽപ്പോയി ശിവഭഗവാൻെറ പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ അഭയം തേടുക. ദക്ഷനും നിങ്ങളുമെല്ലാം ശിവന് വിഹിതമായ അർഘ്യം നൽകാതെ ദ്രോഹം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എനിക്കോ യജ്ഞാധിപനായ വിഷ്ണുവിനോ ശിവമഹിമയെ അളക്കാൻ കഴിയില്ല തന്നെ. ദേവതകൾക്കും മുനിമാർക്കും പോലും അവിടുത്തെ ശക്തിയും സ്വഭാവവും അറിയാൻ കഴിയില്ല. കാരണം, ശിവൻ സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനത്രെ."

മുനിമാരാലും ദേവതകളാലും അനുഗമിക്കപ്പെട്ട് ബ്രഹ്മാവ് കൈലാസത്തിലേക്ക് പുറപ്പെട്ടു. കൈലാസത്തിൽ അസാധാരണ സിദ്ധികളുളള ദേവന്മാർ കഴിയുന്നു. ചിലർ ജന്മനാ സിദ്ധർ. മറ്റുളളവർ മരുന്ന്, തപസ്സ്, യോഗാഭ്യാസം എന്നിവകൊണ്ട് സിദ്ധിനേടിയവരത്രെ. പർവ്വതശിഖരങ്ങൾ രത്നത്തിൻെറ തിളക്കമാർന്നിരിക്കുന്നു. മലകൾ വൃക്ഷലതാദികൾകൊണ്ട് സർവ്വഹരിതവുമാണ്. പലേവിധ പക്ഷികളും മയിലുകളും കൈലാസ പ്രദേശം മുഴുവനും ശബ്ദായമാനമാക്കിയിരിക്കുന്നു. മാൻ, പുലി, സിംഹം തുടങ്ങിയ കാട്ടുജീവികളും അവിടെ സുലഭം. നന്ദ, അളകനന്ദ എന്നീ നദികളുടെ ഇടയ്ക്ക് അളക എന്ന അതീവസുന്ദരമായ ദിവ്യനഗരം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു. ഈ നഗരത്തിൽ ദിവ്യപുരുഷന്മാർ ജീവിക്കുന്നു. രത്നഖചിതങ്ങളായ വിമാനങ്ങളാൽ നഗരം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

ദേവതകളും ബ്രഹ്മാവുതന്നെയും ഈ സുന്ദരദൃശ്യങ്ങൾ കണ്ട് കുറച്ചുനേരം വിസ്മയിച്ചുപോയി. അവിടെ കുറച്ചു ദൂരെ വലിയൊരാൽമരം കാണായി. അതിനു ചുവട്ടിൽ ശിവൻ ആത്മീയപ്രഭയിൽ മുങ്ങി പരമശാന്തനായിരിക്കുന്നു. സർവ്വചരാചരങ്ങളുടേയും സുഹൃത്തായി വാഴുന്നവൻ പൊതുനന്മയ്ക്കായും, അഭിവൃദ്ധിക്കായും സദാ തപസ്സിലും യോഗാഭ്യാസങ്ങളിലും ഏർപ്പെടുന്നു. ശിവനുചുറ്റും ദിവ്യരായ ഋഷി വര്യന്മാരും യോഗികളുമുണ്ട്. നാരദൻ സശ്രദ്ധം ശിവൻെറ വാക്കുകൾ കേൾക്കുന്നു. കൈകൾ കൂപ്പി ബ്രഹ്മാവും, ദേവതകളും മറ്റുബ്രാഹ്മണരും വിനയപുരസരം ശിവനെ നമിച്ചു. ശിവൻ വിശ്വബോധത്തിൻെറ പരമകാഷ്ടയിൽ വിരാജിക്കുകയായിരുന്നു. ബ്രഹ്മാവിനേയും ബ്രാഹ്മണരേയും മറ്റും സ്വീകരിച്ചു ഉപചാരപൂർവ്വം ശിവൻ പെട്ടെന്നെഴുന്നേറ്റുവന്നു. ദിവ്യന്മാരുടെ മഹിമ അതാണല്ലൊ. അവർ തികച്ചും വിനയശീലരത്രെ.

ബ്രഹ്മദേവൻ ശിവനോട് പറഞ്ഞു: "ഭഗവൻ, അങ്ങ് പരമാത്മാവിനോട് ഒന്നുചേർന്നിരിക്കുന്നുവെങ്കിലും ലീലകളായി ശിവശക്തിദ്വന്ദങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ സൃഷ്ടിസ്ഥിതി സംഹാരങ്ങൾ നടത്തി വിശ്വസൃഷ്ടിയുടെ വിക്ഷേപാവരണക്രിയകൾ നടപ്പിലാക്കുന്നു. അങ്ങാണ് യാഗകർമ്മങ്ങളുടെ നടപടിക്രമങ്ങൾ ആദ്യമായി നടപ്പിലാക്കിയത്. അങ്ങ് സന്മനസുളളവർക്ക് ശാന്തിയും, ദുഷ്ടർക്ക് തക്കതായ ശിക്ഷകളും നൽകുന്നു. അങ്ങയുടെ ക്രോധം ഭക്തജനങ്ങളെ ബാധിക്കയില്ലതന്നെ. അങ്ങ് ദക്ഷനെ കുഴപ്പിച്ച വിഷ്ണുവിൻെറ മായാശക്തിക്കുമതീതനാണല്ലൊ. ദക്ഷനും മറ്റുളളവരും മായാശക്തിക്കടിമയാണെന്നറിയുക. അവരിൽ കരുണകാണിക്കാൻ ഞങ്ങളഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. അവരെയെല്ലാം പഴയ രൂപത്തിലാക്കി പുനർജനിപ്പിച്ചാലും. ആ ദക്ഷയാഗത്തെ പൂർത്തിയാക്കാൻ അനുവദിച്ച് പരിസമാപ്തി നൽകിയാലും. മാമുനിമാർ അങ്ങേക്കുളള യജ്ഞവിഹിതം വിധിയാംവണ്ണം യാഗത്തിൽ നൽകുമെന്നുറപ്പു വരുത്തുന്നതാണ്."

അഹം ബ്രഹ്മാ ച ശർവശ്ച ജഗത: കാരണം പരം
ആത്മേശ്വര ഉപദ്രഷ്ടാ സ്വയം ദൃഗവിശേഷണ: (4-7-50)
തസ്മിൻ ബ്രഹ്മണ്യദ്വിതീയേ കേവലേ പരമാത്മനി
ബ്രഹ്മരുദ്രൌ ച ഭുതാനി ഭേദേനാജ്ഞോ*ƒ*നുപശ്യതി (4-7-52)

ഭഗവാൻ ശിവൻ പറഞ്ഞു: "ആരും എനിക്ക് വിരോധികളായിട്ടില്ലതന്നെ. മായയിൽ മയങ്ങിപ്പോയവർക്ക് തെറ്റുതിരുത്തപ്പെടാനുതകുന്നതരത്തിലുള്ള ശിക്ഷാദണ്ഡനം അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്നുവെന്നു മാത്രം. യാഗാഗ്നിയിൽ കരിഞ്ഞുപോയ ദക്ഷന്റെ തലക്കു പകരം ഒരാടിന്റെ തലയാകട്ടെ. ഭൃഗുമുനിക്ക് ആടിന്റെ താടിയും മീശയും ഉണ്ടാകട്ടെ. ഭഗമിത്രന്റെ കണ്ണുകളിലൂടെ കാഴ്ചയുമാവാം. പൂഷന് യാഗം ചെയ്യുന്നയാളുടെ വായിലൂടെ ഭക്ഷിക്കാം. മറ്റ് ദേവതകളേയും പുനർജ്ജീവിപ്പിക്കാം, കാരണം എനിക്കർഹതപ്പെട്ട യജ്ഞവിഹിതം അവർ തന്നുവല്ലൊ."

മൈത്രേയമുനി തുടർന്നു: മാമുനിമാരും ദേവതകളും ശിവന്റെ ആജ്ഞ നടപ്പാക്കാൻ ഓടി നടന്നു. ആടിന്റെ തല ദക്ഷശരീരത്തോടു ചേർത്തുവെച്ചപ്പോൾ ദക്ഷൻ പുനർജനിച്ചു. വികാരനിർഭരമായ സ്വരത്തിൽ അദ്ദേഹം ശിവനോട് പറഞ്ഞു. "എന്നെ ശിക്ഷിക്കുകവഴി അങ്ങെന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങയുടെ വദനത്തിൽ നിന്നാണല്ലൊ ബ്രാഹ്മണരെ സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നത്. അങ്ങവരെ സംരക്ഷിക്കുന്ന വിവിധമാർഗ്ഗങ്ങൾ അതിവിചിത്രങ്ങളത്രെ. അവ പലപ്പോഴും വേദനാജനകവുമാണ്." ബ്രഹ്മാവിന്റെ അനുവാദത്തോടെ യജ്ഞം തുടർന്നു. വിഷ്ണുദേവനെ പ്രീതിപ്പെടുത്തി യാഗശാല ശുദ്ധീകരിച്ചു. അല്ലയോ വിദുര, അവർ ധ്യാനനിരത രായപ്പോൾ, ഭഗവാൻ പ്രഭാപൂരിതനായി അവിടെ പ്രത്യക്ഷമായി. എല്ലാവരും എഴുന്നേറ്റുനിന്നു കൈകൂപ്പി, ഭക്തിപൂർവ്വം ഭഗവാന്റെ അപദാനങ്ങൾ വാഴ്ത്തി. മുഖ്യപുരോഹിതർ, തങ്ങൾക്ക് യാഗകർമ്മാദികൾ മാത്രമേ അറിയാവൂ എന്നും അതിനാലാണ് അവയ്ക്കു പ്രാധാന്യം കൊടുത്തത് എന്നും പറഞ്ഞു. മറ്റു പുരോഹിതർ, തങ്ങൾ ഭഗവൽപ്പാദങ്ങളിലഭയം തേടുന്നതിനു പകരം കേവലങ്ങളായ സുഖഭോഗങ്ങളിൽ മുഴുകി സംസാര ചക്രത്തിൽപ്പെട്ടുഴറുകയാണെന്നും ഏറ്റു പറഞ്ഞു.

ബ്രഹ്മദേവൻ പറഞ്ഞു. "അവിടുന്ന് വിജ്ഞാനത്തിന്റെ മുഴുവൻ അടിത്തറയത്രെ. ജീവാത്മാവിന് മനസ്സിൽ ഉൾക്കൊള്ളാവുന്നതിലും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക് തിരിച്ചറിയാവുന്നതിലും അപ്പുറമത്രെ അത്." സിദ്ധന്മാർ ഭഗവൽക്കഥാമൃതപാനത്തിൽ മുഴുകിയതിനാൽ സുഖദു:ഖാനുഭവങ്ങൾ അവരെ ബാധിച്ചതേയില്ല. യോഗിവര്യന്മാർ, അദ്വൈതോപാസകരാണ് ഭഗവാനേറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവർ എന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഭഗവാൻ സ്വയം യജ്ഞവും, യജ്ഞകർത്താവും, യജ്ഞഹവിസ്സ് സ്വീകരിക്കുന്നവനും, യജ്ഞവസ്തുക്കളും, യജ്ഞാധിപനായ ദേവതയും എല്ലാമാണെന്ന് ബ്രാഹ്മണർ പ്രഖ്യാപിച്ചു. മറ്റുള്ളവരും ഭഗവാന്റെ അപദാനങ്ങൾ വാഴ്ത്തി.

വിഷ്ണുഭഗവാൻ പറഞ്ഞു: "സൃഷ്ടാവായ ബ്രഹ്മാവും, സംഹാരകനായ ശിവനും, വിശ്വകാരണവും ഞാൻ തന്നെ. ഞാൻ ആത്മാവും, ഈശ്വരനും, എല്ലാത്തിന്റേയും അധിപനും, സ്വയംപ്രഭനും, ഗുണാതീതനുമെന്നറിയുക. എന്റെതന്നെ സൃഷ്ടിയായ മായയിൽ പ്രവേശിച്ച് ഞാൻ വിശ്വത്തിന്റെ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരങ്ങൾ നടത്തുന്നു. അജ്ഞാനിയായ മനുഷ്യൻ ഏകബ്രഹ്മമായ എന്റെ വൈവിദ്ധ്യങ്ങളിൽ ആകൃഷ്ടനായി എന്റെ അദ്വൈതഭാവം കാണാതെ പോവുന്നു. താനും സർവ്വതന്ത്ര സ്വതന്ത്രമായ, സനാതനമായ, പരമാത്മാവാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കി നാനാത്വത്തിൽ ഏകത ദർശിക്കുന്നവന് പരമശാന്തി ലഭിക്കുന്നു." ഭഗവദനുഗ്രഹത്തോടെ, ദക്ഷൻതുടങ്ങിവെച്ച യാഗം ഭംഗിയായി അവസാനിപ്പിച്ചു. സതി, ഹിമവാന്റേയും മേനയുടേയും മകളായിപ്പിറന്നു. പിന്നീട് തന്റെ നാഥനായ ശിവന്റെ സവിധമണയുകയും ചെയ്തു.

ഈ കഥ കേൾക്കുന്നവർക്ക് ആയുസ്സും പ്രശസ്തിയും പാപമോചനവും ലഭ്യമത്രെ.

മാƒമംഗളം താത പരേഷ്വമംസ്ഥാ ഭുംക്തേ ജനോ യത് പരദു:ഖദസ്തത് (4–8–17)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
സ്വായംഭുവമനുവിൻെറ രണ്ടു പുത്രന്മാർ, പ്രിയവൃതനും ഉത്താനപാദനും, ധർമ്മനിഷ്ടയോടെ രാജ്യം ഭരിച്ചു. ഉത്താനപാദന് രണ്ടു ഭാര്യമാരുണ്ടായിരുന്നു. സുനീതിയും സുരുചിയും. പ്രായം കുറഞ്ഞ സുരുചിയായിരുന്നു രാജാവിനു പ്രിയപ്പെട്ടവൾ. ഒരു ദിവസം, സിംഹാസനസ്ഥനായ രാജാവിൻെറ മടിയിൽ സുരുചിയുടെ മകൻ ഉത്തമൻ ഇരിക്കുമ്പോൾ സുനിതിയുടെ മകനായ ധ്രുവൻ അഛൻെറ കൂടെയിരിക്കാൻ ചെന്നു. സുരുചിയാകട്ടെ, അവനെ തടഞ്ഞുനിർത്തി ദേഷ്യപ്പെട്ടു. “രാജാവ് നിൻെറ അഛനാണെങ്കിലും നീ എൻെറ മകനല്ല. അതുകൊണ്ട് സിംഹാസനത്തിലിരിക്കാനുള്ള അർഹത നിനക്കില്ല. വേണമെങ്കിൽ ഈശ്വരനോട് പ്രാർത്ഥിച്ച് എൻെറ വയറ്റിൽ ജനിച്ചുവന്നാൽ നിനക്ക് സിംഹാസനത്തിനവകാശം തരാം.”

കരഞ്ഞുകൊണ്ട് ധ്രുവൻ അമ്മയുടെ അടുത്തുചെന്നു. സുനീതി അവനെ സമാധാനിപ്പിച്ചു. “മറ്റുള്ളവർക്കെതിരായ ചിന്തകൾ മനസ്സിൽ വയ്ക്കരുത്. കാരണം, മനുഷ്യൻ വിതയ്ക്കുന്നതിൻെറ ഫലംതന്നെയാണ് കൊയ്യുന്നത്. മറ്റൊരാളിൽ വേദനയുണ്ടാക്കുന്നയാൾക്ക് കാലക്രമത്തിൽ അത് തിരിച്ചു കിട്ടുകയും ചെയ്യും. പ്രതികാരം, കാര്യകാരണചക്രത്തിലേക്ക് നമ്മെ കൂടുതൽ ബന്ധിക്കുന്നു. ഭഗവാനിൽ ഹൃദയംനിറഞ്ഞ ഭക്തിയും പ്രേമവും നിറച്ചാൽ നിൻെറ മനോദു:ഖം മാറുന്നതാണ്. അങ്ങിനെയുള്ള പരിപൂർണ്ണഭക്തിയാലാണ് നിൻെറ മുത്തഛൻെറ അഛൻ ബ്രഹ്മദേവന് സൃഷ്ടി കർമ്മം ചെയ്യുവാനാകുന്നത്. നിൻെറ മുത്തഛനായ സ്വായംഭുവമനുവും ആ പരമാനന്ദം അനുഭവിച്ചയാളത്രേ.”

അമ്മയുടെ വാക്കുകൾ കേട്ട ബലത്തിൽ ധ്രുവൻ കൊട്ടാരംവിട്ട് കാട്ടിലേക്ക് നടന്നു. നാരദമുനി, വഴിയിൽ വെച്ച് ധ്രുവനെ കണ്ടു. കാര്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയ മുനി, ബാലൻെറ മനോദാർഢ്യവും ആത്മാർത്ഥതയും അളക്കാനായി തപ:ശ്ചര്യയുടെ കഷ്ടപ്പാടുകൾ പറഞ്ഞു പിൻതിരിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. “മാമുനിമാരും ഋഷികളും പോലും നീയാഗ്രഹിക്കുന്ന ആ ദർശനം കിട്ടാൻ കഴിയാതെ പരാജയപ്പെടുന്നു.” നാരദമുനിയുടെ മുന്നറിയിപ്പു കേട്ടെങ്കിലും ധ്രുവനിൽ അത് മാറ്റമൊന്നുമുണ്ടാക്കിയില്ല. ആ ബാലഹൃദയം മുന്നോട്ടു പോകാൻ തന്നെ ഉറച്ചിരുന്നു. ബാലൻെറ മന:സ്ഥൈര്യത്തിൽ സംപ്രീതനായ മുനി, അനുഗ്രഹം കൊണ്ട് ധ്രുവനെ അഭിഷേകം ചെയ്തു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. “യമുനാതീരത്ത് ഏകാന്തമായി ഒരിടത്തു പോകൂ. ദിവസവും മൂന്നുനേരം കുളിച്ച് ആസനസ്ഥനായി ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ ശുദ്ധീകരിച്ച്, പ്രാണായാമത്തിലൂടെ മന:ശുദ്ധിവരുത്തി ഭഗവാൻെറ പരമാനന്ദസ്വരൂപം ധ്യാനിക്കണം. ഐശ്വര്യത്തിൻേറയും സൗന്ദര്യത്തിൻേറയും മൂർത്തരൂപമത്രെ ഭഗവാൻ. ഇനിയും നിനക്ക് ഏറ്റവും ഗൂഢമായ ഒരു മന്ത്രം പറഞ്ഞുതരാം. – ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ– ഈ മന്ത്രം ഏഴുരാത്രികൾ ഉരുവിടുന്നവന് ആകാശത്തു സഞ്ചരിക്കുന്ന ദിവ്യദേവതകളെ കാണാനാകും. മനസ്സിൽ കല്ലുകൊണ്ടോ മറ്റോ ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു ഭഗവൽരൂപത്തെ ധ്യാനിച്ച് ഈ മന്ത്രം ഉരുവിടുക. അങ്ങിനെ പൂജിച്ച് ഭജിക്കുമ്പോൾ ഭഗവാൻ നിൻെറ ആഗ്രഹം സഫലമാക്കിത്തരും.”

ഭാര്യയുടെ ദുഷ്പ്പെരുമാറ്റത്തിൽ ദു:ഖിതനായ ഉത്താനപാദരാജാവിനെ നാരദൻ ചെന്നു കണ്ടു. ധ്രുവൻെറ സുരക്ഷയെപ്പറ്റിയും ഭാവിമഹിമയെപ്പറ്റിയും മുനി രാജാവിനോട് പറഞ്ഞു. ധ്രുവൻ അസാധാരണമായ ഒരു തപസ്സിലേർപ്പെട്ടു. ഒരു മാസം മുഴുവൻ മൂന്നുദിവസമിടവിട്ട് ഫലവർഗ്ഗങ്ങൾ കഴിച്ചും, അടുത്തമാസം ആറുദിവസമിടവിട്ട് പുൽക്കൊടി ഭക്ഷിച്ചും. മൂന്നാംമാസത്തിൽ ഒൻപതു ദിവസമിടവിട്ട് വെള്ളം കുടിച്ചും. നാലാം മാസത്തിൽ പന്ത്രണ്ടുദിവസം കൂടുമ്പോൾ ശ്വാസമെടുത്തും അഞ്ചാംമാസത്തിൽ ശരീരധർമ്മങ്ങളെല്ലാമുപേക്ഷിച്ചും ധ്രുവൻ തീവ്ര തപസ്സനുഷ്ടിച്ചു. ഭഗവാനിൽ സ്വയം വിലീനനായി അവൻ പരമാത്മ സാക്ഷാത്ക്കാരം നേടി. ശ്വാസംപിടിച്ചുനിന്ന ധ്രുവൻ കാരണം ദേവന്മാർ കഷ്ടപ്പെട്ടു. അവർക്കും ശ്വാസം കഴിക്കാനാവാതെ വന്നു. അവർ ഭഗവാനിൽ അഭയം തേടി പ്രാർത്ഥിച്ചു.

യോഽന്ത: പ്രവിശ്യ മമ വാചമിമാം പ്രസുപ്താം
സംജീവയത്യഖിലശക്തിധര: സ്വധാമ്നാ
അന്യാംശ്ച ഹസ്തചരണശ്രവണത്വഗാദീൻ
പ്രാണാന്നമോ ഭഗവതേ പുരുഷായ തുഭ്യം (4-9-6)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
ധ്രുവൻ തൻെറ ഹൃദയകമലത്തിൽ ധ്യാനിച്ചാരാധിച്ച ആ ഭഗവൽരൂപം അവൻെറ മുന്നിൽ വന്നുനിന്നു. ഉൾക്കണ്ണിലുണ്ടായ ദർശനം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ധ്രുവൻ കണ്ണുതുറന്നു. ഭഗവൽമഹിമകളെ വാഴ്ത്താൻ അവന് വാക്കുകളില്ലാതെ പോയി. ഭഗവാൻ തൻെറ ശംഖിൻെറ അഗ്രംകൊണ്ട് അവൻെറ കവിളിൽ ഒന്ന് തട്ടിയപ്പോഴേക്കും മഹിമകൾ സങ്കീർത്തനമായി പുറത്തുവന്നു. "എൻെറ ഉള്ളിലിരുന്ന് എനിക്ക് ജീവനേകി എൻെറ സംസാരശേഷി, കൈകാലുകൾ, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ ഇവയ്ക്കെല്ലാം അർത്ഥമേകി വാഴുന്ന ഭഗവാന് എൻെറ നമോവാകം. അങ്ങയുടെ സ്ഥൂലരൂപമായ ഇഹലോകം എന്ന നിലയിൽ അവിടുത്തെ ഞാനറിയുന്നു. വസ്തുപ്രപഞ്ചങ്ങളും ചരാചരവസ്തുക്കളും അവിടുത്തെ പ്രതിരൂപങ്ങളെന്നും ഞാനറിയുന്നു. എങ്കിലും അവിടുത്തെ അതീന്ദ്രിയഭാവം അളക്കാൻ വയ്യാത്തത്ര സങ്കീർണ്ണമത്രെ. വിവരണാതീതവുമാണത്. വിരോധഭാവത്തിലുൾപ്പടെയുള്ള എല്ലാ കഴിവുകളുടേയും സ്രോതസ്സ് അവിടുന്നുതന്നെ. അങ്ങുതന്നെ എല്ലാം. ഞാനങ്ങയിൽ അഭയം തേടുന്നു."

ഭഗവാൻ അവനെ അനുഗ്രഹിച്ചു. "മറ്റാരും ഇരുന്നിട്ടില്ലാത്ത ഒരിടത്ത് നിനക്ക് സ്ഥാനമുണ്ടാവും. ബ്രഹ്മദിനാന്ത്യത്തിൽ ലോകങ്ങൾ നശിക്കുമ്പോഴും സൗരയൂഥങ്ങൾക്കും നക്ഷത്രപംക്തികൾക്കും നെടുംതൂണായി ചിരഞ്ജീവിയായി നീ നിലകൊള്ളും. ഭൂമിയിൽ രാജാവായി ഏറെക്കാലം വാഴാനും നിനക്ക് സാധിക്കട്ടെ." ഇത്രയും പറഞ്ഞ് ഭഗവാൻ അപ്രത്യക്ഷനായി. ധ്രുവൻ ഭഗവദനുഗ്രഹത്തിൽ അതീവസന്തുഷ്ടനായെങ്കിലും നിർവ്വാണമെന്ന പരമപദം കിട്ടിയില്ലല്ലോ എന്നു സങ്കടപ്പെട്ടു. അനിയന് സിംഹാസനം ലഭിച്ചതിൽ താൻ അൽപമെങ്കിലും അസൂയാലുവായിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് അജ്ഞാനാവരണം മുഴുവനായി നീങ്ങാതെ പോയതെന്ന് അവൻ പശ്ചാത്തപിച്ചു. ഇങ്ങിനെ ചിന്തിച്ച് ധ്രുവൻ നാട്ടിലേക്ക് മടങ്ങി.

ധ്രുവൻെറ തിരിച്ചുവരവ് നാരദമുനിയിൽനിന്നും ഗ്രഹിച്ച ഉത്താനപാദരാജാവ് സന്തോഷത്തോടെ അവനെ എതിരേൽക്കാൻ തിരിച്ചു. മരണത്തിൽനിന്നു മടങ്ങിവന്ന മകനെപോലെയായിരുന്നു ധ്രുവൻെറ മടക്കം. സ്വർണ്ണത്തേരിൽ ബ്രാഹ്മണരോടും മന്ത്രിമാരോടും സുഹൃത്തുക്കളോടുമൊപ്പം ധ്രുവനെ വരവേൽക്കാൻ എല്ലാവരും ഉണ്ടായിരുന്നു. രണ്ട് അമ്മമാരും ഉത്തമനും അക്കൂട്ടത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. മഹാരാജാവ് മകനെ കണ്ടയുടൻ രഥത്തിൽനിന്നും ചാടിയിറങ്ങി അവനെ ആലിംഗനം ചെയ്തു. ധ്രുവൻ അമ്മമാരെ നമസ്കരിച്ചു. ഭഗവദനുഗ്രഹം നേടിയ, സകലജീവികൾക്കും സുഹൃത്തായ ഒരുവനെ ഏവർക്കും പ്രിയമാണല്ലൊ. സുരുചി സന്തോഷാശുക്കൾ പൊഴിച്ചു. സുനീതി കണ്ണീരോടെ മകനെ ആലിംഗനം ചെയ്തു. ജനം രാജാവിനെ പ്രകീർത്തിച്ചു. രാജകുമാരൻെറ തിരിച്ചുവരവിൽ അവർ ആഹ്ലാദിച്ചു. ഉത്സവപ്രതീതിയോടെ രാജഘോഷയാത്ര നഗരത്തിലൂടെ കൊട്ടാരത്തിലെത്തി. കാലക്രമത്തിൽ രാജാവ് ധ്രുവനെ രാജ്യഭാരമേൽപ്പിച്ചു. മന്ത്രിമാർക്കും ജനങ്ങൾക്കും ധ്രുവനെ പ്രിയമായിരുന്നു. ഉത്താനപാദൻ വനവാസത്തിനും ഭഗവൽധ്യാനത്തിനുമായി കൊട്ടാരം വിട്ടുപോയി.

ഔത്താനപാദേ ഭഗവാംസ്തവ ശാർങ്ഗധന്വാ
ദേവ: ക്ഷിണോത്വവനതാർത്തിഹരോ വിപക്ഷാൻ
യന്നാമധേയമഭിധായ നിശമ്യ ചാദ്ധാ
ലോകോƒഞ്ജസാ തരതി ദുസ്തരമംഗ മൃത്യും (4–10–30)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
ധ്രുവൻ ബ്രാഹ്മിയെ വിവാഹം ചെയ്തു. അവർക്ക് കൽപ എന്നും വത്സര എന്നും പേരായ രണ്ടു പുത്രൻമാരുണ്ടായി. ധ്രുവൻെറ മറ്റൊരു ഭാര്യയായ ഇലയിൽ ഉത്കലൻ എന്നൊരു പുത്രനും ഒരു പുത്രിയും ഉണ്ടായി. ധ്രുവൻെറ അനുജൻ ഉത്തമൻ വിവാഹത്തിനു മുൻപേ മരിച്ചുപോയി. അവൻെറ അമ്മ സുരുചിയാകട്ടെ അതിൻെറ ദു:ഖത്തിൽ ഹൃദയം തകർന്നു മരണപ്പെട്ടു. ഹിമാലയസാനുക്കളിൽ നായാട്ടിനുപോകവെ ഒരു യക്ഷനാണ് ഉത്തമനെ കൊന്നത്. ഇതറിഞ്ഞ് ധ്രുവൻ യക്ഷൻമാരെ യുദ്ധത്തിനായി വെല്ലുവിളിച്ചു. അവരുടെ തലസ്ഥാനമായ അളകനഗരത്തിൽച്ചെന്ന് ശംഖൂതി യുദ്ധത്തിന് മുന്നോടി കുറിച്ചു.

ദേവഗണങ്ങളിൽപ്പെട്ട അസംഖ്യം യക്ഷന്മാർ ധ്രുവൻെറ നേരെ പാഞ്ഞടുത്തു. യുദ്ധതന്ത്രങ്ങളിൽ നിപുണനായ ധ്രുവൻ എല്ലാവരുടേയും നെറ്റിയിൽ മുമ്മൂന്ന് അസ്ത്രങ്ങൾ എയ്തു തറച്ചു. ഇതുകണ്ടു വിസ്മയംപൂണ്ട യക്ഷർ ശത്രുവിൻെറ യുദ്ധനൈപുണ്യത്തെ വാഴ്ത്തി. എന്നിട്ട് പലേതരത്തിലുള്ള ആയുധങ്ങൾ ധ്രുവനുനേരെ ചൊരിഞ്ഞു. ധ്രുവൻ അവയ്ക്കോരോന്നിനും എതിരായുള്ള ആയുധങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു.

യുദ്ധം കൊടുമ്പിരി കൊണ്ടു. ധ്രുവൻെറ ആയുധങ്ങൾ ശത്രുസൈന്യത്തിൽ മരണം വിതച്ചു. തലകളും കബന്ധങ്ങളും അവിടെ ചിതറികിടന്നു. ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന യക്ഷന്മാരെ ധ്രുവൻ കീഴടക്കുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും മറ്റു ചില യക്ഷന്മാർ കുതന്ത്രങ്ങളിലും മായാവിദ്യകളിലും മിടുക്കന്മാരായിരുന്നു. ഈ തന്ത്രങ്ങളെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ട് യക്ഷനഗരത്തിനുള്ളിലേക്ക് ധ്രുവൻ കയറിയതേയില്ല. യുദ്ധം മുഴുവൻ നഗരത്തിനു പുറത്തായിരുന്നു.

പെട്ടെന്ന് നാനാഭാഗത്തുനിന്നും മേഘവും ഇടിയും മിന്നലും വന്നു ഭൂമി നിറഞ്ഞു. മേഘങ്ങൾ ചൊരിഞ്ഞത് വൃത്തികെട്ട വസ്തുക്കളായിരുന്നു. പിന്നീട് ഒരു മായാപർവ്വതം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് അതിൽ നിന്ന് ആയുധവർഷം തുടങ്ങി. സമുദ്രം യഥാർത്ഥത്തിൽ വളരെ അകലത്തായിരുന്നുവെങ്കിലും മായാവികൾക്ക് സമുദ്രപ്രതീതി ജനിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. യുദ്ധഭൂമിയിലെ സമുദ്രങ്ങൾ പ്രളയഭീതി ഉണ്ടാക്കാൻ പോന്നത്ര ഭീകരാവസ്ഥയിലായിരുന്നു.

ധ്രുവൻെറ ദയനീയാവസ്ഥയിൽ മനംനൊന്ത ഋഷിമാർ പ്രാർത്ഥിച്ചു. "ധ്രുവാ, സാരംഗപാണിയായ, ദുഖ:രക്ഷകനായ ഭഗവാൻ നിൻെറ ശത്രുക്കളെ നശിപ്പിക്കാനിടവരുത്തട്ടെ. ആ ദിവ്യനാമോച്ചാരണമാത്രയിൽത്തന്നെ കീഴടക്കാൻ അസാദ്ധ്യമായ മരണത്തെപ്പോലും മറികടക്കാൻ കഴിയുമല്ലോ."

**യേനോപസൃഷ്ടാത് പുരുഷാല്ലോക ഉദ്വിജതേ ഭൃശം
ന ബുധസ്തദ്വശം ഗച്ഛേദിച്ഛന്ന ഭയാത്മന: (4-11-32)**

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
മാമുനിമാരുടെ പ്രാർത്ഥന കേട്ടപ്പോൾ ഭഗവാൻ നാരായണൻ സ്വയമുണ്ടാക്കി നൽകിയ നാരായണാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റി ധ്രുവനോർമ്മവന്നു. അതെടുത്തുകുലച്ചപ്പോഴേക്കും മായാവികളുടെ മായാജാലങ്ങളെല്ലാം അപ്രത്യക്ഷമായി. വിജ്ഞാനംകൊണ്ട് അജ്ഞതയും തൽസന്താനങ്ങളും നശിക്കുന്നതുപോലെയായിരുന്നു അത്. ധ്രുവൻെറ അസ്ത്രം സുവർണ്ണനിറത്തിൽ അഗ്നിനാളങ്ങളോടുകൂടി ശത്രുവിൻെറ നേരെ പാഞ്ഞു. ആക്രമിക്കാനടുത്ത ശത്രുക്കളെയെല്ലാം ധ്രുവൻ അരിഞ്ഞുവീഴ്ത്തി.

ധ്രുവൻെറ മുതുമുത്തച്ഛൻ സ്വയംഭുവമനു യുദ്ധക്കളത്തിലെത്തി, സർവ്വനാശകമായ യുദ്ധത്തിൻെറ വ്യർത്ഥതയെപ്പറ്റി ധ്രുവനോട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു. "മകനേ, ഈ ക്രോധം മതിയാക്കൂ. ഇത് നരകത്തിലേക്കുള്ള പാതയത്രെ. യക്ഷന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആരോ ഒരാൾ നിൻെറ സഹോദരനെ കൊന്നു എന്നുകേട്ട് ആ സമൂഹത്തെ മുഴുവൻ വകവരുത്തി നിരപരാധികളെയാണ് നീ കൊല്ലുന്നത്. ശരീരമാണ് ആത്മാവ് എന്ന നിഗമനത്തിൽ ശത്രുവിനെ കൊല്ലുന്നത് ധാർമ്മികമല്ല തന്നെ. നിൻെറ അനുജൻെറ മരണത്തോടെ അവൻെറ ശരീരം മാത്രമേ നശിച്ചുള്ളൂ. അതുപോലെ ഈ യുദ്ധത്തിൽ മരിച്ചവരുടേയും ശരീരത്തെ മാത്രമെ നിനക്ക് വധിക്കാൻ സാധിക്കൂ. യഥാർത്ഥത്തിൽ അവരെ നിനക്ക് വധിക്കാൻ സാധിക്കുകയുമില്ല. ഈ ലോകത്തിൽ മറ്റാർക്കും സാധിക്കാത്ത വിധത്തിൽ ചെറിയ പ്രായത്തിൽത്തന്നെ ഭഗവൽപ്രീതി നേടുകയും അവിടുത്തെ കൃപയാൽ വിശേഷാത്തരമായ പ്രാമുഖ്യം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തവനാണല്ലോ നീ. നിനക്ക് ധാർമ്മീകമര്യാദകളെപ്പറ്റിയും കടമകളെപ്പറ്റിയും പഠിപ്പിക്കാൻ പോലും കഴിയുമെങ്കിലും നീ സ്വയം പാപകർമ്മങ്ങളിലേർപ്പെടുന്നു. ക്ഷമ, കരുണ, സൗഹൃദം, സമദൃഷ്ടി എന്നീ ഗുണങ്ങൾ സ്വയം വളർത്തിയെടുത്ത് സകല ജീവികളോടും ഒരേപോലെ പ്രതികരിക്കുന്നവനിലാണ് ഭഗവൽപ്രീതിയുണ്ടാവുക. അങ്ങിനെ ജീവഭാവത്തിൻെറ അതിരുകൾക്കപ്പുറത്ത് പരമാത്മാവുമായി ഒത്തുചേരാൻ നിനക്ക് സാധിക്കും.

കുബേരൻെറ അനുയായികളായ യക്ഷരല്ല നിൻെറ അനുജനെ കൊന്നത്. ഭഗവദിച്ഛയാലാണ് ഒരുവൻ ജനിക്കുന്നതും മരിക്കുന്നതുമെല്ലാം. അവിടുന്നാണ് വിശ്വസൃഷ്ടാവും, സ്ഥിതികർത്താവും സംഹാരകനും. എങ്കിലും കർത്തൃത്വ-ഭോക്തൃത്വാഭിമാനമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് അവിടുത്തെ കർമ്മങ്ങളോ ഗുണങ്ങളോ ബാധിക്കുന്നില്ല. ഭഗവാൻെറ ഊർജ്ജത്തിൻെറ ശക്തികൊണ്ടാണ് സൃഷ്ടി സ്ഥിതിസംഹാരങ്ങൾ നടക്കുന്നത്. ഇതേ ശക്തിയാലാണ് ആണും പെണ്ണും ഇണചേർന്ന് അവരുടെ രൂപസാദൃശ്യത്തിൽ കുട്ടികളുണ്ടാവുന്നത്. ഇതേ ശക്തിയാൽതന്നെയാണ് ഒരുശരീരത്തെ മറ്റൊരു ശരീരം നശിപ്പിക്കുന്നതും, നശിപ്പിക്കുന്നവനെയും മരണം കീഴടക്കുന്നതും.

അതുകൊണ്ട് മകനേ, എൻെറ, ഞാൻ, എന്നീ ചിന്തകൾ വെടിഞ്ഞ് ഭഗവാനെ ഹൃദയത്തിൽ വെച്ചാരാധിക്കുക. ജ്ഞാനിയായ ഒരുവൻ, ഭയരഹിതനാവാനാഗ്രഹിക്കുന്ന പക്ഷം ക്രോധത്തിനടിപ്പെടാതെയിരിക്കണം. ക്രോധവാനെ മറ്റുള്ളവർ ഭയക്കുകയും അവഗണിക്കുകയും ചെയ്യും. നീ ഭഗവാൻ ശിവനെതിരായി കൊടുംപാപം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. കുബേരൻ പരമശിവൻെറ സുഹൃത്താണ്. നീ കുബേരൻെറ അനുയായികളേയാണ് കൊലചെയ്തത്. അതുകൊണ്ട് ഹൃദയംതുറന്നു പരമശിവനെ പ്രാർത്ഥിച്ചു കൊള്ളുക."

ശാന്താ: സമദൃശ: ശുദ്ധാ: സർവ്വഭൂതാനുരഞ്ജനാ:
യാന്ത്യഞ്ജസാച്യുതപദമച്യുതപ്രിയ ബാന്ധവാ: (4–12–37)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
ധ്രുവൻെറ കോപം അടങ്ങിയതറിഞ്ഞ് കുബേരൻ സംതൃപ്തനായി. അദ്ദേഹം ധ്രുവനെ ചെന്നുകണ്ട് അനുഗ്രഹിച്ചു. എന്നിട്ടിങ്ങനെ സമാധാനിപ്പിച്ചു. "വാസ്തവത്തിൽ യക്ഷന്മാർ നിൻെറ അനുജനെ കൊല്ലുകയോ, നീ അവരോട് പകവീട്ടി കൊലചെയ്യുകയോ ഉണ്ടായിട്ടില്ലതന്നെ. കാലമാണ് എല്ലാത്തിനും അറുതിവരുത്തുന്നത്. ആർക്കും കാലനെ അവഗണിക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. സാഹചര്യം ഒരുകാരണം മാത്രം. ജനനവും മരണവും സ്വപ്നദൃശ്യങ്ങൾപോലെ നശ്വരമത്രേ. ഞാൻ, എൻെറ, എന്ന ചിന്തയോടെ ശരീരാസ്കതി പൂണ്ടിരിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണ് ലൌകീകബന്ധനവും തൽസംബന്ധിയായ ദു:ഖങ്ങളും അനുഭവിക്കാനിടയാവുന്നത്. ഇതെല്ലാം മനസ്സിൽനിന്നുകളഞ്ഞ് ഭഗവാനെ ധ്യാനിച്ച് ഹൃദയത്തിൽ ഭക്തി നിറയ്ക്കൂ. നിനക്ക് ഇഷ്ടമുള്ള ഏതുവരം വേണമെങ്കിലും ചോദിക്കാം."

ധ്രുവൻ വിനയത്തോടെ പറഞ്ഞു: "എന്നും എൻെറ ഹൃദയം നിറയെ വാസുദേവനോടുള്ള ഭക്തിയുണ്ടാവാൻ അനുഗ്രഹിച്ചാലും." കുബേരൻ ധ്രുവനെ അനുഗ്രഹിച്ചു. ഭഗവാനിൽ ഹൃദയമുറപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഏറെക്കാലം ധ്രുവൻ രാജ്യം ഭരിച്ചു. അഹങ്കാരലേശമില്ലാതെ മുൻജന്മങ്ങളിലാർജ്ജിച്ച കർമ്മഫലങ്ങൾ ആസ്വദിച്ചും അനുഭവിച്ചും ധ്രുവൻ കഴിഞ്ഞുപോന്നു. കാലക്രമത്തിൽ പുത്രനായ ഉത്കലനെ രാജ്യഭാരമേൽപ്പിച്ച് വിഷാല എന്ന സ്ഥലത്ത് ഭഗവൽച്ചിന്തമാത്രമായി കഴിഞ്ഞുകൂടി. അവിടെ ധ്രുവൻ ധ്യാനയോഗാഭ്യാസങ്ങളിലേർപ്പെട്ടു. ആസനത്തിലാരൂഢനായി പ്രാണായാമവും പ്രത്യാഹാരവും (ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹം) ദിനേന ചെയ്തുപോന്നു. പിന്നീട് ഭഗവാൻെറ സ്ഥൂലരൂപത്തെ ധ്യാനിച്ച് ധ്യാനിയും ധ്യാനവസ്തുവും തമ്മിലുള്ള അന്തരമില്ലാതായതുവരെ . കാഗ്രതയിലിരുന്ന് സമാധി പ്രാപിച്ചു. ആ സമയം ഒരു ആകാശവാഹനം അവിടേയ്ക്കുവരുന്നതായി ധ്രുവന് അനുഭവപ്പെട്ടു. അതിൽനിന്നും രണ്ടു ദേവന്മാർ ഇറങ്ങി വന്നു. അവർ പറഞ്ഞു: "ഞങ്ങൾ ഭഗവാൻ വാസുദേവൻെറ പാർഷദന്മാരാണ്. വാസുദേവനെ ധ്യാനിച്ച് അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹമാർജ്ജിച്ച ആളാണല്ലൊ അങ്ങ്. ഈ വാഹനത്തിലേറിയാലും. അങ്ങയെ ഈ അണ്ഡകാഹത്തിൻെറ ധ്രുവത്തിൽ എത്തിക്കാനാണ് ഞങ്ങൾ വന്നിരിക്കുന്നത്. അവിടെ ലോകങ്ങളുടെ മുഴുവൻ ആരാധനയ്ക്കു പാത്രമായി വസിച്ചാലും. വിശ്വം മുഴുവൻ അങ്ങയെ ഭ്രമണം ചെയ്തു നിലനിൽക്കുതാണ്." ആകാശവാഹനത്തിലേറുമ്പോൾ തൻെറ അമ്മയെപ്പറ്റി ധ്രുവൻ ഓർമ്മിച്ചു. വാസുദേവപാർഷദന്മാർ, സുനീതി മറ്റൊരുവാഹനത്തിൽ തനിക്കുമുൻപേ യാത്രയായ വിവരം ധ്രുവനെ അറിയിച്ചു. അവർ കാലൻെറ തലയ്ക്കുമുകളിൽ കാലുവെച്ച് ശൂന്യാകാശത്തിലേക്ക് കുതിച്ചു. നക്ഷത്രങ്ങൾക്കും ഗ്രഹങ്ങൾക്കുമപ്പുറത്ത് വിഷ്ണുസവിധത്തിൽ ധ്രുവൻ എത്തിച്ചേർന്നു. കരുണയോടെ സകല ജീവജാലങ്ങളേയും സമദൃഷ്ടിയോടെ വീക്ഷിക്കാത്തവർക്ക് വിഷ്ണുസവിധമണയുക അസാദ്ധ്യമത്രെ. മറ്റുള്ളവർക്ക് എപ്പോഴും നന്മചെയ്യുന്നവർക്ക് അതു സാദ്ധ്യവുമാണ്. പ്രശാന്തതയോടെ, സമദൃഷ്ടിയോടെ, ഹൃദയശുദ്ധിയോടെ സകലജീവികളുടേയും നന്മയ്ക്കായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ഭഗവൽഭക്തരെ സുഹൃത്തുക്കളാക്കുകയും ചെയ്യുന്നവർ ആ പരമപദമണയുന്നു.

നാരദൻ ധ്രുവൻെറ മഹിമയെ വർണ്ണിച്ചു. ഏതൊരുവനും ധ്രുവചരിതം കേൾക്കുകയോ പറയുകയോ ചെയ്യുന്നപക്ഷം സർവ്വവിധ ഐശ്വര്യങ്ങളും, ധനസമ്പത്തുക്കളും, ദീർഘായുസ്സും, സ്ഥാനമാനാദികളും ലഭിക്കുന്നതാണ്. അതിനെല്ലാമുപരി ഇഹലോകദു:ഖനിവാരണകാരിയായ ഭഗവൽഭക്തി അവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ നിറയുകയും ചെയ്യുന്നു.

ധ്രുവനക്ഷത്രം ഇന്നും നിലനിൽക്കുന്നു.

യത: പാപീയസി കീരത്തിരധർമ്മശ്ച മഹാൻ നൃണാം
യതോ വിരോധ: സർവ്വേഷാം യത ആധിരനന്തക: (4-13-44)
കസ് തം പ്രജാപദേശം വൈ മോഹബന്ധനാത്മന:
പണ്ഡിതോ ബഹുമന്യേത യദർത്ഥാ: ക്ലേശദാ ഗൃഹാ: (4-13-45)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
ധ്രുവന്റെ പുത്രൻ ഉത്കലൻ ജന്മനാതന്നെ വിവേകശാലിയും ലൗകീകകാര്യങ്ങളിൽ താൽപര്യമില്ലാത്തവനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരം നേടിയിരുന്നു. അസാധാരണമായ പെരുമാറ്റത്തിലൂടെ മറ്റുള്ളവർക്ക് അദ്ദേഹം വിഡ്ഢിയും കുരുടനുമായി കാണപ്പെട്ടു. ചിലപ്പോൾ ഭ്രാന്തനാണോ എന്നും ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ സംശയിച്ചു. അതുകൊണ്ട് രാജ്യസഭയിലെ കാരണവന്മാർ ഉത്കലന്റെ അനുജൻ വത്സരനെ രാജാവായി വാഴിച്ചു.

വത്സരൻ (വർഷം) സ്വരവീഥിയെ (ശ്വേതപഥം) പരിണയിച്ചു. അവർക്ക് ആറുപുത്രന്മാർ. പുഷ്പർണൻ, തിഗ്മകേതു, ഈശൻ, ഊർജൻ, വസു, ജയ എന്നിവർ. പുഷ്പർണൻ പ്രഭയേയും ദോഷത്തേയും (പകലും രാത്രിയും) വിവാഹം ചെയ്തു. പ്രഭയിൽ പ്രാത:യും, മദ്ധ്യന്തിനവും, സായവും (പ്രഭാതം, മദ്ധ്യാഹ്നം, സായം കാലം) ഉണ്ടായി. ദോഷയിൽ പ്രദോഷവും, നിശീഥവും, വ്യുഷ്ടവും (സന്ധ്യ, രാത്രി, ഉദയം) ഉണ്ടായി. ഈ പരമ്പരയിലാണ് അംഗരാജാവ് ജനിച്ചത്. അംഗരാജാവ് നീതിമാനും ധർമ്മിഷ്ടനും ആയിരുന്നു. ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം രാജകീയ പ്രൗഢിയോടെ അശ്വമേധയാഗം നടത്തി. യാഗത്തിന്റെ എല്ലാചിട്ടവട്ടങ്ങളും ഭംഗിയായി ചെയ്തിട്ടും യാഗാന്ത്യത്തിൽ അർഘ്യം സ്വീകരിക്കാൻ ദേവതകൾ എത്തിയില്ല. യാഗമുഖ്യന്മാരായ ഋഷികൾ അതിനു കാരണം കണ്ടെത്തി. കഴിഞ്ഞജന്മത്തിൽ ചെയ്ത ഏതോ പാപത്തിന്റെ ഫലമായി ഈ ജന്മത്തിൽ അംഗരാജന് പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് മറ്റൊരുചിതമായ യാഗം നടത്തി ദേവതകളെ പ്രീതിപ്പെടുത്തി പുത്രഭാഗ്യം നേടാൻ അവർ അംഗരാജനെ ഉപദേശിച്ചു.

യാഗഫലമായി ജനിച്ച പുത്രൻ വേനൻ അനുഗ്രഹത്തിനുപകരം വലിയൊരു ശാപമായി മാറി. മൃത്യുവിനെ ഉപാസിക്കുന്ന അവൻ അധർമ്മിയും ദുർബുദ്ധിയും അക്രമിയും ആയിരുന്നു. ജനങ്ങൾ അവനെ ഭയന്നു. അടുത്തുവന്ന മൃഗങ്ങളെയും കുഞ്ഞുങ്ങളെപ്പോലും വേനൻ ആക്രമിച്ചു. അവനെ ധർമ്മപാതയിലേക്ക് നയിക്കാൻ അംഗരാജാവ് നടത്തിയ ശ്രമം വൃഥാവിലായി. അവസാനം, അംഗരാജൻ ആശയറ്റ് പുത്രലാഭത്തിനുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചല്ലോ എന്നു പരിതപിച്ചു. “പുത്രരില്ലാത്തവർ ഭാഗ്യവാന്മാരത്രേ, കാരണം ദുഷ്പുത്രന്റെ ചെയ്തികൾ കൊണ്ടുള്ള വേദന അവർക്കനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്നില്ലല്ലൊ.” വീണ്ടും ആലോചിച്ച് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: “ഒരുപക്ഷെ ദുഷ്പുത്രനാണ് സൽപ്പുത്രനേക്കാൾ നല്ലത്. സൽപ്പുത്രൻ, ഇഹലോകത്തിൽ അവനോട് ചേർന്നിരുന്നു കഴിയാനുള്ള ആഗ്രഹമുണ്ടാക്കുന്നു. എന്നാൽ ദുഷ്പുത്രൻമൂലം ഒരുവന് ഇഹലോകവാസത്തിനുള്ള ആഗ്രഹംതന്നെ ഇല്ലാതാവുന്നു. ജ്ഞാനിയായ ഒരുവൻ അക്രമിയും അധർമ്മിയും ആയ പുത്രന്റെ ബന്ധത്തെ വിലമതിക്കയില്ലതന്നെ. അവൻ മാതാപിതാക്കൾക്ക് പാപവും വെറുപ്പും അവമതിപ്പുമാണല്ലോ നൽകുന്നത്.” താമസിയാതെ ആരോടും പറയാതെ അദ്ദേഹം അജ്ഞാതമായ ഒരിടത്തേക്ക് യാത്രയായി. ജനങ്ങളും അധികാരികളും രാജാവ് അപ്രത്യക്ഷനായതറിഞ്ഞ് വ്യാകുലരായി. എല്ലായിടത്തും തിരഞ്ഞിട്ടും അവർക്ക് രാജാവിനെ കണ്ടെത്തുവാനായില്ല. അവർ രാജസഭയിലെ മുതിർന്നവരെ ഈ വിവരം ധരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

**തം സർവ്വ ലോകാമരയജ്ഞ സംഗ്രഹം
ത്രയീമയം ദ്രവ്യമയം തപോമയം
യജ്ഞൈർവ്വിചിത്രൈർയജതോ ഭവായ തേ
രാജൻ സ്വദേശാനനുരോദ്ധു മർഹസി (4-14-21)**

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
രാജാവില്ലാത്ത രാജ്യം നീതിരഹിതവും അധാർമ്മികവുമായ പാതയിലേക്ക് നീങ്ങുമെന്നറിഞ്ഞ ഋഷിമാർ രാജ്ഞിയുടെ സമ്മതത്തോടെ വേനനെ രാജാവാക്കി അവരോധിച്ചു. പെട്ടെന്ന് അധർമ്മത്തിനും അക്രമത്തിനും ഒരറുതിവന്നു. മാറ്റുദുഷ്ടന്മാർക്ക് വേനന്റെ ദുഷ്ടതയെ ഭയമായിരുന്നതാണ് ഈ മാറ്റത്തിനു കാരണം. ഏകഛത്രാധിപതിയും പരമാധികാരിയുമായ ഒരുവനിലാണ് സിംഹാസനം കൈവന്നത്. ഉടനെ തന്റെ അധികാരത്തെപ്പറ്റി വേനനു ബോധം വരികയും എല്ലാവിധ ധർമ്മപരമായ ചടങ്ങുകളും നാട്ടിൽ നിരോധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഋഷിമാർ നാട്ടിൽ അധർമ്മം പെരുകുന്നതു വേദനയോടെ കണ്ടു. വേനൻ രാജാവാണെങ്കിലും അല്ലെങ്കിലും ഫലം ഒന്നുതന്നെയായിരുന്നുവല്ലൊ. എങ്കിലും അവർ രാജാവിനോട് സംസാരിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു.

അവർ പറഞ്ഞു: “രാജാവേ, താങ്കളുടെ നന്മയ്ക്കു വേണ്ടിത്തന്നെയാണ് ഞങ്ങൾ വന്നുപദേശിക്കുന്നത്. ഒരുവന്റെ ശരീരമനോബുദ്ധികൾകൊണ്ട് ഉചിതമായി കടമകളും കർത്തവ്യങ്ങളും നിറവറ്റുമ്പോൾ അവന് എല്ലാവിധ ദു:ഖങ്ങളിൽനിന്നും മോചനം ലഭ്യമാകുന്നു. അങ്ങയുടെ ജോലി നാട്ടിലെ സമാധാനം ധർമ്മം, സുരക്ഷ, ഐശ്വര്യം എന്നിവ കാത്തു സംരക്ഷിക്കലാണ്. അതുപേക്ഷിക്കരുതേ. ഏതൊരു രാജാവിന്റെ പ്രജകളാണോ ഭഗവൽപൂജകളും, ധർമ്മനിഷ്ഠകളും ചെയ്യുന്നത്, ആ രാജാവിനും പ്രജകൾക്കും ശാന്തിയും ഐശ്വര്യവും ലഭ്യമത്രെ. ജനം, ഭഗവൽപ്പൂജചെയ്ത് അങ്ങയുടെ ഐശ്വര്യം ഉറപ്പാക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ജനനന്മചെയ്യുക എന്നത് അങ്ങയുടെ കർത്തവ്യമത്രെ. അവരുടെ സ്നേഹത്തിനു പാത്രമായി ഭഗവാന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങൾ നേടിയാലും.”

ദുഷ്ടനായ വേനൻ പറഞ്ഞു. “വിഢ്ഢികളേ, പ്രീതിപ്പെടുത്തേണ്ട, പ്രസാദിപ്പിക്കേണ്ട ഏതോ ഒരു ഭഗവാനെപ്പറ്റി നിങ്ങൾ പുലമ്പുന്നുണ്ടല്ലോ. എല്ലാ ദേവന്മാരുടേയും ഇരിപ്പിടം രാജാവിലാണ്. ഞാൻ നിങ്ങളുടെ രാജാവായതുകൊണ്ട് ഏതൊരു വിധത്തിൽ നോക്കിയാലും നിങ്ങൾ എന്നെയാണ് പൂജിക്കേണ്ടത്. പൂജാർഹനായി മറ്റാരുമില്ല.” അത് വേനന്റെ ദുഷ്ടതയുടെ പാരമ്യമായിരുന്നു. ഭഗവൽനിന്ദയും അക്രമവും ക്രൂരതയും കാരണം ജീവിക്കാനുള്ള യോഗ്യത അവനുണ്ടായിരുന്നില്ല. ക്രുദ്ധരായ ഋഷിമാർ ഒന്നുചേർന്ന് “ഹും” എന്നു പറഞ്ഞപ്പോഴേക്കും വേനൻ ചത്തുവീണു. ഋഷിമാർ, ഭഗവൽമഹിമകളെ വാഴ്ത്തി അവിടം വിട്ടു പോയി. വേനന്റെ അമ്മ, ചില പച്ചമരുന്നുപ്രയോഗങ്ങൾകൊണ്ട് വേനന്റെ ശവശരീരം കേടുകൂടാതെ സൂക്ഷിച്ചുവച്ചു. രാജാവില്ലാതെ നാട്ടിലുടനീളം അധർമ്മം നടമാടാൻ തുടങ്ങി. വേനന്റെ സിംഹാസനാരോഹണത്തിനും അവന്റെ മരണത്തിനും കാരണക്കാരായ ഋഷിമാർ കാര്യങ്ങൾ സ്വയം ഏറ്റെടുത്തു. ജനത്തിന്റെ മുഴുവൻ നന്മയാണെല്ലോ അവരുടെ ലക്ഷ്യം. ബ്രാഹ്മണരും ഋഷിമാരും ജനങ്ങളുടെ ദു:ഖനിവാരണത്തിനു ശ്രമിക്കാതെ നിസ്സംഗരായിരിക്കുന്ന പക്ഷം അവരുടെ ആത്മീയശക്തിയും ഊർജ്ജവും ഇല്ലാതാവുന്നു. വേനന്റെ തുടഭാഗം അതിശീഘ്രം തിരിച്ച് ഋഷിമാർ ഒരു കുള്ളനെ സൃഷ്ടിച്ചു. അവൻ ചോദിച്ചു “ഞാനെന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത് ?” ബ്രാഹ്മണർ പറഞ്ഞു. “അവിടെയിരിക്കുക.” അതിൽനിന്നാണ് “നിഷാദൻ”എന്ന പേരിൽ അവനറിയപ്പെട്ടത്. അവന് അഛന്റെ പാപപങ്കിലമായ സ്വഭാവം കിട്ടി. അവന്റെ പിൻഗാമികൾ നിഷാദർ എന്ന പേരിൽ കാനനവാസികളായി ജീവിച്ചു.

ഏഷ സാക്ഷാദ്ധരേരംശോ ജാതോ ലോകരിരക്ഷയാ
ഇയം ച തത്പരാ ഹി ശ്രീരനുജജ്ഞേ/നപായിനീ (4-15-6)
പ്രഭവോ ഹ്യാത്മന: സ്തോത്രം ജുഗുപ്സന്ത്യപി വിശ്രുതാ:
ഹ്രീമന്ത: പരമോദാരാ: പൗരുഷം വാ വിഗർഹിതം (4-15-25)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
വേനന്റെ ശരീരത്തിലെ കയ്യെടുത്ത് മുനിമാർ വീണ്ടും കടഞ്ഞു. ഇത്തവണ അളവറ്റ ഊർജ്ജം പുറത്തുവരികയും ആലിംഗനബദ്ധരായ യുവമിഥുനങ്ങളായി അവ പ്രത്യക്ഷമാവുകയും ചെയ്തു. ഋഷിമാർ സംതൃപ്തരും സന്തുഷ്ടരുമായി. കാരണം, മിഥുനങ്ങളിൽ പുരുഷൻ, ഭഗവാന്റെ പ്രതിരൂപം തന്നെയെന്നും, ലോകസംരക്ഷക്കായി അവതരിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്നും അവർക്കറിയാമായിരുന്നു. സ്ത്രീഭാഗമാകട്ടെ സൗന്ദര്യ ദേവതയുടെ അവതാരവും. ആനന്ദവും ഐശ്വര്യവും നിറഞ്ഞ അവൾ എന്നും തന്റെ നാഥനെ പിരിയാതെയിരുന്നു. ഈ ദിവ്യമിഥുനങ്ങളുടെ ഭക്തർക്ക് മാത്രമേ അവരുടെ സവിധമണയുക സാദ്ധ്യമാവൂ. ഋഷിമാർ അവർക്ക് പൃഥു എന്നും അർചി എന്നും പേരിട്ടു. ലോകത്തിന്റെതന്നെ ആദ്യത്തെ ഭരണകർത്താവായ രാജാവ് പൃഥുവത്രെ. അദ്ദേഹം തന്റെ സാമ്രാജ്യം ഉണ്ടാക്കുകയും, ഭൂമിയെ ഫലഭൂയിഷ്ടമാക്കുകയും, ജനത്തിന് ശാന്തിയും സമാധാനവും നൽകുകയും ചെയ്തു. പൃഥുവിന്റെ ജനനം ദേവതകൾക്കും മനുഷ്യർക്കും ഒരുപോലെ ആനന്ദപ്രദമായിരുന്നു. ആകാശദേവതകൾ പാടിയും ആടിയും പൃഥുവിന്റെ ഭരണം കൊണ്ടാടി. പൃഥു പരമാത്മാവിന്റെ പ്രത്യക്ഷരൂപമെന്നു കണ്ട ദേവതകൾ എല്ലാവരും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് അദ്ദേഹത്തിനു സ്വയം കീഴടങ്ങി തങ്ങളുടെ അടയാളചിഹ്നങ്ങൾ അടിയറവെച്ചു. ബ്രാഹ്മണർ കാർമ്മീകത്വം വഹിച്ച് കിരീടധാരണം നടത്തി. ദിവ്യനദികളുടെ അധിപരായ ദേവതകൾ സ്വയം യജ്ഞജലം കൊണ്ടുവന്നു. പൃഥുവും അർചിരാജ്ഞിയും ദിവ്യപ്രഭയോടെ സിംഹാസനാരൂഢരായി.

ധനദേവതയായ കുബേരൻ സിംഹാസനം സമ്മാനിച്ചു. സമുദ്രദേവതയായ വരുണൻ ഒരു കുട സമ്മാനിച്ചു. വായുദേവത വിശറിയും, നന്മയുടെ ദേവത പ്രശസ്തിയും, ദേവന്മാരുടെ രാജാവ് കിരീടവും സമ്മാനിച്ചു. സാന്മാർഗ്ഗീകതയുടേയും നശ്വരതയുടേയും ദേവൻ ഒരു ചെങ്കോൽ സമ്മാനിച്ചു. ഏറ്റവും ഉന്നതമായ കവചമായ വിജ്ഞാനകവചം, സൃഷ്ടാവ് സ്വയം സമ്മാനിച്ചു. വിഷ്ണുഭഗവാൻ ചക്രവും, ലക്ഷമീദേവി ഐശ്വര്യവും, രുദ്രൻ ഒരു വാളും, ദുർഗ്ഗ ഒരു പരിചയും സമ്മാനം നൽകി. ചന്ദ്രദേവത കുതിരകളേയും ത്വഷ്ടാവ് രഥവും നൽകി. അഗ്നിദേവൻ വില്ലും സൂര്യഭഗവാൻ പ്രഭയേറിയ അമ്പുകളും നൽകി. ഭൂമി, മരം കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മെതിയിടികൾ നൽകി. ആകാശദേവതകൾ ലളിതകലകളെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവു നൽകി. പിന്നീട് ഋഷികൾ രാജാവിനെ അനുഗ്രഹിച്ചു. അദ്ദേത്തിന്റെ വാക്കുകൾ എന്നും സത്യമായി വരുമെന്ന് ഋഷികൾ പ്രവചിച്ചു. രാജഗായകർ ചക്രവർത്തിയുടെ അപദാനങ്ങൾ വാഴ്ത്താൻ തുടങ്ങവേ രാജാവ് അവരെ തടഞ്ഞു. “മഹാത്മാക്കളെ, നശ്വരനായ ഒരു മനുഷ്യനെ അവന്റെ മഹിമകൾ വാഴ്ത്തി പ്രത്യേകിച്ചും അവന്റെ മുന്നിൽവെച്ച് സ്തുതിക്കുന്നത് അഭിലഷണീയമല്ല. കാരണം അവന്റെ മഹത്തായ ഔന്നത്യം എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും ഇല്ലാതാവാം. അങ്ങിനെ അവൻ ഒരു പരിഹാസപാത്രമാവുകയും ചെയ്യും. നിങ്ങൾക്ക് ഭഗവദ്മഹിമ പാടാനുള്ള അനുവാദം എന്നുമുണ്ട്. നന്മനിറഞ്ഞവർ സ്വമഹിമകളെ വാഴ്ത്താൻ പ്രോത്സാഹനം നൽകുകയില്ല. ഞങ്ങൾ ലോകത്തിൽ ഇനിയും അറിയപ്പെടാത്തവരത്രെ. ഈ പ്രശംസക്ക് യാതൊരു നീതീകരണവുമില്ലതന്നെ.”

അയം തു സാക്ഷാദ് ഭഗവാംസ്ത്ര്യധീശ: കൂടസ്ഥ ആത്മാ കലയാവതീർണ്ണ:
യസ്മിന്നവിദ്യാരചിതം നിരർത്ഥകം പശ്യന്തി നാനാത്വമപി പ്രതീതം (4-16-19)

രാജാവിന്റെ പ്രതിഷേധമൊന്നും വകവെക്കാതെ രാജഗായകർ ഇങ്ങിനെ പാടി:
ഞങ്ങൾ അങ്ങയുടെ മഹിമ എങ്ങിനെ വർണ്ണിക്കട്ടെ? ഭഗവൻ, അങ്ങ് സ്വന്തം മായാശക്തിയാൽ ഈ ലോകത്തേക്ക് ഇറങ്ങി വന്നിരിക്കുന്നു. അങ്ങയുടെ ഭൗതീകശരീരം, വേനനിൽനിന്നും ഉണ്ടായതാണെങ്കിലും അങ്ങ് ഭഗവാൻ വിഷ്ണു തന്നെ. തൽക്കാലത്തേക്ക് പൃഥുവെന്ന നാമം സ്വീകരിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഞങ്ങൾ അങ്ങയുടെ അപദാനങ്ങൾ വാഴ്ത്തിപ്പാടുന്നത് അങ്ങേക്കു വേണ്ടിയല്ല, ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടിത്തന്നെയാണ്. അവിടുത്തെ അപദാനങ്ങൾ പാടാൻ ഞങ്ങൾ അത്യുത്സുകരാണ്. അങ്ങ് ഒരു രാജാവിനുണ്ടായിരിക്കേണ്ട ഗുണഗണങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണമത്രെ. ഞങ്ങളുടെ പ്രഭുവായ പൃഥുരാജൻ ധർമ്മിഷ്ടന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനും മറ്റുള്ളവരിൽ ധർമ്മനിഷ്ട വളർത്തുന്നവനുമത്രേ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംരക്ഷണയിൽ ദേവതകൾ തങ്ങളുടെ കടമകൾ മാനവീകതയുടെ ഉന്നമനത്തിനായി ചെയ്യുന്നു. അദ്ദേഹം ജനങ്ങളിൽനിന്ന് ന്യായയുക്തവും ലഘുവുമായ കരം പിരിച്ച് അവരുടെ ആവശ്യാനുസരണം സമ്പത്ത് വിതരണം ചെയ്യുന്നു. തന്നോടു തെറ്റുചെയ്യുന്നവനേപ്പോലും സംരക്ഷിച്ച് എല്ലാവരോടും ക്ഷമയോടെ വർത്തിക്കുന്നു. ജനത്തോട് അദ്ദേഹത്തിന് അളവറ്റ പ്രേമമുള്ളതുപോലെ, ജനങ്ങൾക്ക് അവിടുത്തെ ദൃശ്യം ഹൃദയഹാരിയുമത്രെ. പൃഥുരാജന്റെ ആജ്ഞയിൽ മേഘം മഴപെയ്യുന്നു. രാജാവിന്റെ ഒരു പുഞ്ചിരിയിൽ ജനങ്ങളുടെ ആകാംക്ഷയെല്ലാം പോയിമറയുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹിമ ആർക്കും അളക്കാൻ കഴിയില്ലതന്നെ. അദ്ദേഹം തികച്ചും ശാന്തനും പരിപൂർണ്ണ സംതൃപ്തനുമാണ്.

അദ്ദേഹം സൂര്യനേപ്പോലെയാണ്. ഭൂമിയിലെ ജലം നീരാവിയാക്കി മഴ മേഘങ്ങളിൽ സൂക്ഷിച്ച് മഴയായി തിരിച്ചു നൽകുന്നതുപോലെ, കരംപിരിച്ച് അതുപിന്നീട് ധനമായി ജനത്തിന് തന്നെ തിരിച്ചു നൽകുന്നു. ഭൂമിയേപ്പോലെ ക്ഷമാശീലനും സംയമനശീലനുമാണദ്ദേഹം. ചന്ദ്രനേപ്പോലെ ജനഹൃദയങ്ങളെ അദ്ദേഹം സന്തുഷ്ടനാക്കുന്നു. സമുദ്രത്തെപ്പോലെ അളവറ്റതും, എല്ലാമടങ്ങിയതും, മാസ്മരീകതയാർന്നതുമത്രെ അവിടുത്തെ പ്രഭാവം. പരമാത്മാവിന്റെ കിരണമായ അവിടുന്ന് എല്ലാവർക്കും അഭിമതനും സമീപസ്ഥനുമത്രേ. എങ്കിലും ആർക്കും സ്വാധീനിക്കാനാവാത്തവിധം ദൂരസ്ഥനുമാണ്. ഏവരുടേയും ആത്മനിവാസി എന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തിന് എല്ലാവരുടേയും അകവും പുറവും നന്നായറിയാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നീതി ന്യായവ്യവസ്ഥ അചഞ്ചലവും, ഭയത്തിനും സ്വാധീനത്തിനും അതീതവുമത്രേ. സ്വന്തം പുത്രനായിരുന്നാൽ പോലും ശിക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടവരെ അദ്ദേഹം ശിക്ഷിക്കും. എങ്കിലും നിരപരാധികൾക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സവിധത്തിൽ എന്നും സംരക്ഷയുണ്ടായിരിക്കും.

പൃഥുരാജൻ എല്ലാ അർത്ഥത്തിലും രാജൻ തന്നെ (രാജതേ: സന്തുഷ്ടനാക്കുന്നവൻ): സത്യത്തിന്റെ പാതയിൽനിന്ന് വ്യതിചലിക്കാതെ അദ്ദേഹം തന്റെ വാക്കുകൾ കൃത്യമായി പാലിക്കുന്നു. സകല ജനങ്ങളുടേയും പ്രത്യേകിച്ച് വൃദ്ധരുടേയും ദരിദ്രരുടേയും അഭിവൃദ്ധി ലാക്കാക്കി വർത്തിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം പരമാത്മന്റെ ഒരു കിരണമായി മൂന്നുലോകത്തിന്റേയും നാഥനായി, ദൈവസാന്നിദ്ധ്യമായി കാണപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരേയൊരു പരമാത്മസത്വമാണെങ്കിലും അജ്ഞാനികൾ വൈവിദ്ധ്യം കണ്ടെത്തുന്നു.

ഞങ്ങളുടെ പ്രഭുവായ പൃഥുരാജൻ ലോകം മുഴുവൻ കീഴടക്കിവാഴും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞയിൽ ഭൂമിക്ക് സമ്പൂർണ്ണഫലഭൂയിഷ്ടത കൈവരും. പർവ്വതങ്ങൾ തകർത്ത് സമനിരപ്പാക്കാനും അദ്ദേഹത്തിന് കഴിയും. അങ്ങിനെ ഭൂമി സകലജനങ്ങൾക്കും വാസയോഗ്യമാക്കും. അദ്ദേഹത്തിന് പ്രതിപക്ഷമെന്നൊന്ന് ഉണ്ടാവുകയുമില്ല.

ത്വം ഖല്വോഷധിബീജാനി പ്രാക്സൃഷ്ടാനി സ്വയംഭുവാ
ന മുഞ്ചസ്യാത്മരുദ്ധാനി മാമവജ്ഞായ മന്ദധീ: (4-17-24)
അമൂഷാം ക്ഷുത്പരീതാനാമാർത്താനാം പരിദേവിതം
ശമയിഷ്യാമി മദ് ബാണൈർഭിന്നായാസ്തവ മേദസാ (4-17-25)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
പൃഥുരാജനെ രാജാവാക്കി വാഴിച്ച ബ്രാഹ്മണർ ക്ഷീണിച്ചവശരായിരുന്നു. അവർ രാജാവിനോട്, നാട്ടിൽ ക്ഷാമം പിടിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നും ജനങ്ങൾ പട്ടിണിയിലാണെന്നും അറിയിച്ചു. ഒന്നാലോചിച്ചപ്പോൾ രാജാവിന് അതിൻെറ കാരണം മനസിലായി. ഭൂമി തൻെറ കലവറയിൽനിന്ന് വേണ്ടത്ര ഭക്ഷണം ഉത്പ്പാദിപ്പിക്കുന്നില്ല.

രാജാവ് തൻെറ ആയുധങ്ങളുമായി കൊട്ടാരത്തിനു വെളിയിലേക്ക് കുതിച്ചു. ഭൂമിയിൽനിന്ന് ഭക്ഷണ വസ്തുക്കൾ ഉത്പ്പാദിപ്പിക്കും എന്ന ദൃഢനിശ്ച്ചയത്തോടെ, വേണ്ടിവന്നാൽ എല്ലാം ചുട്ടുകരിക്കും എന്നപോലെ കോപിഷ്ടനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ഭൂമിയെ ഫലഭൂയിഷ്ടമാക്കാൻ, സ്ഫോടക വസ്തുക്കളാൽ മണ്ണിളക്കി മറിക്കാനും അദ്ദേഹം തയ്യാറായിരുന്നു. എങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞാലും ഒരു പശുവിൻെറ രൂപത്തിൽ ഭൂമീദേവിയെ അദ്ദേഹം കണ്ടു. ഭൂമിയുടെ എല്ലാ കഴിവുകളും എങ്ങോ ഒളിപ്പിച്ചുവച്ചിരുന്നു. പശു ഓടിയ ദിക്കിലെല്ലാം രാജാവിൻെറ ആയുധം പിന്തുടർന്നു ചെന്നു. അദ്ദേഹം മരങ്ങൾ പിഴുതെറിഞ്ഞ് ഭൂമിയെ ഉഴുതു മറിക്കാനും തുടങ്ങി.

ഭൂമീദേവി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് ഇങ്ങിനെ അപേക്ഷിച്ചു. "അങ്ങേക്ക് ധർമ്മം എന്തെന്നറിയാം. അങ്ങയുടെ പ്രജകളുടെ ജീവിതത്തെ ഓർത്തെങ്കിലും എന്നെ സംരക്ഷിച്ചാലും. ഒരു സ്ത്രീയോട് പെരുമാറുന്നതു പോലെ സൗമ്യമായി എന്നോട് പ്രതികരിച്ചാലും. സർവ്വജീവജാലങ്ങൾക്കും വേണ്ടിയാണ് എന്നെ സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്നെ നിർദ്ദയമായി ശിക്ഷിച്ചിട്ട് അങ്ങെന്ത് നേടാനാണ്."

രാജാവ് പറഞ്ഞു: "നീ മനുഷ്യരാശിക്ക് വേണ്ടിയാണ് നിലകൊള്ളുന്നത് എന്നത് സത്യം തന്നെ. എന്നാൽ എൻെറ ആജ്ഞ ധിക്കരിച്ച് മരുന്നുവർഗ്ഗങ്ങളും ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങളും ഉത്പ്പാദിപ്പിക്കാതെ നീ മനുഷ്യരെ കഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നു. സൃഷ്ടാവ് സ്വയം നിന്നെ ഏൽപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന കർത്തവ്യമത്രെ ഭക്ഷണോൽപ്പാദനം. എൻെറയീ ശരംകൊണ്ട് നിന്നെപ്പിളർന്ന് ഭൂമി മുഴുവൻ ഉഴുതുമറിച്ച് പട്ടിണി കിടക്കുന്നവർക്കുള്ള പരിഹാരം ഞാൻ കണ്ടെത്തും. ഒരു രാജാവിനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ജനദ്രോഹിയായ പുരുഷനേയോ സ്ത്രീയേപ്പോലുമോ ശിക്ഷിക്കുന്നത് പാപമല്ല. ധർമ്മമാണുതാനും." എള്ളിന്മണികൾപോലെ ഭൂമിയെ ചെറുകഷണങ്ങളാക്കി പൊടിക്കാൻ രാജാവ് തീരുമാനിച്ചിരുന്നു. പേടിച്ചരണ്ട്, ഭൂമി രാജാവിൻെറ മഹിമകൾ വാഴ്ത്തി അദ്ദേഹത്തോട് ഇങ്ങിനെ പ്രാർത്ഥിച്ചു. "ഏതൊരു പരമാത്മസ്വരൂപത്തിൻെറ പ്രഭാവത്താലാണ് സൃഷ്ടി സ്ഥിതി സംഹാരങ്ങൾ നടക്കുന്നത്, അതിനെ ഞാൻ നമിക്കുന്നു. ഏതൊരു ശക്തിയാണോ സ്വയം എന്നെ സൃഷ്ടിച്ചയച്ചത് അതേ ശക്തി ശാലിയായ സൃഷ്ടാവ് ഇതാ എൻെറ മുന്നിൽ ആയുധമേന്തി നിൽക്കുന്നു. ഭൂമിയിലെ സകല ചരാചരങ്ങളേയും സംരക്ഷിക്കാനായി നിലകൊള്ളുന്ന ആ പരമാത്മസ്വരൂപം ഒരിക്കൽ എന്നെ പ്രളയജലത്തിൽ നിന്ന് ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവന്നു. ഇന്ന്, സ്വസൃഷ്ടികളെ സംരക്ഷിക്കാനായി എൻെറ മുകളിൽ സായുധനായി നിലകൊള്ളുന്നു. അങ്ങേക്ക് നമോവാകം, നമോവാകം."

അഥാസ്മിൻ ഭഗവാൻ വൈന്യ: പ്രജാനാം വൃത്തിദ: പിതാ
നിവാസാൻ കൽപ്പയാഞ്ചക്രേ തത്ര തത്ര യഥാർഹത: (4–18–30)
ഗ്രാമാൻ പുര: പത്തനാനി ദുർഗ്ഗാണി വിവിധാനി ച
ഘോഷാൻ വ്രജാൻ സശിബിരാനാകരാൻ ഖേടഖർവ്വടാൻ (4–18–31)
പ്രാക്പൃഥോരിഹ നൈവൈഷാ പുരഗ്രാമാദികൽപ്പനാ
യഥാസുഖം വസന്തി സ്മ തത്ര കുതോഭയാ: (4–18–32)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
പൃഥുവിനെ പുകഴ്ത്തിയ ശേഷം, തൻെറ രഹസ്യം രാജാവിനോട് പറയാൻ സമയമായി എന്ന് ഭൂമിദേവി മനസ്സിലാക്കി. തൻെറ സ്വത്തുക്കളെല്ലാം രാജാവിന് സമർപ്പിച്ച് ദേവി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: "മാമുനിമാർ കണ്ടെത്തി പ്രഖ്യാപിച്ച സന്മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ വേണ്ടരീതിയിൽ അദ്ധ്വാനിച്ചാണ് മനുഷ്യൻ തനിക്കു വേണ്ട വസ്തുവകകൾ നേടുന്നത്. പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾ അനുസരിച്ച് വർത്തിക്കുന്നവൻ വമ്പിച്ച വിളവെടുക്കുകയും ചെയ്യും. വിഡ്ഢികളാകട്ടെ, സ്വാർത്ഥപരമായി അക്രമവാസനയോടെ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഫലം ലഭിക്കുകയില്ല. അങ്ങേയ്ക്കു മുൻപ് രാജസിംഹാസനത്തിലിരുന്നവർ ധർമ്മിഷ്ഠരായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് ഭൂമിയിലെ ധനധാന്യങ്ങൾ ഞാൻ അവരിൽനിന്ന് സംരക്ഷിച്ച് ഒളിപ്പിച്ച് വെച്ചു. ദുഷ്ടരെ പരിരക്ഷിക്കാനും വളർത്താനും ഈ ധനം ഉപയോഗിച്ചുകൂടാ. തീർച്ചയായും അങ്ങേയ്ക്ക് എൻെറ അഗാധതകളിൽനിന്ന് പോലും എല്ലാ ധനവും കറന്നെടുക്കാം."

ഭൂമിയുടെ അഭിപ്രായം സ്വീകരിച്ച് രാജാവ് ഭൂമിയെ കറന്നെടുക്കാൻ തുടങ്ങി, ഭൂമി കാമധേനുവാണല്ലോ. എല്ലാ വർഗ്ഗവിഭാഗങ്ങളും, തങ്ങളിൽ ശ്രേഷ്ടരായവരെ, പശുവിനെ കറക്കുവാൻ മുൻപേവിടുന്ന പശുക്കുട്ടിയാക്കി നിർത്തി. എന്നിട്ട് ധനമെല്ലാം സൗകര്യപ്രദമായ പാത്രങ്ങളിലാക്കി സൂക്ഷിച്ചു. സ്വയംഭുവമനുവിനെ പശുക്കുട്ടിയാക്കി രാജാവ് സ്വയം എല്ലാ സസ്യജാലങ്ങളെയും പച്ചമരുന്നുചെടികളെയും ഭൂമിയിൽനിന്ന് പുറത്തെടുത്തു. മാമുനിമാർ തങ്ങളുടെ സൃഷ്ടാവിനെ പശുക്കുട്ടിയാക്കി ദിവ്യജ്ഞാനം തങ്ങളുടെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളായ ചെവി, വാക്ക്, മനസ്സ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചു. ഇന്ദ്രനെ പശുക്കുട്ടിയാക്കി ദേവതകൾ അമൃതു കറന്നെടുത്തു. അറകമവാസനയുള്ളവർ ലഹരികളും കറന്നു. ദേവഗായകർ സംഗീതവും സൗന്ദര്യവും കറന്നു. പിതൃക്കൾ കാവ്യവും, സിദ്ധന്മാർ അത്യത്ഭുതശക്തികളും എടുത്തു. ഭൂതപ്രേതങ്ങൾ തലയോട്ടി നിറയെ രക്തമെടുത്തു. പാമ്പുകൾക്ക് വിഷമുണ്ടായി. സസ്യഭുക്കുകളായ മൃഗങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പുല്ല്, മാംസഭുക്കുകൾക്ക് ഇറച്ചി, മരങ്ങൾക്ക് മരനീര്, മലകൾക്ക് ധാതുക്കൾ എന്നിവ ലഭിച്ചു. അങ്ങിനെ എല്ലാത്തരത്തിലുള്ള ജീവജാലങ്ങൾക്കും ഭൂമീദേവിയിൽനിന്നും എല്ലാം വേണ്ടപോലെ ലഭിച്ചു. ഇതുകണ്ടു സന്തുഷ്ടനായ രാജാവ് ഭൂമിയെ സ്വന്തം പുത്രിയായി ദത്തെടുത്തു.

രാജാവ് ഭൂമിയെ കറന്നെടുക്കൽ അവസാനിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. രാജാവ് മനുഷ്യരെ സംഘടിപ്പിച്ച്പട്ടണങ്ങളും, ഗ്രാമങ്ങളും, നഗരങ്ങളും, കോട്ടകൊത്തളങ്ങളും, പശുതൊഴുത്തുകളും ഉണ്ടാക്കി. ഭൂമിയിൽനിന്നും വിലപിടിച്ച ലോഹങ്ങൾ എടുക്കാൻ ഖനനവും തുടങ്ങിവെച്ചു. കർഷകർക്കായി ഭവനങ്ങളുണ്ടാക്കി അവരുടെ നിലങ്ങൾ കൃഷിയോഗ്യമാക്കി. ഇതാണ് ലോകത്തിലെ ആദ്യത്തെ സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തനവും സമാജസംഘടനാശ്രമവും. ഇതിൻെറയെല്ലാം ഫലമായി ജനം സമാധാനത്തോടെ സുരക്ഷാബോധത്തോടെ വർത്തിച്ചു.

**മാസ്മിന്മഹാരാജ കൃഥാ: സ്മചിന്താം നിശാമയാസ്മദ്വച ആദൃതാത്മാ
യദ്ധ്യായതോ ദൈവഹതം നു കർത്തും മനോ*f*തിരുഷ്ടം വിശതേ തമോ*f*ന്ധം (4-19-34)**

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
രാജസൂയങ്ങളിൽവെച്ച് ഏറ്റവും ഉന്നതമായ നൂറ് അശ്വമേധയാഗങ്ങൾ നടത്താൻ പൃഥുരാജൻ തീരുമാനിച്ചു. നൂറു യാഗങ്ങളും വിജയകരമായി പൂർത്തീകരിക്കുന്നവർക്ക് ദേവദേവനായ ഇന്ദ്രൻെറ സ്ഥാനം ലഭിക്കും. ഇന്ദ്രൻ സ്വയം ഇപ്രകാരമുള്ള യാഗം നടത്തിയിട്ടത്രെ ആ സ്ഥാനം ലഭിച്ചത്. പൃഥുരാജൻ തൊണ്ണൂറ്റിയൊൻപത് യാഗങ്ങൾ നടത്തിയപ്പോഴേക്കും ഇന്ദ്രന് അസൂയയായി. നൂറാമതുയാഗം ഏതു വിധേനയും മുടക്കുവാൻ ഇന്ദ്രൻ തിരുമാനിച്ചു.

യാഗാശ്വമായ കുതിരയെ ഇന്ദ്രൻ മോഷ്ടിച്ചൊളിച്ചു വച്ചു. ആകാശവീഥിയിൽ പറക്കുന്ന ഇന്ദ്രനെ കണ്ട ഒരു പുരോഹിതൻ, പൃഥുവിൻെറ പുത്രനോട് ഇന്ദ്രനെ നേരിടുവാൻ ആഹ്വാനം ചെയ്തു. പാരമ്പര്യങ്ങളെ ധിക്കരിച്ച് ഒരു ഭിക്ഷാംദേഹിയായി ഇന്ദ്രൻ വേഷംകെട്ടിനടന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരാളെ കൊല്ലാൻ പൃഥുപുത്രന് മടിയായിരുന്നു. പക്ഷെ യാഗപുരോഹിതനായ അത്രിമുനി പറഞ്ഞു: “അവനോട് ദയ കാണിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല, യാഗം മുടക്കാൻ ശ്രമിച്ചവാനാണയാൾ”. പൃഥുവിൻെറ പുത്രൻ വീണ്ടും ഇന്ദ്രനെ പിന്തുടരവേ സ്വയം കുതിരയെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഇന്ദ്രൻ അപ്രത്യക്ഷനായി. പൃഥുവിൻെറ പുത്രൻ “വിജാതാശ്വൻ” എന്നറിയപ്പെട്ടു.

ഇന്ദ്രൻ വീണ്ടും തൻെറ കളി തുടർന്നു. കുതിരയെ മോഷ്ടിച്ച് വിചിത്രമായ ഒരു താപസവേഷത്തിൽ നടന്നു. അത്രിയും വിജിതാശ്വനും വീണ്ടും ഇന്ദ്രനെ പിന്തുടർന്ന് കുതിരയെ വീണ്ടെടുത്ത് യാഗം പൂർത്തീകരിക്കാൻ പരിശ്രമിച്ചു. ഇന്ദ്രൻ കുതിരയെ വിട്ടുകൊടുത്ത് വീണ്ടും മറഞ്ഞിരിപ്പായി. ഇന്ദ്രൻെറ പ്രവൃത്തികൾ, വിചിത്രമായ ഒരു താപസപരമ്പര തന്നെ ഉണ്ടാക്കി. പാരമ്പര്യങ്ങളെ ധിക്കരിച്ച ഇവർ ധാർമ്മീകതയെ വെല്ലു വിളിച്ചു. ധർമ്മത്തെ അധർമ്മമായും, അധർമ്മത്തെ ധർമ്മമായും കണക്കാക്കി അവർ പ്രവർത്തിച്ചു. യാഗങ്ങളെ തകർക്കൽ അവർക്ക് സൽക്കർമ്മങ്ങളായി. ഇതെല്ലാം പ്രഥുരാജനെ ക്രുദ്ധനാക്കി. രാജാവ് സ്വയം ഇന്ദ്രനെ നേരിടാൻ തീരുമാനിച്ചു.

മുനിമാർ ഇതുകണ്ട് പരിഭ്രമിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെ തടഞ്ഞുനിർത്തി, ഇന്ദ്രനെ പരാജയപ്പെടുത്താൻ അഗ്നിയിൽ നിവേദിക്കേണ്ട ഒരാഹുതിയെപ്പറ്റി അവർ രാജാവിനെ മനസ്സിലാക്കി. മുനിമാർ ഇതുചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയപ്പോഴേയ്ക്കും സൃഷ്ടാവ് മുന്നിലെത്തി രാജാവിനോട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: “നീ ശിക്ഷിക്കാൻ പോകുന്ന ഇന്ദ്രനും, ആ പരമാത്മാവിൻെറ പ്രത്യക്ഷരൂപം തന്നെ. എന്നിട്ടും ബ്രാഹ്മണാ, അവൻ അധർമ്മ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ ദിവ്യമായ ഒരു യാഗം തടയാൻ ഒരുമ്പെടുന്നു. അസൂയയും ഭയവും കൊണ്ടാണവൻ അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നത്. അവനത് തുടരുകയും ചെയ്യും. മഹാരാജൻ, ഇന്ദ്രൻെറ സിംഹാസനംകൊണ്ട് അങ്ങേയ്ക്ക് എന്താണൊരു നേട്ടം?. നിങ്ങൾ രണ്ടും ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിൻെറ അംശങ്ങളത്രെ. അപ്പോൾ നിൻെറ തന്നെ അഹങ്കാരഭാവത്തോട് ശത്രുത പുലർത്തിയിട്ടെന്തു കാര്യം?

ദേവഹിതത്തിനെതിരായി വർത്തിക്കാനൊരുങ്ങുന്ന മനസ്സിൽ ക്രോധം വളരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ ഉപദേശം കേട്ടാലും. യാഗം ഒരെണ്ണം കുറഞ്ഞങ്ങിനെ നിന്നുകൊള്ളട്ടെ. ഇന്ദ്രന് തൻെറ സിംഹാസനം തുടർന്നും ലഭിക്കട്ടെ. ഇതുമൂലം ഈ കലഹം തീരുകയും അധാർമ്മീകരുടെ പരമ്പരയ്ക്ക് അറുതിവരുകയും ചെയ്യും.” പൃഥുരാജൻ, ബ്രഹ്മാവിൻെറ ഉപദേശം സ്വീകരിച്ച് യാഗം നിർത്തിവെച്ചു. നൂറാമത്തെ യാഗം നടത്താതെ എല്ലാവർക്കും സമാധാനവും സംതൃപ്തിയും നൽകി പൃഥുരാജൻ തൻെറ ത്യാഗമനോഭാവം പ്രകടമാക്കി.

ന കാമയേ നാഥ തദപ്യഹം ക്വചിന്നയത്ര യുഷ്മച്ചരണാംബുജാസവ:
മഹത്തമാന്തർഹൃദയാന്മുഖച്യുതോ വിധത്സ്വ കർണ്ണായുതമേഷ മേ വര: (4-20-24)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
പൃഥുവിൻെറ പ്രശംസാർഹമായ ത്യാഗമനോഭാവത്തിൽ ഭഗവാൻ വിഷ്ണു സംപ്രീതനായി ഇന്ദ്രനോടൊപ്പം രാജാവിൻെറ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.

ഭഗവാൻ പറഞ്ഞു: "നിൻെറ യാഗകർമ്മങ്ങളിൽ തനിക്കു യോജിക്കാത്തവിധത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചതിൽ ഇന്ദ്രനിപ്പോൾ പശ്ചാത്താപമുണ്ട്. അയാൾക്ക് മാപ്പു കൊടുത്താലും. നന്മനിറഞ്ഞവർ മറ്റുള്ളവർക്കെ തിരായ മനോഭാവം വെച്ചു പുലർത്തുകയില്ല തന്നെ. ശത്രുതാ മനോഭാവം, ഒരുവൻ ലോകത്തിൽ വൈവിധ്യം കണ്ടെത്തുന്നു എന്നതിൻെറ തെളിവും അജ്ഞാനത്തിൽനിന്നുളവായതുമത്രെ. ശരീരത്തോട് ആത്മഭാവം വളർത്തുന്നതുകൊണ്ടുമാണ് ശത്രുതാമനോഭാവമുടലെടുക്കുന്നത്. അജന്യവും ശാശ്വതവും സർവ്വവ്യാപിയും ആയ ആത്മാവ് ത്രിഗുണങ്ങൾക്കതീതമെന്നറിയുന്നവൻ മായാശക്തിക്കടിമയാവുന്നില്ല. പാപവും ദു:ഖവും ജനിപ്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ അയാളെ തീണ്ടുന്നതുമില്ല. സ്വാർത്ഥരഹിതമായി സ്വകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്ത് എന്നെ പൂജിക്കുന്ന ഒരുവൻെറ മനസ്സ് നിർമ്മല മാകുകയും അവന് ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരം സാധിതമാവുകയും ചെയ്യും. അവൻെറ മനസ്സ് ക്രമേണ ലൌകികതയിൽനിന്ന് വിട്ടുമാറി പരമശാന്തിയെന്ന അവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുന്നു. അത് എൻെറ തന്നെ നിരാകാരാവസ്ഥയത്രേ. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരുവന് വീണ്ടും ജനനമരണങ്ങളില്ല. അതുകൊണ്ട് രാജാവേ, സ്വകർമ്മങ്ങൾ ശരിയായ ഭാവത്തോടെ അനുഷ്ടിച്ചാലും. പ്രജാപരിപാലനവും സംരക്ഷ ണവും രാജധർമ്മങ്ങളിൽ പ്രധാനമത്രേ. അങ്ങിനെ ജനങ്ങളുടെ പുണ്യത്തിൻെറ ഒരംശം രാജാവിന് അവകാശമുള്ളതാവുന്നു. പക്ഷെ, രാജാവ് തെറ്റായ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ സഞ്ചരിക്കുകയാണെങ്കിൽ പാപമാർജ്ജിക്കുന്നു. രാജൻ, ഞാൻ താങ്കളിൽ സംപ്രീതനായിരിക്കുന്നു. ഇഷ്ടമുള്ള വരം എന്തു വേണമെങ്കിലും ചോദിച്ചുകൊള്ളുക.

രാജാവിൻെറ കണ്ണുകൾ സജലങ്ങളായി. ഭക്തിപ്രേമപാരവശ്യത്തോടെ കണ്ഠമിടറി പ്രഥു പറഞ്ഞു: "ഭഗവൻ, അങ്ങ് ഈ വിശ്വത്തിൻെറ നാഥനാണല്ലൊ. ആർക്കും ഏതുസമയത്തും പരമശാന്തമായ പരമപദം നൽകാൻ കഴിയുന്ന അങ്ങയോട് എന്തു വരമാണ് ചോദിക്കേണ്ടത്? എനിക്ക് ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരം വേണ്ട. അങ്ങയുടെ പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ നിന്നൊഴുകുന്ന അമൃതിൻെറ സ്പർശമേൽക്കാത്ത ഒന്നും എനിക്കു വേണ്ട. എനിക്ക് പതിനായിരം ചെവികൾ തന്നാലും. അതിലൂടെ എനിക്കെപ്പോഴും അങ്ങയുടെ മഹിമാപദാനങ്ങൾ കേൾക്കുവാനിടയാവട്ടെ. അങ്ങയുടെ പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ പരമഭക്തയായ ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ മഹാഭാഗ്യം പങ്കുവെക്കാൻ ഞാൻ കൊതിക്കുന്നു. പക്ഷെ, ഞാൻ ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ അസൂയക്കു പാത്രമായേക്കും. ഇന്ദ്രൻെറ അസൂയക്ക് പാത്രമായവനാണല്ലോ ഞാൻ. അങ്ങ് അതീന്ദ്രിയനാണ്. അങ്ങ് ആത്മാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നു. ലക്ഷ്മീദേവിക്കുപോലും അതിൽ പങ്കില്ല. എന്നോട് എന്തു വരം വേണമെങ്കിലും ചോദിക്കാം എന്നുപറയുന്നത് തന്നെ അങ്ങയുടെ മായാവിനോദമത്രെ. സ്വയം അങ്ങയിൽ നിന്ന് വേറിട്ടുനിൽക്കുന്നു എന്ന തോന്നലുള്ളവനു മാത്രമേ അങ്ങയോട് വരം ചോദിക്കുവാൻ പറ്റൂ. സ്വന്തം കുട്ടികളോട് അച്ഛൻ കാണിക്കുന്ന സ്നേഹവായ്പ്പും നന്മയുമാണ് അവിടുന്നു ഞങ്ങളിൽ ചൊരിയുന്നത്."

പൃഥുവിൻെറ പ്രാർത്ഥനയും മനോഭാവവും ഭഗവാന് ഏറെ പ്രിയങ്കരമായിരുന്നു. പൃഥുവിന് ഏറ്റവും വലിയ വരമായ ഭഗവൽപദഭക്തി ഭഗവാൻ മനസാ നൽകി. ഇന്ദ്രനും പൃഥുവും പരസ്പരം ആശ്ലേഷിച്ചു. രാജാവ് എല്ലാ ദേവതകളേയും ആദരിച്ചു സമ്മാനങ്ങൾ നൽകി. ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവും ദേവതകളും സ്വന്തം സവിധങ്ങളിലേക്ക് മടങ്ങി. രാജാവ് കൊട്ടാരത്തിലേക്ക് തിരിച്ചു പോയി.

**യ ഉദ്ധരേത് കരം രാജാ പ്രജാ ധർമേഷ്വശിക്ഷയൻ
പ്രജാനാം ശമലം ഭുങ്ക്തേ ഭഗം ച സ്വം ജഹാതി സ: (4-21-24)**

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
കൊട്ടരത്തിൽതിരിച്ചെത്തിയ രാജാവിന് ജനങ്ങൾ വരവേൽപ്പു നൽകി. അദ്ദേഹം തന്റെ ജനങ്ങളെ കാര്യക്ഷമതയോടെയും ഭരണനിപുണതയോടെയും ഏറെക്കാലം ഭരിച്ചു. അവസാനം ശരീരമുപേക്ഷിച്ച് പരമപദമണയുകയും ചെയ്തു.

രാജാവിന്റെ സദ്വൃത്തികളെപ്പറ്റി വിദുരൻ ചോദിച്ചതിനുത്തരമായി മൈത്രേയൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: വിദുര, ഗംഗയ്ക്കും യമുനയ്ക്കുമിടക്കുമുള്ള പ്രശോഭമായ പ്രദേശമായിരുന്നല്ലോ പൃഥുവിന്റെ രാജ്യം. അവിടെത്താമസിച്ച് രാജാവ് തന്റെ മുൻജന്മകർമ്മഫലമായി ലഭിച്ച സുഖസൗകര്യങ്ങൾ ആസ്വദിച്ച് രാജ്യം ഭരിച്ചു. സ്വയം വന്നുചേർന്ന സുഖസമ്പത്തല്ലാതെ അദ്ദേഹം ഒന്നിനുവേണ്ടിയും ആഗ്രഹിച്ചില്ല. ദിവ്യന്മാരായ മഹൽപ്പുരുഷന്മാരൊഴികെ എല്ലാ ജനങ്ങളേയും അദ്ദേഹം തന്റെ മാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുവന്നു. ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം രാജ്യസഭ വിളിച്ചുകൂട്ടി സകലജനങ്ങളേയും അഭിസംബോധന ചെയ്തു സംസാരിച്ചു. മുതിർന്നവരെ വണങ്ങി, സദസ്സിനോട് സംസാരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം ആഭരണമണിയാതെതന്നെ സ്വപ്രഭയിൽ തിളങ്ങി കാണപ്പെട്ടു. വാക്കുകളിൽ സംസ്കാരവും, മര്യാദയും, ആത്മാർത്ഥതയും, മധുരിമയും, സ്വാനുഭവ തീഷ്ണതയും കാണായി.

"ശിഷ്ടപരിപാലനവും ദുഷ്ടശിക്ഷണവും രാജാവെന്നനിലക്ക് എന്റെ കടമയത്രെ. പൊതുവേ ജനങ്ങളുടെ സംരക്ഷ, രാജാവിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്. ഞാൻ എന്റെ ധർമ്മം ഭംഗിയായി ചെയ്യുന്നതിലൂടെ പുണ്യമാർജ്ജിക്കുന്നു. ഏതൊരു രാജാവ് തന്റെ പ്രജകളെ ധർമ്മവിചാരത്തെപ്പറ്റി പഠിപ്പിക്കുന്നില്ലയോ, അയാൾ ജനങ്ങളോട് കരംപിരിച്ച് ജീവിക്കുന്നതിലൂടെ പാപമാർജ്ജിക്കുന്നു. ആ രാജാവിന്റെ പുണ്യസമ്പത്ത് നഷ്ടമാവുകയും ചെയ്യും. ഞാൻ നിങ്ങളോട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിത്രമാത്രം. ആ ഭഗവാന്റെ താമരപ്പാദങ്ങൾ മനസ്സിലുറപ്പിച്ച് നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ധർമ്മത്തിലേർപ്പെട്ടു ജീവിക്കുക. സ്വധർമ്മം അനുഷ്ടിക്കുന്നതിലൂടെ നിങ്ങൾ എനിക്കും പുണ്യഫലം നൽകുന്നു.

നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ഏകലക്ഷ്യം ഭഗവാൻ നാരായണനെ സാക്ഷാക്കരിക്കുകയെന്നുള്ളതാണ്. മനു, ഉത്താനപാദൻ, ധ്രുവൻ, പ്രിയവ്രതൻ, ബ്രഹ്മാവ്, ശിവൻ, എന്റെ മുത്തച്ഛൻ അംഗൻ, പ്രഹ്ളാദൻ, മഹാബലി തുടങ്ങിയ മഹദ്വ്യക്തികളെല്ലാം ഒരേ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണത്. എന്നാൽ ചിലർക്കിതു സ്വീകാര്യമല്ലതന്നെ. അവരോട് സഹതപിക്കുകയല്ലാതെന്തു ചെയ്യാൻ. ഭഗവാനെ പ്രാപിക്കുകവഴി എല്ലാ പാപങ്ങളിൽനിന്നും നമുക്ക് തൽക്ഷണം മോചനം ലഭിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് മനസാവാചാകർമ്മണാ ഭഗവാനെ പൂജിച്ച് ഏതു ജോലിയാണോ നിങ്ങൾക്ക് ജീവനോപാധി, അത് ഭംഗിയായി ചെയ്താലും. ഭഗവാൻ സ്വയം പൂജയും, പൂജ ചെയ്യുന്നയാളും, പൂജിക്കപ്പെടേണ്ടയാളുമത്രേ. ബ്രഹ്മജ്ഞാനം നേടിയ ബ്രാഹ്മണരെ രാജവംശം ഒരിക്കലും നിന്ദിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ശുദ്ധി, തപ:ശക്തി, മിതഭാഷണം എന്നിവ ഭൂഷണമായ മഹാത്മാക്കളായ അവരുടെ പാദരേണുക്കൾ എന്റെ നെറ്റിത്തടത്തെ അലങ്കരിക്കട്ടെ.

രാജാവിന്റെ പ്രസംഗം മഹാത്മാക്കളും പുണ്യചരിതരുമായവർക്ക് സന്തുഷ്ടിയേകി. രാജാവിന്റെ ആത്മീയ പ്രഭ അച്ഛനായ വേനന്റെ ദുഷ്ടതയും പാപങ്ങളും പോലും തീർക്കാൻ പര്യാപ്ത മായിരുന്നു. പ്രഹ്ളാദന്റെ ഭക്തി, അച്ഛന് മോക്ഷപ്രാപ്തിയേകാനുതകിയതുപോലെയത്രേ അത്.

**കൃച്ഛ്റോ മഹാനിഹ ഭവാർണ്ണവമപ്ലവേശാം
ഷഡ്വർഗനക്രമസുഖേന തിതീരിഷന്തി
തത്ത്വം ഹരേർഭഗവതോ ഭജനീയമംഘ്രിം
കൃത്വോഡുപം വ്യസന്മുത്തര ദുസ്തരാർണ്ണം (4-22-40)**

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
രാജാവിന്റെ മഹത്വങ്ങൾ ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കേഎന്നും യുവാക്കളായ ആ നാലു ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾ, ബ്രഹ്മപുത്രന്മാരായ സനത്കുമാരന്മാർ അവിടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. രാജാവ് അവരെ പൂജിച്ചുപചരിച്ച ശേഷം പറഞ്ഞു: "അവിടുത്തെ ക്ഷേമം അന്വേഷിക്കുന്നത് അസ്ഥാന ത്താണ്, കാരണം നിങ്ങൾ നാലുപേരും ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരത്തിൽ മുഴുകിയവരാണല്ലൊ. അവിടുത്തേയ്ക്ക് ആസനവും ജലവും നൽകാൻ കഴിയുന്ന ദരിദ്രൻ പോലും അനുഗ്രഹീതനത്രെ. ഇഹലോകജീവിതത്തിൽത്തന്നെ ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരം ലഭിക്കാൻ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് ഞങ്ങളെ ഉൽബുദ്ധരാക്കുവാൻ ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു."

സനത്കുമാരന്മാർക്ക് ചോദ്യം ഇഷ്ടമായി. സകലരുടേയും ക്ഷേമം ലക്ഷ്യമാക്കി അവരിങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "ദിവ്യപുരുഷന്മാരുമായുള്ള സത്സംഗം രണ്ടു കൂട്ടർക്കും നല്ലതാണ്. കാരണം ശരിയായ ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കപ്പെടുകയും ശരിയായ ഉത്തരങ്ങൾ ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുമല്ലൊ. രാജാവേ, അനാത്മവസ്തുക്കളോടുള്ള പരിപൂർണ്ണമായ അനാസക്തിയും ആത്മാവിനോടുള്ള നിരന്തരഭക്തിയും മുക്തിയിലേക്കുള്ള മാർഗ്ഗമായി അറിയപ്പെടുന്നു. വിശ്വാസം, ഭക്തി, ഭഗവദർപ്പണഭാവത്തോടെയുള്ള കർമ്മങ്ങൾ, ഭഗവദ് കഥാശ്രവണം, പൂജകൾ, സത്സംഗത്തിനല്ലാതെയുള്ള എല്ലാ ലൌകീക കാര്യങ്ങളിൽ നിന്നും വിട്ടുനിൽക്കൽ, യമനിയമാദികൾ പാലിക്കൽ, സ്വാർത്ഥത ഇല്ലാതാക്കൽ എന്നീ മാർഗ്ഗങ്ങളാൽ നിഷ്പ്രയാസം ജീവൻ മുക്തി സാദ്ധ്യമത്രെ. ഈവിധചര്യകളാൽ തയ്യാറെടുത്ത ഒരുവൻ ശരിയായ ഒരു ഗുരുവിന്റെ സഹായത്തോടെ ആത്മാവും താനുമായുള്ള വൈവിദ്ധ്യത്തെ യുണ്ടാക്കുന്ന ആ സൂക്ഷ്മ കവചത്തെ, സൂക്ഷ്മശരീരമായ മനസ്സിനെ, മാറ്റണം. സൂക്ഷ്മശരീര മുള്ളിടത്തോളം മാത്രമേ വൈവിദ്ധ്യം അനുഭവവേദ്യമാവുകയുള്ളൂ. ഒരു വസ്തുവും അതിന്റെ പ്രതിച്ഛായയും തമ്മിലുള്ള അന്തരം, കണ്ണാടിയോ വെള്ളമോ ഉള്ള സമയത്തു മാത്രമേ പ്രകടമാവുക യുള്ളൂവല്ലൊ. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ, ഇന്ദ്രിയവസ്തുക്കളിൽ രമിക്കുമ്പോൾ മനസ്സ് ചഞ്ചലപ്പെടുന്നു. വിവേകം നഷ്ടപ്പെടുകയും വിജ്ഞാനം ഇല്ലാതാവുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ട് മുക്തിസാധകൻ, ഇന്ദ്രിയ വസ്തുക്കളോടുള്ള ആസക്തി, തീരെ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. പുരുഷാർത്ഥങ്ങളിൽ മുക്തി മാത്രമേ ശാശ്വതമായുള്ളൂ. ധാർമ്മീകത, സുഖാസ്വാദനം, ധനസമ്പാദനം എന്നിവയെല്ലാം നശ്വരമത്രേ. അതുകൊണ്ട് രാജൻ, ഭഗവദ്പദകമലങ്ങളിൽ ഹൃദയമർപ്പിക്കൂ. മാമുനിമാർ, ആ പാദങ്ങളിലെ വിരൽനഖത്തെ പ്പോലും സ്മരിക്കുന്നമാത്രയിൽ സ്വയം അഹങ്കാരപാശങ്ങളിൽനിന്നും മോചിതരാകുന്നു. സംസാരസാഗരം കടക്കാൻ തുനിയുന്നവരുടെ യാത്ര ദുർഘടമാണ്. ആറുതരത്തി ലുള്ള മുതലകൾ (പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളും മനസ്സും, അല്ലെങ്കിൽ കാമക്രോധലോഭമോഹമദമാത്സര്യങ്ങൾ) യാത്ര മുടക്കാൻ തയ്യാറായി നിൽക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഭഗവാൻ നാരായണന്റെ താമരപ്പാദങ്ങൾ ശരണമാക്കി സംസാരസാഗരത്തെ അതിജീവിച്ചാലും."

സന്തുഷ്ടനായ രാജാവ് രാജ്യവും സകലതും സനത്കുമാരന്മാരുടെ കാൽക്കൽ സമർപ്പിച്ചു. "വിജ്ഞാനിയും ആത്മജ്ഞാനിയുമായവർക്കു മാത്രമേ രാഷ്ട്രീയബലവും സേനാബലവും കയ്യാളി, ലോകം ഭരിക്കാൻ അർഹതയുള്ളൂ." രാജാവിൽ സന്തുഷ്ടരായ സനകാദികൾ തങ്ങളുടെ സവിധങ്ങളിലേക്ക് യാത്രയായി. അങ്ങിനെ ലൌകീകജീവിതത്തോട് ആസക്തിയില്ലാതെ രാജാവ് ഏറെക്കാലം രാജ്യം ഭരിച്ചു. എന്തെല്ലാം ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടുണ്ടോ അതെല്ലാം യഥാവിധി യഥാസമയം അദ്ദേഹം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന് അഞ്ച് പുത്രന്മാരുണ്ടായി. വിജിതാശ്വൻ, ധൂമകേശൻ, ഹര്യാക്ഷൻ, ദ്രവീനൻ, വൃകൻ എന്നിവർ. അദ്ദേഹം തികച്ചും ഒരു രാജാവ് തന്നെയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം മനസാ വാചാ കർമ്മണാ ജനങ്ങളെ സംതൃപ്തരും സന്തുഷ്ടരുമാക്കി: രാജപദത്തിന്റെ അർത്ഥം അതാണല്ലോ. പ്രഥുരാജന്റെ മഹിമ ലോകമെങ്ങും മുഴങ്ങികേട്ടു.

**അനുദിനമിദമാദരേണ ശൃണ്വൻ പൃഥുചരിതം പ്രഥയൻ വിമുക്ത സംഗ:
ഭഗവതി ഭവസിന്ധുപോതപാദേ സ ച നിപുണാം ലഭതേ രതിം മനുഷ്യ: (4–23–39)**

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
തനിക്കു പ്രായമേറുന്നതു തിരിച്ചറിഞ്ഞ പൃഥു രാജ്യഭാരം തൻെറ പുത്രനെ ഏൽപ്പിച്ച് ഭാര്യയുമൊത്തു വനവാസത്തിനു പുറപ്പെട്ടു. വനവാസകാലത്ത്, മൂന്നു കാലാവസ്ഥയിലും ചെയ്യാവുന്ന ഏറ്റവും കഠിനമായ തപശ്ചര്യകളിലേർപ്പെട്ടു. വേനൽക്കാലത്ത് കത്തിയെരിയുന്ന സൂര്യൻ മുകളിൽ നിൽക്കെ അഗ്നിവലയത്തിനുള്ളിൽ തപസ്സു ചെയ്തു. മഴക്കാലത്ത് കോരിച്ചൊരിയുന്ന മഴയിൽനിന്നും, മഞ്ഞു കാലത്ത് തണുത്തുറഞ്ഞ വെള്ളത്തിൽ കഴുത്തറ്റം ഇറങ്ങിനിന്നും അദ്ദേഹം തപസ്സു ചെയ്തു. മനസാ വാചാ കർമ്മണാ പൂർണ്ണമായ തപസ്സാണദ്ദേഹം അനുഷ്ടിച്ചത്. ഇതിലൂടെ കർമ്മപാശങ്ങളെയെല്ലാം നശിപ്പിച്ച് അകളങ്കിതമായ ഭക്തികൊണ്ട് അദ്ദേഹം തൻെറ ഹൃദയം നിറച്ചു.

ലൌകീകതയോടുള്ള നിസ്സംഗതയും പരമോന്നത ജ്ഞാനവും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായി. അതോടെ ശരീരാസക്തി തീരെ ഇല്ലാതായി. അഹങ്കാരവും അഹംഭാവവും നശിച്ചുകഴിഞ്ഞ അദ്ദേഹം ആ വിജ്ഞാനത്തിനുമപ്പുറം ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ മഹിമകളിലും കഥകളിലും ഭക്തലീനായിത്തീർന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള നിർമ്മലമായ ഭക്തി, സാധനയുടെ മുന്നോട്ടുള്ള പോക്കിനെയാണ് കാണിക്കുന്നത്. ഒരുദിവസം അദ്ദേഹം ശരീരമുപേക്ഷിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. സിദ്ധാസനത്തിലിരുന്ന് കാലുകൊണ്ട് ഗുദദ്വാരം അടച്ചുപിടിച്ച് പ്രാണശക്തിയെ താഴെനിന്ന് പൊക്കിൾത്തടം, ഹൃദയം, കണ്ഠനാളം, പുരികങ്ങൾക്കിടയിലുള്ള നെറ്റിത്തടം എന്നീ കേന്ദ്രങ്ങളിലൂടെ ഉയർത്തി ശിരസ്സിനു മുകളിലെത്തിച്ച് അന്ത:രീക്ഷത്തിലെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളുമായി വിലയിപ്പിച്ചു. വിശ്വനിർമ്മിതിയിലെ ഘടകങ്ങളായ പഞ്ചഭൂതങ്ങളാൽത്തന്നെയാണല്ലോ മനുഷ്യദേഹവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളത്. പിന്നീട് ഈ ഭൂതാംശങ്ങളെ അദ്ദേഹം ഒന്നാക്കിവെച്ചു. ഭൂമിയെ ജലത്തിലും, ജലത്തെ അഗ്നിയിലും, അഗ്നിയെ വായുവിലും, വായുവിനെ ആകാശത്തിലും ലയിപ്പിച്ചു. മനസ്സിനെ പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളിലും പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളെ പഞ്ചഭൂതങ്ങളിലും വിലയിപ്പിച്ചു. ഇവയെല്ലാം പിൻവലിച്ച് അഹങ്കാരവും ചേർത്ത് മഹത്തത്വത്തിൽ, വിശ്വാവബോധത്തിൽ, വിലയിപ്പിച്ചിട്ട് ജീവനിൽ ചേർത്തുവെച്ചു. മായാശക്തിയുടെ അനന്തമായ ശക്തിവിശേഷങ്ങൾക്കടിമയാണല്ലോ ജീവൻ. പരിപൂർണ്ണമായ വിജ്ഞാനം വഴി ഈ അവസ്ഥപോലും പൃഥുവിന് കടന്നുപോകാൻ കഴിഞ്ഞു. അങ്ങിനെ നിർവ്വാണപദവും ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരവും ലഭിച്ച് അദ്ദേഹം വിശ്വാവബോധത്തിൽ വിലീനനായി.

പൃഥുവിൻെറ രാജ്ഞി അരചി, തൻെറ ഭർത്താവ് ശരീരമുപേക്ഷിച്ചതുകണ്ട് അന്ത്യകർമ്മങ്ങൾക്ക് ചിത യൊരുക്കി. കുളികഴിഞ്ഞു തയ്യാറായി ചിതാഗ്നിക്ക് വലംവെച്ച് സ്വയം അഗ്നിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഭർത്താവിൻെറ ശരീരത്തോടൊപ്പം തൻെറ ശരീരം രാജ്ഞിയും ഉപേക്ഷിച്ചു. ദിവ്യപുരുഷന്മാർ രാജ്ഞിയുടെ ആത്മത്യാഗത്തെ പ്രശംസിച്ചു. അവളുടെ മഹിമകൾ വാഴ്ത്തി. “ഈ രാജ്ഞി തൻെറ നാഥനെ ജീവിതം മുഴുവൻ അളവറ്റ സ്നേഹത്തോടെ പരിചരിച്ചു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അവർക്ക് നമ്മുടെയെല്ലാം തലത്തിൽനിന്നും വളരെ ഉയർന്ന സ്ഥാനമാണുള്ളത്. തീർച്ചയായും ഭഗവൽസവിധത്തിൽ തൻെറ ഭർത്താവിനോടൊപ്പം അവരുമുണ്ടാവും. മനുഷ്യജൻമോദ്ദേശം ഇതു തന്നെയാണെങ്കിലും വിഡ്ഢികൾ ആയതിനെ അവഗണിക്കുന്നു”. അതാണ് ലോകത്തിലെ ആദ്യത്തെ ചക്രവർത്തിയായ പൃഥുവിൻെറ ജീവിതകഥ. വിദുരരേ ആരീ കഥ കേൾക്കുകയോ വായിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നുവോ, അയാൾ പൃഥുവിനേപ്പോലെയാകുന്നു. അയാൾ തൻെറ ആഗ്രഹങ്ങളെല്ലാം സാധിക്കും. ഈ കഥ ദിവസവും കേൾക്കുന്നതിലൂടെ ഒരുവന് ഭഗവൽഭക്തിയുണ്ടാവുകയും ജനന മരണനിയതമായ സംസാരസാഗരത്തിൽനിന്ന് മോചനംകിട്ടുകയും ചെയ്യും.”

സ്വധർമ്മനിഷ്ഠ: ശതജൻമഭി: പുമാൻ വിരിഞ്ചതാമേതി തത: പരം ഹി മാം
അവ്യാകൃതം ഭഗവതോഽഥ വൈഷ്ണവം പദം യഥാഹം വിബുധാ: കലാത്യയേ (4-24-29)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു: പൃഥുവിന്റെ പുത്രൻ വിജിതാശ്വൻ ചക്രവർത്തിയായി. അയാൾ തന്റെ രാജ്യം നാലായി വിഭജിച്ച് സഹോദരന്മാർക്ക് വീതിച്ചു. ഹര്യാക്ഷന് കിഴക്കേ ഭാഗം, ധൂമ്രകേശന് തെക്കുഭാഗം, വൃകന് പടിഞ്ഞാറേഭാഗം, ദ്രവീണന് വടക്കുഭാഗം. വിജിതാശ്വന് സ്വേച്ഛയാൽ അപ്രത്യക്ഷനാവാൻ കഴിവുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അന്തർധാനൻ എന്നും പേരുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന് തന്റെ ഭാര്യ ശിഖണ്ഡിനിയിൽ പാവകൻ, പാവമണൻ, സവചി എന്നീ മൂന്നുപുത്രന്മാരും നഭസ്വതിയിൽ ഹവിർധനൻ എന്ന പുത്രനും ഉണ്ടായി. ശിഖണ്ഡിനീപുത്രന്മാർ ഒരു മുനിയുടെ ശാപത്താൽ ഭൂമിയിൽ പിറന്ന അഗ്നിദേവതകളായിരുന്നു. അവർക്ക് യോഗമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ പിന്നീട് ശാപമോക്ഷം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. വിജിതാശ്വൻ, തന്റെ ചക്രവർത്തിപദം ഹവിർധനനെ ഏൽപ്പിച്ച് നിരന്തരമായി ധർമ്മയാഗങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. രാജകീയ ധർമ്മങ്ങളായ ശിക്ഷ, കരംപിരിവ്, അധികാരപ്രകടനം ഇവയെല്ലാം അദ്ദേത്തിനിഷ്ടമായിരുന്നില്ല. ഭഗവൽപ്പദകമലങ്ങളിൽ ഹൃദയമർപ്പിച്ച് അവസാനം അദ്ദേഹം ആ സവിധത്തിൽ ഒരിടം നേടുകയും ചെയ്തു.

ഹവിർധനന് ഹവിൽധനി എന്ന ഭാര്യയിൽ ആറുപുത്രന്മാർ ഉണ്ടായി. ബർഹിഷാദ്, ഗയൻ, ശുക്ലൻ, കൃഷ്ണൻ, സത്യൻ, ജുതവൃതൻ എന്നിവർ. ബർഹിഷാദ് ചക്രവർത്തിയായി അവരോധിക്കപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം വേദയാഗകർമ്മങ്ങളിൽ അതിനിപുണനായിരുന്നു. സ്ഥിരമായി ഈദൃശകർമ്മങ്ങളിലേർപ്പെടുക മൂലം അദ്ദേഹം പ്രാചീനബർഹി എന്നറിയപ്പെട്ടു. ശതദ്രുതി എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയുടെ പേര്. അതീവസുന്ദരിയായിരുന്നു അവർ. വിവാഹമംഗളമാശംസിക്കാൻ വന്ന ദേവന്മാർ പോലും അവളുടെ സൗന്ദര്യത്തിൽ ആകൃഷ്ടരായിപ്പോയി. അഗ്നിഭഗവാൻ അവളിൽ അനുരാഗിയായിരുന്നുവത്രെ. ബർഹിഷാദ ശതദ്രുതി ദമ്പതിമാർക്ക് പ്രചേതർ എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന പത്തു പുത്രന്മാരുണ്ടായി. തങ്ങളുടെ അച്ഛന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം, പ്രചേതർ വിവാഹംചെയ്ത് കുട്ടികളുണ്ടായി വംശം വർദ്ധിപ്പിക്കാനായി തപസ്സിലേർപ്പെടാൻ പുറപ്പെട്ടു. വഴിക്കുവെച്ച് രുദ്രഭഗവാനെക്കണ്ട് ഒരു ദിവ്യമന്ത്രം പഠിച്ചു. പിന്നീട് ഒരു തടാകത്തിലിറങ്ങി ഈ മന്ത്രവും ജപിച്ച് പതിനായിരം കൊല്ലം തപസ്സനുഷ്ടിച്ചു.

പ്രചേതർ രുദ്രദേവനെ കാണാനുണ്ടായ സാഹചര്യം മൈത്രേയൻ ഇങ്ങിനെ വിവരിച്ചു. പ്രചേതർ പടിഞ്ഞാറേദേശത്തേക്ക് തപസ്സിനായി പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ വഴിക്കുവെച്ച് സുന്ദരവും വിപുലവുമായ ഒരു തടാകം കാണുകയുണ്ടായി. അവിടെ ഒരു ദിവ്യസംഗീതം കേൾക്കായി. പ്രചേതർ അതിൽ മതിമറന്നുനിൽക്കെ രുദ്രഭഗവാൻ തടാകത്തിൽനിന്നും പൊങ്ങിവന്നു. ദേവസ്ത്രീകളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ടാണ് രുദ്രദേവൻ പ്രത്യക്ഷനായത്.

രുദ്രഭഗവാൻ പറഞ്ഞു: "അല്ലയോ പ്രചേതരേ, നിങ്ങളുടെ ഹൃദയാഭിലാഷം ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. നിങ്ങളെക്കണ്ട് അനുഗ്രഹിക്കാനും ഒരു ദിവ്യമന്ത്രം ഉപദേശിക്കാനുമാണ് ഞാൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിന്റെ പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ അഭയം തേടിയവരാകയാൽ നിങ്ങളിൽ ഞാൻ സംപ്രീതനാണ്. ഒരു നൂറുവർഷം ധർമ്മിഷ്ടനായി ജീവിക്കുമ്പോൾ ഒരുവൻ സൃഷ്ടാവിന്റെ സവിധമണയുന്നു. അതും കഴിഞ്ഞ് കാലം കുറെക്കഴിയുമ്പോൾ എന്റെയടുക്കൽ എത്തിച്ചേരുന്നു. പക്ഷെ വിഷ്ണുഭക്തൻ, ലോകവാസം വെടിഞ്ഞയുടൻ വിഷ്ണുസവിധത്തിലേക്കു നേരിട്ടു ചെന്നെത്തുന്നു. ആ സവിധമണയാൻ ഞങ്ങൾക്കുപോലും ഒരു ലോകചക്രം കഴിയാൻ കാത്തിരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇനി ഞാൻ ആ ദിവ്യമന്ത്രം നിങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതരാം. പരമശാന്തിയുടെ മാർഗ്ഗമണയാൻ ഈ മന്ത്രം നിങ്ങൾക്കു പ്രയോജനപ്പെടുന്നതാണ്."

ദർശനം നോ ദിദൃക്ഷൂണാം ദേഹി ഭാഗവതാർച്ചിതം
രൂപം പ്രിയതമം സ്വാനാം സർവ്വേന്ദ്രിയഗുണാഞ്ജനം (4-24-44)
ഇദം യ: കല്യ ഉത്ഥായ പ്രാഞ്ജലി: ശ്രദ്ധയാന്വിത:
ശൃണുയാച്ഛ്രാവയേന്മർത്ത്യോ മുച്യതെ കർമ്മബന്ധനൈ: (4-24-78)

രുദ്രദേവൻ പറഞ്ഞു: "വാസുദേവന് നമോവാകം. സ്വയംപ്രഭനും പഞ്ചഭൂതങ്ങളേയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളേയും നിയന്ത്രിക്കുന്നവനുമായ ആ വാസുദേവനെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു. ഭൗതീകമായ വിശ്വത്തെ സംഹരിക്കുന്ന സംഘർഷണദേവനു നമോവാകം. എല്ലാവരുടേയും അന്തരാത്മാവായി വർത്തിച്ച് വിശ്വത്തെ ഉണർത്തുന്ന പ്രദ്യുമ്നദേവന് നമസ്കാരം. പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളേയും മനസ്സിനേയും നിയന്ത്രിക്കുന്ന അനിരുദ്ധനു നമസ്കാരം. എപ്പോഴും നിറഞ്ഞു വിളങ്ങുന്ന പരമഹംസനായ സൂര്യന് നമസ്കാരം. സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കും മുക്തിയിലേക്കുമുള്ള വാതിലായ അഗ്നിക്കു നമസ്കാരം. എല്ലാത്തിൻേറയും സത്തയായി വിളങ്ങി ചരാചരങ്ങൾക്കു സംതൃപ്തിയേകുന്ന ആ ദേവനു നമസ്കാരം. അകത്തും പുറത്തും നിറഞ്ഞു നിന്ന് ശബ്ദത്തെ പ്രസരിപ്പിക്കുന്ന ആകാശത്തിന് നമസ്കാരം. ആത്മീയതയുടെ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ ദേവലോകവും ഭൗതീകസാധനയിലൂടെ പിതൃലോകവും സാധിതമാക്കുന്ന കർമ്മമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കു നമസ്കാരം. അധാർമ്മീകതയുടെ ഫലവും ദു:ഖജന്യവുമായ മരണത്തിന് നമസ്കാരം. കർമ്മഫലത്തെ തരുന്ന ആ ഭഗവാന് നമോവാകം. ആത്മജ്ഞാനത്തിൻേറയും യോഗമാർഗ്ഗത്തിൻേറയും ദേവനും അനന്തമായ വിജ്ഞാനത്തിൻെറ ഉറവിടവുമായ ആ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന് നമസ്കാരം. മൂന്നു വിധത്തിലുള്ള ശക്തിയിലൂടെ അഹംബോധത്തിൻെറ അധിപനായ രുദ്രദേവന് നമസ്കാരം. ജ്ഞാനത്തിൻേറയും കർമ്മത്തിൻേറയും ദേവന് നമോവാകം. നാനാരൂപഭാവങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞു വിളങ്ങുന്ന ആ പരമാത്മാവിന് നമസ്കാരം.

അങ്ങയുടെ ദർശനഭാഗ്യം ഞങ്ങൾക്കു തന്നാലും. അങ്ങയിൽ ഏറ്റവും വലിയ ഭക്തിയുള്ളവർ ഉന്നതമെന്നു കരുതുന്ന ആ ദൃശ്യം കണ്ടു കൺകുളിർക്കാൻ ഞങ്ങൾ അക്ഷമരാണ്. ഭക്തർക്ക് അതിപ്രിയവും ഇന്ദ്രിയങ്ങളെപ്പോലും ആകർഷിക്കുന്നതുമാണ് ആ ദിവ്യരൂപം. എല്ലാ രീതിയിലും വിശദാംശങ്ങളിലും തികച്ചും പരിപൂർണ്ണമാണത്. നാലു മഹത്തായ കൈകൾ. പ്രസരിപ്പും തേജസ്സുമാർന്നു വിളങ്ങുന്ന മുഖകമലം. കടക്കണ്ണുകളിൽ പുഞ്ചിരിതൂകുന്ന താമരക്കണ്ണുകൾ. ശ്വാസോഛ്വാസതാളംകൊണ്ട് ഉയർന്നുംതാണും പരിലസിക്കുന്ന നാഭിത്തടം. ദിവ്യപ്രഭചൊരിയുന്ന കാലുകൾ, അവയിൽ തിളക്കവും പ്രഭയുമാർന്ന നഖങ്ങൾ. ആ പ്രഭയാകട്ടെ അജ്ഞാനത്തിൻെറ ഇരുട്ടിനെ അകറ്റാൻ പോന്ന വെളിച്ചമത്രേ. ആ രൂപം ദിവ്യാഭരണങ്ങളാലും ദിവ്യവസ്ത്രങ്ങളാലും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒരുവൻ എപ്പോഴും ഈ ഭഗവൽരൂപത്തെ ധ്യാനിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്. അങ്ങിനെ അവന് ഭയവിമോചനം ഉണ്ടാവുന്നു. അങ്ങയോട് ഭക്തിയുള്ളവർക്കു മാത്രം പര്യാപ്തമാണാസവിധം. ആ പാദങ്ങളിലഭയം തേടിയവരെ മരണദേവനുപോലും തൊടാൻ സാദ്ധ്യമല്ല തന്നെ. സ്വർഗ്ഗീയസുഖത്തേക്കാളേറെ വലുതാണ് അവിടുത്തെ സവിധത്തിൽ കഴിയുന്ന ഓരോ നിമിഷവും. അങ്ങയുടെ മഹിമകളും കഥകളും ഹൃദയം മുഴുവൻ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നവരും അങ്ങയുടെ പാദങ്ങളിൽനിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന ഗംഗയിൽ മുങ്ങിയവരുമായുള്ള സത്സംഗം ഞങ്ങൾക്കുണ്ടാവട്ടെ. ഈ വരമാണ് ഞങ്ങൾക്ക് വേണ്ടത്. വൈദീകകർമ്മങ്ങളിലേർപ്പെട്ടവരും ഈ രൂപത്തെയാണ് പൂജിക്കേണ്ടത്, കാരണം അങ്ങ് എല്ലാത്തിൻേറയും അന്തര്യാമിയാണല്ലോ. അങ്ങയുടെ ശരിയായ രൂപഭാവങ്ങൾ കണ്ടറിയാനാവില്ലതന്നെ. അത് സ്വയം മനസ്സിലാവേണ്ടതാണ്. സർവ്വാന്തര്യാമിയും സർവ്വവ്യാപിയുമായ അങ്ങുമാത്രമാണ് ഞങ്ങൾക്കഭയം.

ഈ മന്ത്രത്തിന് യോഗാദേശം എന്നു പറയും. തുടർച്ചയായി ഇതാവർത്തിച്ചാലും. സൃഷ്ടാവ് സ്വയം പഠിപ്പിച്ചതാണിത്. സൂര്യോദയത്തിനു മുൻപായി ഇതു ചൊല്ലി ശ്രദ്ധാഭക്തിയോടെ കഴിയുന്ന ഒരുവൻ എല്ലാ കർമ്മബന്ധനങ്ങളിൽനിന്നും മോചിതനാവുകയും അവൻെറ ആഗ്രഹങ്ങൾ സഫലമാവുകയും ചെയ്യും."

ഭോ ഭോ: പ്രജാപതേ രാജൻ പശൂൻ പശ്യ ത്വയാധ്വരേ
സംജ്ഞാപിതാഞ്ജീവസങ്ഘാന്നിർഘൃണേന സഹസ്രശ: (4-25-7)
ഏതേ ത്വാം സംപ്രതീക്ഷന്തേ സ്മരന്തോ വൈശസം തവ
സമ്പരേതമയ: കൂടൈശ്ഛിന്ദന്ത്യുത്ഥിതമന്യവ: (4-25-8)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു: രുദ്രദേവൻ പഠിപ്പിച്ച മന്ത്രം ജപിച്ചുകൊണ്ട് പ്രചേതർ തടാകത്തിലിറങ്ങി തപസ്സനുഷ്ടിച്ചു. ഈ സമയത്ത് നാരദൻ പ്രചേതരുടെ അച്ഛനായ പ്രാചീനബർഹിയെ സന്ദർശിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ സൌമ്യമായൊന്നു ശകാരിച്ചു. “അങ്ങയുടെ ഈ ദു:ഖം മാറ്റാൻ നിരന്തമായി യാഗകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തതു കൊണ്ടൊന്നും ഫലമില്ല. അല്ലയോ രാജാവേ ഒരോകർമ്മങ്ങൾക്കായി ബലികൊടുത്ത ആയിരക്കണക്കിന് മൃഗങ്ങളെ ഓർക്കുന്നുണ്ടോ? അവരെല്ലാം അങ്ങേലോകത്ത് അങ്ങയുടെ വരവും കാത്തിരിക്കുകയാണ്. അവർ അങ്ങയെ കാരിരിമ്പുമുനയുള്ള കൊമ്പുകളാൽ കുത്തിക്കീറാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു. ഏതായാലും ഞാനൊരു കഥ പറയാം. ഒരിടത്ത് ഒരിക്കൽ പുരഞ്ജന എന്ന പേരിൽ പ്രശസ്തനായ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾക്ക് അവിജ്ഞാതൻ എന്ന പേരിലൊരു സുഹൃത്തുണ്ടായിരുന്നു. രാജാവ് നല്ലൊരു വീടുതേടി പുറപ്പെട്ടു. അങ്ങിനെ ഒരു ദിനം ഭോഗവാടി എന്ന നഗരത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു. ഒൻപതു വാതിലുകളാണീ നഗരത്തിന്. അവിടെ, പത്തു പരിചാരകരോടുകൂടി, ശക്തിശാലിയായ ഒരു പടനായകൻെറ നേതൃത്വത്തിൽ, അഞ്ചു തലയുള്ള സർപ്പത്തിൻെറ കാവലിൽ അതിസുന്ദരിയായ ഒരു തരുണിയെ കണ്ടു. പ്രേമത്തിൽ കുടുങ്ങിയ രാജാവ് അവളെ സമീപിച്ച് അവളാരെന്നും മറ്റും അന്വേഷിച്ചു.

അവൾ പറഞ്ഞു: “എൻെറ അച്ഛൻ ആരെന്നെനിക്കറിയില്ല. വാസ്തവത്തിൽ ആരുടേയും അച്ഛനെ എനിക്കറിയില്ല. ഞാനിവിടെയാണ് എന്നുമാത്രം എനിക്കറിയാം. ഈ നഗരം ആരു നിർമ്മിച്ചു എന്നും എനിക്കറിയില്ല. ഇവരെല്ലാം എൻെറ കൂട്ടുകാരും പരിചാരകരും ആണ്. അഞ്ചുതലയുള്ള ഈ സർപ്പം എനിക്കു കാവലായി എപ്പോഴും നഗരം കാത്ത് ഉണർന്നിരിക്കുന്നു. ഈ നഗരത്തിലേക്ക് സ്വാഗതം. എൻെറ സുഹൃത്തുക്കളും ഞാനും ചേർന്ന് അങ്ങേയ്ക്കു വേണ്ട എല്ലാ സുഖഭോഗങ്ങളും ഒരു നൂറുവർഷത്തേക്ക് തയ്യാറാക്കിത്തരാം. കാരണം, നിങ്ങൾ ഒരു വിവരവും വിജ്ഞാനവും ഇല്ലാത്ത സുഖാന്വേഷിമാത്രമാണല്ലോ. ഭാവിജീവിതത്തെപ്പറ്റി ചിന്തയുമില്ല നിങ്ങൾക്ക്. നിങ്ങളെപ്പോലുള്ള ഒരുവനെ മാത്രമല്ലേ എനിക്കു സുഖഭോഗങ്ങളിൽ മുക്കാൻ സാധിക്കൂ. ഈ നഗരത്തിൽ ഒരുവന് സമ്പത്തും ഇന്ദ്രിയസുഖവും പുണ്യവും ആവോളം സമാഹരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്.”

അവളെ ഭാര്യയായി സ്വീകരിച്ച് അമിതാഹ്ലാദത്തോടെ രാജാവ് നഗരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. നഗരത്തിൻെറ ഏഴു കവാടങ്ങൾ ഉയർന്നതലത്തിലും, രണ്ടെണ്ണം താഴ്ന്ന സ്ഥലത്തുമായിരുന്നു. അഞ്ചു കവാടങ്ങൾ കിഴക്കോട്ടും, രണ്ടെണ്ണം പടിഞ്ഞാറോട്ടും, ഒരെണ്ണം തെക്കോട്ടും, മറ്റൊരെണ്ണം വടക്കോട്ടും തുറക്കുന്നു. ഇതിൽ രണ്ടു കവാടങ്ങളിലൂടെ വിഭ്രാജിതയിലേക്ക് ദ്യുമാൻ എന്ന സുഹൃത്തുമായി രാജാവ് സഞ്ചരിച്ചു. അവധൂതൻ എന്ന സുഹൃത്തിനൊപ്പം മറ്റുരണ്ടു കവാടങ്ങളിലൂടെ സൌരഭ എന്നയിടത്തേക്ക് പോയി. രസജ്ന, വിപാന എന്നിവരോടൊപ്പം രാജാവ് മുഖ്യ എന്ന കവാടത്തിലൂടെ അപാന, ബഹുദാന എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലേക്ക് സഞ്ചരിച്ചു. ശ്രുതധാരനുമൊരുമിച്ച് തെക്കേ കവാടമായ ദേവഹുവിലൂടെ തെക്കൻ പാഞ്ചാലദേശത്തും വടക്കേ കവാടമായ പിതൃഹുവിലൂടെ വടക്കൻ പാഞ്ചാലദേശത്തും രാജാവ് സഞ്ചരിച്ചു. പടിഞ്ഞാറേ കവാടമായ ആസുരിയിലൂടെ ദുർമ്മദനുമൊരുമിച്ച് രാജാവ് ഗ്രാമക എന്നയിടം സന്ദർശിച്ചു. പടിഞ്ഞാറുള്ള മറ്റേ കവാടത്തിലൂടെ ലുബ്ധകനുമൊത്ത് വൈഷാസ എന്നയിടത്തിലേക്ക് പോയി. രണ്ടു കവാടങ്ങൾ ഇരുളടഞ്ഞ ഇടവഴികളിലേക്ക് നയിക്കുന്നു. അതിലൂടെ കടന്നുചെന്ന് രാജാവ് പലേവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടു ജീവിച്ചു.

രാജാവ് ഭാര്യയുമായി വല്ലാത്ത പ്രേമത്തിലായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കർമ്മങ്ങളും അനുഭവങ്ങളും ഭാര്യയുടേതുപോലെതന്നെയായിരുന്നു. അത്രയ്ക്ക് വിഭ്രാന്തമായ ഒരു മാനസികാവസ്ഥയിൽ രാജാവ് മോഹവലയത്തിലടിമപ്പെട്ട് സ്വന്തം അസ്ഥിത്വം പോലും മറന്നു ജീവിച്ചു.

യ ഏവം കർമ്മ നിയതം വിദ്വാൻ കുർവീത മാനവ:
കർമണാ തേന രാജേന്ദ്ര ജ്ഞാനേ ന സ ലിപ്യതേ (4-26-7)
അന്യഥാ കർമ്മ കുർവാണോ മാനാരൂഢോ നിബധ്യതേ
ഗുണപ്രവാഹപതിതോ നഷ്ടപ്രജ്ഞോ വ്രജത്യധ: (4-26-8)

നാരദമുനി തുടർന്നു: ഒരു ദിവസം രാജാവ് നായാട്ടിനു പോയി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ ഗംഭീരമായ ഒരു വില്ലും അമ്പൊഴിയാത്ത ആവനാഴിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അഞ്ചുകുതിരകളെ പൂട്ടിയ തേര്, അതിന് രണ്ട് ലംബങ്ങളും, രണ്ട് ചക്രങ്ങളും ഒരു അച്ചുതണ്ടും ഉണ്ടായിരുന്നു. മൂന്നു കൊടിമരങ്ങളും, അഞ്ചു കയറുകളും, ഒരു കടിഞ്ഞാണും, ഒരു തേരാളിയും, ഒരിരിപ്പിടവും ഉണ്ടായിരുന്നു. രണ്ടു തൂണുകളിലായി നുകവും, അഞ്ച് രഹസ്യഅറകളും, ഏഴു സുരക്ഷിതവലയങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. അഞ്ചുകാര്യങ്ങൾ നടത്തുവാൻ ഈ രഥത്തിലിടമുണ്ടായിരുന്നു. നായാട്ടിനോട് അതീവ ഭ്രമമുണ്ടായിരുന്ന രാജാവ്, കാട്ടിൽ പോവാനുള്ള ധൃതിയിൽ, ഭാര്യയെ കൂടെ കൊണ്ടുപോയില്ല.

ആവശ്യാനുസരണമുള്ള നായാട്ട് ഒരു രാജാവിന്റെ അവകാശങ്ങളിൽപ്പെട്ടതത്രെ. ഇതു ജീവിതത്തിനു തന്നെയും ബാധകമാണ്. ഏതൊരുവൻ ധർമ്മത്തിനും കടമകൾക്കുമനുസരിച്ച് വർത്തിക്കുന്നുവോ ആ കർമ്മങ്ങൾ അയാളെ ബന്ധിക്കുന്നില്ല. കളങ്കപ്പെടുത്തുന്നുമില്ല. എന്നാൽ അഹങ്കാരത്തോടെ പ്രവർത്തിക്കുന്നവനാകട്ടെ ത്രിഗുണങ്ങളുടെ വരുതിയിൽപ്പെട്ട് വിജ്ഞാനം നശിച്ച് പരിണാമദശകളുടെ പടികളിറങ്ങുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

രാജാവ് ദയയില്ലാതെ, ആവശ്യങ്ങളില്ലെങ്കിലും കുറെയധികം മൃഗങ്ങളെ നായാടി കൊന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്രൂരതയാൽ, വേദനയോടെ അനേകം മൃഗങ്ങൾ ചത്തുവീണു. മനസ്സിനു മതിയാവോളം നായാട്ടു നടത്തിയ ശേഷം, ക്ഷീണിതനായ രാജാവ് കൊട്ടാരത്തിലേക്ക് തിരിച്ചു. കുളികഴിഞ്ഞ് ഉൻമേഷവാനായി രാജാവ് വിശ്രമിച്ചു. അപ്പോൾ തന്റെ ഭാര്യയുടെ സാമീപ്യം കൊതിച്ച് ദാസികളോട് അവരെവിടെയെന്നു തിരക്കി. "സ്നേഹസമ്പന്നയായ അമ്മയുടേയും, ഭർത്താവിനെ ദൈവമായി കരുതുന്ന ഭാര്യയുടേയും സാമീപ്യം ആഗ്രഹിക്കാത്ത ഒരുവൻ താമസിക്കുന്ന വീട് സുഖപ്രദമോ സൗകര്യപ്രദമോ എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. അതുകൊണ്ട്, എന്റെ രാജ്ഞി എവിടെയാണെന്ന് പറഞ്ഞുതന്നാലും. എനിക്കു വ്യസനം വരുമ്പോൾ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നവളും എല്ലാത്തരത്തിലും എന്റെ ഹൃദയത്തെ ഉല്ലസിപ്പിച്ച്, പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച് പ്രഭയേകുന്നവളുമായ എന്റെ പ്രിയപത്നി എവിടെയാണ് ?"

ദാസികൾ, രാജ്ഞികിടക്കുന്നയിടം രാജാവിന് കാണിച്ചുകൊടുത്തു. അസന്തുഷ്ടയും ദു:ഖിതയുമായിരുന്നു അവർ. രാജാവ് അസാധാരണായ ഈ കാഴ്ച്ചയിൽ അതീവ ദു:ഖിതനായി. അവളുടെ മുന്നിൽ മുട്ടുകുത്തി ആ കാലുകൾ സ്വന്തം മടിയിൽ എടുത്തുവെച്ചു. അവളെ ആലിംഗനം ചെയ്തു തലോടി ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ ആവതെല്ലാം രാജാവു ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. "അല്ലയോ സുന്ദരീ, ആരെങ്കിലും നിന്നെ അപമാനിക്കുകയൊ നിന്നോട് അപമര്യാദയായി പെരുമാറുകയോ ചെയ്തുവോ? ആരാണെങ്കിലും അവരെ ഞാൻ കഠിനമായി ശിക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. മുനിമാരോ ദൈവഭക്തന്മാരോ ഒഴികെ ആരേയും ശിക്ഷിക്കാൻ രാജാവിന് അധികാരമുണ്ട്. കുറ്റം ചെയ്തവന് ശിക്ഷ ഒരനുഗ്രഹമാണ്. കാരണം, ആ ശിക്ഷ, ദൈവത്തിന്റെ തന്നെ മഹിമയും ദയാവായ്പ്പുമത്രെ. എന്നോട് കരുണ കാണിച്ചാലും പ്രിയതമേ. നായാട്ടിന് കൂടെ കൊണ്ടുപോവാതെ ഞാൻ നിന്നോട് അപമര്യാദ കാണിച്ചു. എന്നോടു ക്ഷമിക്കൂ. നിന്റെ മുഖം ഒരിക്കലുമിങ്ങനെ ദു:ഖാകുലമായി ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ. എന്നോട് പ്രേമവും ക്ഷമയും കാട്ടിയാലും."

**തയോപഗൂഢഃ പരിരബ്ധകന്ധരോ രഹോƒനുമന്ത്രൈരപകൃഷ്ട ചേതനഃ
ന കാലരംഹോ ബുബുധേ ദുരത്യയം ദിവാ നിശേതി പ്രമദാപരിഗ്രഹഃ (4–27–3)**

നാരദമുനി തുടർന്നു: രാജാവ് പൂർണ്ണമായും തൻെറ അടിമയായെന്നു ബോദ്ധ്യമായ രാജ്ഞി എഴുന്നേറ്റുകുളിച്ച് അണിഞ്ഞൊരുങ്ങി അദ്ദേഹത്തിൻെറ സാമീപ്യം ആസ്വദിച്ചു. രാജ്ഞിയുടെ വിഷയാസക്തമായ പ്രേമത്തിൽ രാജാവ് ജീവിതം മുഴുവൻ ചിലവഴിച്ചു. സമയം കടന്നുപോകുന്നതോ രാത്രിയോ പകലോ ഒന്നും രാജാവറിഞ്ഞില്ല. സുഖത്തിനായുള്ള ആസക്തി അദ്ദേഹത്തിൻെറ വിവേകവിവേചനശക്തികൾ കവർന്നെടുത്തിരുന്നു. തൻെറ ഭാര്യയിൽ ആയിരത്തിയൊരുനൂറ് പുത്രന്മാരും നൂറ്റിപ്പത്തുപുത്രികളും ഉണ്ടായി. അവരുടെയെല്ലാം വിവാഹങ്ങൾ കെങ്കേമമായി നടത്തികൊടുത്തു. അവർക്ക് കുട്ടികളുണ്ടായി തൻെറ കുലം വർദ്ധിക്കുന്നതു കണ്ട് രാജാവ് സന്തോഷിച്ചു. അദ്ദേഹവും നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ നടത്തുന്നതുപോലെ മൃഗബലി നടത്തി നിരപരാധികളായ നിരവധി മിണ്ടാപ്രാണികളുടെ ശാപമേറ്റു വാങ്ങി. അങ്ങിനെ ആത്മീയതക്ക് വിരുദ്ധമായ പ്രയോജനരഹിതമായ ജീവിതം നയിക്കേ വാർദ്ധ്യക്യസഹജമായ അസുഖങ്ങൾ രാജാവിനെ പിടികൂടി.

ചണ്ടവേഗൻ എന്ന രാജാവാണ് ഗന്ധർവ്വന്മാരുടെ നേതാവ്. അദ്ദേഹത്തിന് മുന്നൂറ്റിയറുപത് കിങ്കരന്മാരും അത്രതന്നെ വെളുത്ത സ്ത്രീകളും ചേർന്ന ഒരു പടയുണ്ട്. ഏതൊരു പട്ടണത്തേയും അവർ ആക്രമിക്കും. ഇപ്പോഴല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരിക്കൽ. പുരഞ്ജനൻെറ നഗരത്തെ ആക്രമിച്ചപ്പോഴൊക്കെ പ്രജാഗരൻ എന്ന സർപ്പം അതിനെ ചെറുത്തുനിന്നു. വയസ്സായതോടെ സർപ്പത്തിനും ക്ഷീണമായി. രാജാവിന് വരാൻ പോവുന്ന വിപത്തിനേക്കുറിച്ചാലോചിക്കാനായില്ല. അദ്ദേഹം പരിക്ഷീണനായിരുന്നു.

കാലൻെറ ഒരു പുത്രിയാണ് ദുർഭഗ. പേരിനൊത്തു ഭയങ്കരമായിരുന്നു അവളുടെ രൂപവും. അവൾ ഒരു ഭർത്താവിനെ തേടി. അവൾ കുറച്ചുനാൾ യയാതിയുടെ പുത്രനായ പുരുവിൻെറ ഭാര്യയായിരുന്നു. പിന്നീടവൾ എന്നെ വശീകരിക്കാൻ തുനിഞ്ഞു. ഞാനതിനെ ചെറുത്തുനിന്നപ്പോൾ "ജന്മം മുഴുവൻ അലഞ്ഞുനടക്കാനിടവരട്ടെ" എന്ന് അവളെന്നെ ശപിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീടവർ 'ഭയ'ത്തിനെ ചെന്നുകണ്ട് അയാളെ വശീകരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. ഭയത്തിൻെറ അജയ്യശക്തിയെപ്പറ്റിപ്പറഞ്ഞ് അയാളെ പുകഴ്ത്തി. "അങ്ങയുടെ പേരിൽ ജനങ്ങളിലുള്ള പ്രത്യാശ ഒരിക്കലും പാഴാവുന്നില്ല. (പ്രത്യാശയുള്ളിടത്തെല്ലാം ഭയം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ.) വച്ചുനീട്ടുന്ന സമ്മാനത്തെ സ്വീകരിക്കാത്തവൻ വിഢ്ഢിയത്രെ. സ്വീകരിക്കുന്നതു പുരുഷലക്ഷണവും." അങ്ങിനെ വിവാഹാഭ്യർത്ഥന നടത്തി ഭുർഭഗ.

ദേവന്മാരുടെ ഗൂഢാലോചന മണത്തറിഞ്ഞ ഭയം (ലോകത്തിലെ എല്ലാ ജീവികളുടേയും മരണം) പുഞ്ചിരിയോടെ മറുപടി പറഞ്ഞു. "ഭവതിയെ ലോകത്തിലുള്ള എല്ലാവർക്കും വെറുപ്പാണല്ലോ. പക്ഷെ വിഷമിക്കേണ്ടതില്ല. നിനക്കുപറ്റിയ ഒരു ഭർത്താവിനെ ഞാൻ കാണിച്ചുതരാം. മാത്രമല്ല എൻെറ പടയുടെ ശല്യമൊന്നുമില്ലാതെ ഈ സൃഷ്ടിയെ മുഴുവൻ ആസ്വദിച്ച് അവരവരുടെ കർമ്മങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് അവർക്ക് ദുർഭാഗ്യം വിളമ്പി ജീവിക്കുകയും ചെയ്യാം. എൻെറ സഹോദരൻ പ്രജ്വരൻ നിന്നെ കല്ല്യാണം കഴിക്കും. ഞാൻ നിനക്കൊരു ജ്യേഷ്ഠനായിരിക്കും. നമുക്കു മൂവർക്കും, ആതിഥേയരുടെ സഹായത്തോടെ ലോകം മുഴുവനുമുള്ള മാനവരാശിയെ കീഴടക്കി ജീവിക്കാം." (ഭയം, ദൗർഭാഗ്യം, പ്രജ്വരം)

**അഹം ഭവാന്ന ചാന്യാസ്ത്വം ത്വമേവാഹം വിചക്ഷ്വ ഭോ:
ന നൗ പശ്യന്തി കവയ: ഛിദ്രം ജാതു മനാഗപി (4-28-62)
യഥാ പുരുഷ ആത്മാനമേകാദർശചക്ഷുഷോ:
ദ്വിതാഭുതമവേക്ഷേത തഥൈവാന്തരമാവയോ: (4-28-63)**

നാരദൻ തുടർന്നു: പ്രജ്വരനെ വിവാഹം ചെയ്ത് ഭയത്തിൻെറ സേനാബലത്തോടുകൂടി കാലപുത്രി ലോകത്തിൽ ദുരിതം വിതച്ചു നടന്നു. ഒരു ദിവസം അവർ പുരഞ്ജന നഗരിയെ ആക്രമിച്ചു. കാലപുത്രിയുടെ (ദുർഭഗ) പിടിയിൽ പുരഞ്ജൻ നിസ്സഹായനായി. ഭയത്തിൻെറ സേന വരുത്തിവെച്ച ദുരിതങ്ങളാൽ നഗരവാസികൾക്ക് പലേവിധത്തിലുമുള്ള ദു:ഖങ്ങളുമുണ്ടായി. പുരഞ്ജനൻെറ മനസ്സ് വിഷയാസക്തി യിൽനിന്നും ഇനിയും മുക്തി പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവസാനം മനമില്ലാമനമോടെ നഗരം വിട്ടുപോകാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു. പ്രജ്വരൻ നഗരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചതോടെ നഗരം കത്താൻ തുടങ്ങി. പുരഞ്ജനൻെറ സ്ഥിതി വളരെ കഷ്ടത്തിലായി. നഗരപാലകനായ പ്രജാഗരസർപ്പവും അവസാനത്തെ ഒരു ശ്രമം പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ നഗരം വിട്ടുപോകാൻ തിരുമാനിച്ചു. നഗരം തൻേറതാണെന്നും, ഭാര്യയും കുട്ടികളും തൻേറതാണെന്നും ഉള്ള വിചാരത്താൽ അവർക്കു വേണ്ടി പുരഞ്ജനൻ വ്യസനപ്പെട്ടു. ഭയം അയാളെ കെട്ടിമുറുക്കി കൊണ്ടു പോകാൻ തുനിയുമ്പോഴും തൻെറ പഴയ സുഹൃത്തായ അവിജ്ഞാതനെ ഓർമ്മ വന്നില്ല. ദൂരത്തായി താൻ ഉപദ്രവിച്ചു കൊന്ന മൃഗങ്ങൾ പുരഞ്ജനനെ കാത്തുനിന്നിരുന്നു.

ഹൃദയത്തിൽ, അപ്പോഴും രാജാവിന് ഭാര്യയുമായുള്ള ആസക്തി കൈവിട്ടിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അടുത്തജന്മത്തിൽ വിദർഭയിലെ രാജാവിൻെറ സുന്ദരിയായ മകളായി ജനിച്ചു. പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിൻെറ രാജാവായ മലയധ്വജൻ അവളെ വിവാഹം ചെയ്തു. അവർക്ക് സുന്ദരിയായ ഒരു മകളും ഏഴു പുത്രന്മാരും ഉണ്ടായി. മകളെ അഗസ്ത്യമുനിക്ക് വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുത്തു. മലയധ്വജൻ ഭാര്യയുമൊത്ത് വനത്തിലേക്ക് പോയി. അവിടെ തൻെറ മനസ്സും ശരീരവും ശുദ്ധീകരിച്ച് ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനെ ധ്യാനിച്ച് തീവ്രസാധനയിലും തപസ്സിലും കഴിഞ്ഞു. അങ്ങിനെ പരമാത്മസ്വരൂപനായ ഭഗവാനിൽ വിലീനമായി, നിർവ്വാണപദം പൂകി. അദ്ദേഹം ദ്വന്ദശക്തികളെ വെന്ന്, ആത്മാവിനെ സാക്ഷിരൂപത്തിൽ തിരിച്ചറിഞ്ഞ്, ശരീരമനോവ്യപാരങ്ങളെ നിസ്സംഗതയോടെ കണ്ടു. അങ്ങിനെ ഭഗവൽധ്യാനത്തിൽ ഏറെക്കാലം തപസ്സിരുന്നാണ് ഒടുവിൽ അദ്ദേഹം ശരീരമുപേക്ഷിച്ചത്. മലയധ്വജൻെറ രാജ്ഞിയും ഭർത്താവിൻെറ പാതയിൽ ധ്യാനനിരതയായി വർത്തിച്ചു. രാപകൽ ഭർതൃശുശ്രൂഷ ചെയ്ത അവർ ഒരു ദിനം ഭർത്താവിൻെറ കാലുകൾ തണുത്തു മരവിച്ചതായി കണ്ടു. അതീവ ദു:ഖഭാരത്തോടെ ചിതയൊരുക്കി ഭർതൃശരീരം അതിനു മുകളിൽവെച്ച് സ്വയം അതിൽ കയറാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് തടഞ്ഞു.

"എന്നെ ഓർക്കുന്നുണ്ടോ? നിങ്ങളുടെ ഏറ്റവും അടുത്ത സുഹൃത്ത് അവിജ്ഞാതനാണ് ഞാൻ. ഏറെക്കാലം മുൻപ് കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിൽ നമ്മൾ നല്ലൊരു ഗൃഹം തേടിപ്പോയി. ഒരിടത്ത് ഒരു സ്ത്രീയുടെ സൗന്ദര്യത്തിൽ മയങ്ങി വിഷയസുഖങ്ങളാസ്വദിക്കാൻ നിങ്ങൾ അവിടെത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുപോന്നു. ആ മാളികയ്ക്കു ചുറ്റുമായി അഞ്ചു പൂന്തോട്ടങ്ങളും, ഒൻപതു കവാടങ്ങളും, ഒരു നഗരപാലകനും, മൂന്നു ഭിത്തികളും, ആറു കച്ചവടക്കാരും, അഞ്ച് വിപണികളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു സ്ത്രീയായിരുന്നു ആ നഗരത്തിൻെറ അധിപ. നിങ്ങൾ ദിവ്യമായ ആത്മസ്വരൂപത്തെ മറന്നതുകൊണ്ട് ആ ശരീരം ഉപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ വീണ്ടും വിദർഭ രാജാവിൻെറ മകളായി പിറക്കുകയാണുണ്ടായത്."

"ഞാൻ നീയും നീ ഞാനുമാണ്. വ്യത്യാസം, കണ്ണാടിയിലെ പ്രതിബിംബവും മറ്റുള്ളവരുടെ കൃഷ്ണമണിയിലെ പ്രതിബിംബവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമത്രെ. നീയും ഞാനും അനുഗൃഹീതരായ ഹംസങ്ങളത്രെ. വിശ്വാവബോധത്തിൻെറ പൊയ്കയിൽ എന്നേയ്ക്കും കഴിയേണ്ട ഹംസങ്ങൾ." ഇതുകേട്ട് രാജ്ഞിയും ശരീരമുപേക്ഷിച്ച് വിശ്വാവബോധം പ്രാപിച്ചു.

ദേഹോ രഥസ്ത്വിന്ദ്രിയാശ്വ: സംവത്സരരയോ*f* ഗതി:
ദ്വികർമചക്രസ്ത്രിഗുണധ്വജ: പഞ്ചാസുബന്ധുര: (4-29-18)
മനോരശ്മിർബ്ബുദ്ധി സൂതോ ഹൃന്നീഡോ ദ്വന്ദ്വകൂബര:
പഞ്ചേന്ദ്രിയാർത്ഥപ്രക്ഷേപ: സപ്തധാതുവരൂഥക: (4-29-19)
ആകൂതിർവിക്രമോ ബാഹ്യോ മൃഗതൃഷ്ണാം പ്രധാവതി
ഏകാദശേന്ദ്രിയചമൂ: പഞ്ചസൂനാവിനോദകൃത് (4-29-20)

കഥയുടെ ആത്മീയവശം വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് നാരദൻ പറഞ്ഞു: "പുരഞ്ജന (നഗരസൃഷ്ടി) ജീവനത്രെ. തന്റെ ശാശ്വതസുഹൃത്തായ അവിജ്ഞാതനെ (ഈശ്വരൻ: അറിയപ്പെടാത്തത്) മറന്നുകൊണ്ട് ജീവൻ സ്വന്തം വാസസ്ഥലമന്വേഷിക്കുന്നു. മനുഷ്യശരീരമാണ് ഉചിതമായ വാസസ്ഥലമെന്ന് കണ്ട് ജീവൻ, രണ്ടു കയ്യും രണ്ടു കാലും ഒൻപതു ദ്വാരങ്ങളുമുള്ള ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. യുവതി, മനുഷ്യബുദ്ധിയാണ്, പത്തിന്ദ്രിയങ്ങൾ അവളുടെ തോഴന്മാരും ഇന്ദ്രിയധർമ്മങ്ങൾ അവളുടെ തോഴിമാരുമത്രെ. പതിനൊന്നാമനായ വീരയോദ്ധാവാണ് മനസ്സ്. പുരഞ്ജനന് താമസിക്കാൻ പുരഞ്ജനി നൽകിയ പാഞ്ചാല രാജ്യം ഒൻപതു വാതിലുകളുള്ളതും ലൗകീകസുഖമനുഭവിക്കാനുള്ള ഇടവുമത്രെ.

ഒൻപതു വാതിലുകൾ: രണ്ടു കണ്ണുകൾ, രണ്ടു ചെവികൾ, രണ്ട് നാസാരന്ധ്രങ്ങൾ, വായ്, രണ്ട് വിസർജ്ജനാവയവങ്ങൾ എന്നിവയാണ്. അവ തുറക്കുന്ന ദിശകൾ എല്ലാവർക്കും അറിവുള്ളതാണ്. ഈ വാതിലുകളൂടെ അകത്തു താമസിക്കുന്നയാൾ പുറത്തുപോയി പലേ വിധത്തിലുള്ള സുഖങ്ങൾ തേടുന്നു. ഈ യാത്രകളിൽ കൂട്ടാളികളായി പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങൾ, അവയുടെ ധർമ്മം എല്ലാം പുരഞ്ജനന് കൂട്ടു പോവുന്നു. കണ്ണുകളിൽക്കൂടി അയാൾ കാണുന്നു, മൂക്കിലൂടെ വാസനയറിയുന്നു, വായിലൂടെ ഭക്ഷണം അനുഭവിക്കുന്നതുകൂടാതെ സംസാരിക്കുന്നു, വലത്തേ ചെവിയിലൂടെ ലൗകീകമാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റിയും ധാർമ്മീകമായ ചടങ്ങുകളെപ്പറ്റിയുമുള്ള ജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കുന്നു. ഇടത്തേ ചെവിയിലൂടെ ആത്മശാന്തിയും ഭഗവൽഭക്തിയും ഉണ്ടാകുവാനുള്ള ജ്ഞാനം ആർജിക്കുന്നു, ഉൽപ്പാദനേന്ദ്രിയങ്ങളിലൂടെ ലൈംഗീകസുഖ മനുഭവിക്കുന്നു, വിസർജ്ജനാവയവങ്ങളിലൂടെ മാലിന്യം പുറത്തുകളയുന്നു.

കറുത്തിരുണ്ട ഇടനാഴികയിലേക്ക് നയിക്കുന്ന വാതിലുകൾ കൈകളും കാലുകളുമത്രേ. അവകൊണ്ടാണല്ലോ മനുഷ്യൻ പലകർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുന്നത്. ഭാര്യയുടെ സാമീപ്യം അനുഭവിച്ച് രമിക്കുന്ന അന്ത:പുരമത്രേ ഹൃദയം. ഇവിടെ ജീവൻ, ബുദ്ധിയുമായോ മനസ്സുമായോ താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ച് അവയുടെ ഗുണഗണങ്ങൾക്കടിമപ്പെടുന്നു. ജീവൻ സ്വതന്ത്രനും ഇളക്കമേശാത്തതുമാണെങ്കിലും ഈ താദാത്മ്യഭാവം കാരണം ജീവൻ സ്വയം കർത്താവായും, കർമ്മഫലഭോക്താവായും കരുതി വർത്തിക്കുന്നു.

രാജാവ് വേട്ടയാടാൻ പോയിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞല്ലോ. ശരീരംതന്നെയാണ് അഞ്ചുകുതിരകളെ (ഇന്ദ്രിയ ങ്ങളെ) പൂട്ടിയ രഥം. പുണ്യപാപകർമ്മങ്ങൾ രഥചക്രങ്ങൾ. ത്രിഗുണങ്ങൾ കൊടിമരങ്ങൾ. പഞ്ചപ്രാണന്മാർ കയറുകൾ. മനസ്സ് കടിഞ്ഞാൺ. ബുദ്ധി തേരാളി. ഹൃദയം ജീവന്റെ ഇരിപ്പിടം. ദ്വന്ദതയുടെ തൂണുകൾ (സുഖദു:ഖങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ) നുകമുറപ്പിക്കാനുള്ളയിടം. ഇന്ദ്രിയ ഭോഗവസ്തുക്കൾ രഹസ്യ അറകൾ. ഏഴു കവചങ്ങളുള്ള ശരീരത്തിന്റെ സുരക്ഷിത വലയങ്ങൾ. അഞ്ച് കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾ. അഞ്ചു തരത്തിലുള്ള ചലനങ്ങൾ. രഥത്തിൽ ജീവനങ്ങിനെ വിഹരിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയസുഖമനുഭവിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ജീവിതത്തെ മൃഗങ്ങളെ വേട്ടയാടി കൊല്ലുന്നതിനോടുപമിക്കാം."

അഥാത്മനോർത്ഥഭൂതസ്യ യതോഽനർത്ഥപരമ്പരാ
സംസൃതിസ്തദ്വ്യവച്ഛേദോ ഭക്ത്യാ പരമയാ ഗുരൌ (4-29-36)
വാസുദേവേ ഭഗവതി ഭക്തിയോഗ: സമാഹിത:
സധ്രീചീനേന വൈരാഗ്യം ജ്ഞാനം ച ജനയിഷ്യതി (4-29-37)

നാരദമുനി തുടർന്നു: കഥയിൽ ഒരു വർഷത്തെ ചണ്ഡവേഗ എന്നു വിളിച്ചിരിക്കുന്നു. രാത്രിപകലുകളാണ് കറുത്ത പുരുഷന്മാരും വെളുത്ത സ്ത്രീകളും എന്നപേരിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളത്. ജരാനരകളുള്ള വാർദ്ധ്യക്യമാണ് ഭീകര രൂപിയായ കാലപുത്രിയായി പറഞ്ഞത്. മരണഭയം അവളുടെ സഹോദരിയും ജ്വരം അവളുടെ ഭർത്താവുമത്രെ. അവളുടെ തോഴരാണ് മാനസീകവും ശാരീരികവുമായുള്ള അസ്വാസ്ഥ്യങ്ങൾ. ഇവരെല്ലാം ജീവനെ ജന്മനിമിഷം മുതൽ നിർത്താതെ പീഢിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. പ്രാണൻ ഇവയെ തടഞ്ഞു നിർത്താൻ അവസാനം വരെ ശ്രമിക്കുമെങ്കിലും അവസാനം ആ ശക്തികൾക്കടിമപ്പെടുമ്പോൾ മരണം സംഭവിക്കുന്നു.

പലവിധത്തിലും പീഢിപ്പിക്കപ്പെട്ടാലും ഒരു നൂറു കൊല്ലമെങ്കിലും ഈ ദേഹത്തു കഴിഞ്ഞുകൂടുവാൻ ജീവൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. തികച്ചും സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനെങ്കിലും ബുദ്ധിയും തദ്വാരാ ശരീരവുമായുള്ള താദാത്മ്യഭാവം കൈക്കൊണ്ട് മോഹത്തിനടിമപ്പെട്ട് ജീവൻ ത്രിഗുണങ്ങളാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടു കഴിയുന്നു. ചിലപ്പോൾ സാത്വീകവും മറ്റുചിലപ്പോൾ രാജസീകവും താമസീകവുമായ കർമ്മങ്ങളിൽ ജീവൻ ഏർപ്പെടുന്നു. ഈ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമനുസരിച്ച് ജീവൻ ചിലസമയം ദേവതകളായും ചിലപ്പോൾ സ്ത്രീയോ പുരുഷനോ നപുംസകമോ ആയും മറ്റുചിലപ്പോൾ മൃഗങ്ങളായും പുനർജനിക്കുന്നു. ഇതെല്ലാം കർമ്മഫലമനുസരിച്ചു മാത്രമാണ്. അങ്ങിനെ വാതിലുകൾതോറും തെണ്ടിനടക്കുന്ന പട്ടിയെപ്പോലെ ചില സ്ഥലത്തുനിന്നു ഭക്ഷണം, മറ്റിടങ്ങളിൽ നിന്നു തൊഴി, എല്ലാം കിട്ടി ജീവൻ കാമാസക്തിയിൽ മോഹിതനായി, നന്മതിന്മകൾ ചെയ്ത് ഫലം വാങ്ങിക്കൂട്ടുന്നു. സൽക്കർമ്മഫലമായി പരിണാമത്തിൻെറ പടികൾ കയറുകയും ദുഷ്ക്കർമ്മഫലമായി താഴോട്ടു പോവുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഈ സംസാരസാഗരത്തിൽ (ലൗകീകതയിൽ) ജീവന്, ദുരിതങ്ങളിൽനിന്നുള്ള മുക്തിക്ക് സാദ്ധ്യതയില്ലതന്നെ. ദുരിതങ്ങളിൽനിന്ന് രക്ഷനേടാൻ ശ്രമിക്കുന്നതത്രയും ദുരിതമുണ്ടാക്കുന്ന കർമ്മങ്ങളത്രെ. ഒരു തോളത്തുനിന്ന് മറ്റേ തോളിലേക്ക് കഠിനമായ ഭാരം മാറ്റിവെക്കുമ്പോൾ ഭാരത്തിനൊരു കുറവും ഉണ്ടാകാത്തതുപോലെ, ജീവൻ ഒരു തരത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരുതരത്തിൽ ദു:ഖങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്നു. പ്രതിവിധിക്കായി ചെയ്യുന്ന ഓരോന്നും കൂടുതൽ ദു:ഖങ്ങൾക്ക് കാരണമാവുകയും ചെയ്യുന്നു. വെറും കർമ്മങ്ങൾക്കൊണ്ട് ദു:ഖശമനം സാദ്ധ്യമല്ല തന്നെ. മനസ്സുനിറയെ ഗുരുവിനോടും ഈശ്വരനോടുമുള്ള പ്രേമം നിറയുമ്പോൾ മാത്രമേ മനുഷ്യൻ മോചിതനാവുന്നുള്ളൂ. വാസുദേവനോട് അത്ര ഭക്തിയുണ്ടാവുമ്പോൾ വിരക്തിയും വിജ്ഞാനവും ഉണ്ടാവുന്നു.

മതപരമായ ചടങ്ങുകൾ ഈ അറിവും വിജ്ഞാനവും ഉണ്ടാക്കിത്തരികയില്ല. രാജൻ, ഭഗവദ്ഭക്തിയുണ്ടാക്കുവാനുതകുന്ന കർമ്മങ്ങൾ മാത്രമേ ശരിയായ സൽക്കർമ്മങ്ങളായി പരിഗണിക്കാവൂ. അതുകൊണ്ട് മിണ്ടാപ്രാണികളായ മൃഗങ്ങളെ കൊല്ലുന്ന ഈ യാഗകർമ്മാദികൾ നിർത്തിവെച്ച് ഭഗവൽകഥകളും മഹിമകളും കേട്ട് അവിടുത്തെ പാദത്തിൽ അഭയം തേടിയാലും. അങ്ങിനെ നിങ്ങൾക്ക് എല്ലാ ദു:ഖങ്ങളിൽ നിന്നും മോചനം ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. വിശപ്പ്, ദാഹം, ഭയം, ദു:ഖം തുടങ്ങി എല്ലാ കഷ്ടപ്പാടുകളിൽനിന്നും മോചനം സാദ്ധ്യമത്രെ.

ക്ഷുദ്രഞ്ചരം സുമനസാം ശരണേ മിഥിത്വാ
രക്തം ഷഡംഘ്രിഗണസാമസു ലുബ്ധകർണ്ണം
അഗ്രേ വൃകാനസുതൃപോഽവിഗണയ്യ യാന്തം
പൃഷ്ഠേ മൃഗം മൃഗയ ലുബ്ധകബാണഭിന്നം (4–29–53)

നാരദമുനി തുടർന്നു: രാജാവേ, ഞാൻ അങ്ങയുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്കെല്ലാം ഉത്തരം നൽകി കഴിഞ്ഞു. മനോഹരമായ ഒരുദ്യാനത്തിൽ പുല്ലുമേയുന്ന ഒരു മാൻകിടാവിനെപ്പറ്റി ഒന്നു ഭാവന ചെയ്യൂ. കൂട്ടാളികളുമായി ഇടയ്ക്കെല്ലാം കളിച്ചുല്ലസിച്ച്, തേനീച്ചക്കൂട്ടങ്ങളുടെ പാട്ടു കേട്ടതുകഴിയുന്നു, എന്നാൽ തൊട്ടുമുന്നിൽ കൊതിയോടെ നോക്കി നിൽക്കുന്ന ചെന്നായും, പിറകിൽ ക്രൂരനായ നായാട്ടുകാരനും ഉണ്ട്. രാജാവേ, ആ മാൻകിടാവ് താങ്കൾ തന്നെ. ലൗകീക ജീവിതത്തിൻെറ എണ്ണമൊടുങ്ങാത്ത ദുരിതങ്ങളും, മരണമെന്ന നായാട്ടുകാരൻെറ ഭീഷണിയും ഉപേക്ഷിച്ചാലും. ഭഗവദ്പദപങ്കജങ്ങളിൽ അഭയം തേടിയാലും.

പ്രാചീനബർഹി പറഞ്ഞു. “മഹാമുനേ, അങ്ങയുടെ വിജ്ഞാനവെളിച്ചത്തിൽ എൻെറ മനസ്സിലെ തമസ്സ് അപ്രത്യക്ഷമായിരിക്കുന്നു. മഹാമുനികൾക്കു പോലും പിടികിട്ടാത്ത, ഇന്ദ്രിയാതീതമായ ആ പരമസത്യം അങ്ങെനിക്കു പറഞ്ഞു തന്നു. ജീവൻ ചെയ്യുന്ന സൽക്കർമ്മങ്ങളും ദുഷ്ക്കർമ്മങ്ങളുമനുസരിച്ച് വരും ജന്മങ്ങളിൽ ഫലമനുഭവിക്കുന്നു എന്നു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ അത്തരം കർമ്മങ്ങൾ അവസാനിക്കുകയും വീണ്ടുമൊരിക്കലും അതുണ്ടാകാതാവുകയും ചെയ്യുമല്ലോ.”

നാരദൻ പറഞ്ഞു: “ജീവിതം, മരണമെന്ന സംഭവത്തിനുശേഷവും തുടർന്നു കൊണ്ടേയിരിക്കും. കഴിഞ്ഞ ജന്മങ്ങളിലെ കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമനുസരിച്ച്, ഈ ജന്മത്തിൽ പഴയതുപോലെ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു രൂപത്തിലുള്ള ശരീരം സ്വീകരിക്കുന്നു. കർമ്മങ്ങളും തൽഫലമായുള്ള പുനർജന്മവും, ‘ഞാൻ’, ‘എൻേറത്’ എന്ന ഭാവങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാവുന്നതാണ്. പഞ്ചേന്ദ്രിയങ്ങളേയും അവയുടെ മായീകപ്രഭാവത്തിലുള്ള സങ്കലനത്തേയും പഠിക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് മനസ്സിൻെറ അസ്ഥിത്വത്തെപ്പറ്റി അറിയാനാകുന്നു. അതുപോലെ മനസ്സിൻെറ ഭാവങ്ങളും വാസനയും പഠിക്കുമ്പോൾ പഴയജന്മങ്ങളുടെ കാര്യം ഒരുവനു മനസ്സിലാകുന്നു. മറ്റു ചിലപ്പോൾ നാമൊരിക്കലും ഈ ജന്മത്തിൽ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി നാം ചിന്തിക്കുന്നു. ഒരിക്കലും കണ്ടിട്ടോ കേട്ടിട്ടോ ഇല്ലാത്ത കാര്യങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കിയെടുക്കാൻ മനസ്സിനു കഴിവില്ല. കഴിഞ്ഞ ജന്മങ്ങളിലെ അനുഭവങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിലാണ് ഇത്തരം ചിന്തകളുണ്ടാവുന്നത്. മനസ്സിനു സ്വന്തമായി സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിവില്ലെങ്കിലും, അനുഭവങ്ങളെ പലേ രിതികളിൽ കൂട്ടിയും കുറച്ചും സങ്കൽപ്പിക്കുവാൻ അതിനു കഴിയും.

സൂക്ഷ്മശരീരം നിലനൽക്കുന്നിടത്തോളം കാലം ‘ഞാൻ’, ‘എൻേറത്’ എന്ന ഭാവങ്ങൾ പോവുകയില്ല. സൂക്ഷ്മശരീരത്തിനെ പതിനാറുതരത്തിൽ തിരിക്കാം. പഞ്ചപ്രാണന്മാർ, പത്തിന്ദ്രിയങ്ങൾ, പിന്നെ മനസ്സും. ഇവയിൽ ബോധസ്ഫുരണമുണ്ടാവുമ്പോൾ സൂക്ഷ്മശരീരത്തിന് ജീവൻ എന്ന് പറയുന്നു. ഈ സൂക്ഷ്മ ശരീരമാണ് ജനനമരണങ്ങളും, സുഖദു:ഖങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നത്. മനസ്സൊന്നു മാത്രമാണ് എല്ലാ ജനനമരണങ്ങൾക്കും കാരണം. അനുഭവിച്ച സുഖങ്ങളിൽ വീണ്ടും മുഴുകാനുള്ള മനസ്സിൻെറ ത്വരയാണ് പുനർജന്മമെടുത്ത് ബന്ധനത്തിലാണ്ടു പോവാനിടയാക്കുന്നത്. അജ്ഞാനത്തിലാണ്ട കർമ്മങ്ങളും, ആത്മീയജ്ഞാനമില്ലായ്മയും നിലനിൽക്കുന്നിടത്തോളം ജനനമരണങ്ങളും കാര്യകാരണചക്രങ്ങളുമായ ബന്ധനവും തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കും. ഈ അജ്ഞാനനിവൃത്തിക്കായി ഭഗവാനെ ശരണം പ്രാപിച്ചാലും. ഈ വിശ്വം മുഴുവൻ അവിടുന്നാണെന്നു വിശ്വസിച്ച് ആ നിന്തുരുവടിയെ പൂജിച്ചാലും.” ഇങ്ങിനെ പ്രാചീനബർഹിയെ ഉപദേശിച്ച് നാരദമുനി മടങ്ങി. മക്കളെ രാജ്യഭാരമേൽപ്പിച്ച് രാജാവ് വനവാസത്തിനു പോയി. അവിടെവച്ച് ആത്മസാക്ഷാത്ക്കാരം നേടി. ഈ കഥ വായിക്കുകയോ കേൾക്കുകയോ ചെയ്യുന്നയാൾക്ക് സൂക്ഷ്മശരീരത്തിൻെറ ബന്ധനത്തിൽനിന്ന് മോചനംലഭിക്കുന്നതാണ്.

**ഗൃഹേഷ്വാവിശതാം ചാപി പുംസാം കുശലകർമണാം
മദ്വാർത്തായാതമാനാം ന ബന്ധായ ഗൃഹാ മതാ: (4-30-19)
നവ്യവദ്ധൃദയേ യജ്ഞോ ബ്രഹ്മൈതദ് ബ്രഹ്മവാദിഭി:
ന മുഹ്യന്തി നശോചന്തി നഹൃഷ്യന്തി യതോ ഗതാ: (4-30-20)**

പ്രചേതരുടെ തപസ്സിൻെറ ഫലമായി ഭഗവാൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതിൻെറ രീതിയും മഹിമയും, മൈത്രയൻ പറഞ്ഞു.: രുദ്രഭഗവാൻ പഠിപ്പിച്ച മന്ത്രങ്ങൾ ജപിച്ചുകൊണ്ട് തടാകക്കരയിൽ ഒരു പതിനായിരം കൊല്ലം പ്രചേതർ തപസ്സനുഷ്ഠിച്ചു. അപ്പോൾ ഭഗവാൻ സ്വയം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. പ്രശാന്തവും തേജസ്സാർന്നതുമായ ഭഗവൽരൂപം അതീവസുന്ദരവും സുഖദായകവും, മഹിമാനിർഭരവുമായിരുന്നു. ഭഗവാൻ പ്രചേതരോട് പറഞ്ഞു. "ഒരു ലക്ഷ്യത്തിനായി ഒറ്റക്കെട്ടായി അച്ചടക്കത്തോടെ സഹോദരസ്നേഹത്തോടെ നിങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് പരിശ്രമിക്കുകയാൽ നിങ്ങൾക്ക് ഈ ഭാഗ്യമുണ്ടായി. നിങ്ങളെക്കുറിച്ച് ദിവസം ഓർമ്മിക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്യുന്നവർക്ക് സഹോദര സ്നേഹവും സർവ്വചരാചരങ്ങളോടുള്ള മമതയും ഉണ്ടാവുന്നതാണ്. രുദ്ര ഭഗവാൻ രചിച്ച മന്ത്രജപങ്ങളോടെ എന്നെ ഭജിക്കുന്ന ഏതൊരുവനും എൻെറ അനുഗ്രഹവും വരങ്ങളും ലഭ്യമത്രെ.

പ്രചേതരേ, നിങ്ങൾക്ക് താമസം വിനാ പ്രശസ്തനും, പ്രഗൽഭനുമായ ഒരു പുത്രനെ ലഭിക്കാൻ ഭാഗ്യം ഉണ്ടാവുന്നതാണ്. ഒരു അപ്സരസ്ത്രീയിൽ കാണ്ഡുമുനിക്ക് ജനിച്ചതാണ് നിങ്ങൾ വിവാഹം ചെയ്യാൻ പോകുന്ന സുന്ദരി. ജനിച്ചയുടനെ അവളെ അപ്സരസ് കാട്ടിലുപേക്ഷിച്ചു പോയി. കുട്ടിയെ മരങ്ങൾ കാത്തു രക്ഷിച്ചു. രാജസോമം (ചന്ദ്രഭഗവാൻ) കുട്ടിയെ അമൃതൂട്ടി വളർത്തി. അവളെ വിവാഹം ചെയ്താലും. അവളും നിങ്ങളുടെ പാത പിന്തുടർന്ന് നിങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന കർമ്മധർമ്മങ്ങൾ തുടരുന്നതാണ്. ശരിയായ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തും, എൻെറ മഹിമാവിശേഷങ്ങൾ കേട്ടും സമയം ചിലവഴിക്കുന്നവർക്ക് കുടുംബജീവിതം ഒരു ബന്ധനമല്ല തന്നെ. മഹാത്മാക്കളായ സത്യദർശികളിൽനിന്ന് ഹൃദയത്തിൽ ഭക്തിജ്ഞാനങ്ങളുടെ പുതു വെളിച്ചം കിട്ടിയവർ ഒരിക്കലും ദു:ഖത്തിനോ മായയ്ക്കോ അടിമപ്പെടുന്നതല്ല. അവർക്ക് ഇന്ദ്രിയസുഖത്തിന് മേൽ ആസക്തിയുണ്ടാകുന്നതുമല്ല. നിങ്ങളെല്ലാം ഹൃദയം സമ്പൂർണ്ണമായി സംശുദ്ധിയാർന്ന ശേഷം എൻെറ സവിധത്തിൽതന്നെ എത്തിച്ചേരും."

പ്രചേതർ ഭഗവാനെ സ്തുതിച്ചുകൊണ്ട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: "കേവല മനസ്സ്, ഏതൊന്നിലാണോ നാനാത്വം ആരോപിക്കുന്നത്, ആ മഹത്തിന് നമോവാകം. സംസാരദുഖ:ത്തിൽനിന്നു മോചനമേകുന്നവനും, ഭക്തരുടെ ഭഗവാനും, കൃഷ്ണനും, വാസുദേവനും, ശുദ്ധസത്വസ്വരൂപമായ ഹരിയുമായ അവിടേയ്ക്ക് നമസ്കാരം. നാഭിയിൽ താമരയും, കാലിണകൾ താമരപോലുള്ളതും, താമരമാലകൾ മാറിടത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതുമായ ഭഗവാനെ ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു. ഈ സംസാരചക്രത്തിൽ കഴിയാൻ ഞങ്ങൾക്ക് വിധിയുള്ളിടത്തോളം ഞങ്ങൾക്കൊരപേക്ഷ മാത്രം. എപ്പോഴും അവിടുത്തെ കഥകൾ കേൾക്കുമാറാകണം, സത്സംഗം സാധിക്കണം. ഭഗവൽഭക്ത സത്സംഗമാണല്ലോ ഏറ്റവും വലിയ വരം. അങ്ങയുടെ ഏറ്റവും വലിയ ഭക്തനായ പരമശിവനെ ഒരുമാത്രകണ്ടതുമൂലം അവിടത്തെ ദർശനം സാദ്ധ്യമായി എന്നത് സത്സംഗമാഹാത്മ്യം തെളിയിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ." ഭഗവാൻ വരം നൽകി അപ്രത്യക്ഷനായി. പ്രചേതർ തടാകത്തിൽനിന്നു പുറത്തുവന്നപ്പോൾ, ചുറ്റുപാടും ഉയർന്നു വളർന്ന മരങ്ങൾ അവരുടെ ആകാശ വീക്ഷണത്തെ തടസപ്പെടുത്തിയതിൽ അവർ കുപിതരായി. എല്ലാ മരങ്ങളും അവർ കത്തിച്ചു കളയാൻ തുടങ്ങി. മരങ്ങളുടെ സൃഷ്ടാവിൻെറ നിർദ്ദേശപ്രകാരം അവ പ്രചേതരോട് കാരുണ്യം യാചിക്കുകയും, അവരുടെ വളർത്തു പുത്രിയായ സുന്ദരിയെ അവർക്കു കന്യാദാനം ചെയ്യാമെന്നു പറയുകയും ചെയ്തു. പ്രചേതർ അവളെ വിവാഹം ചെയ്തു. അവളിൽ ദക്ഷൻ ജനിച്ചു. ഈ ദക്ഷനെയാണ് കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിൽ പരമശിവൻ കൊന്നത്. സൃഷ്ടാവ് സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളുടേയും അധിപനായി ദക്ഷനെ വാഴിച്ചു. പുന:സൃഷ്ടിയുടെ ചുമതല മുഴുവനും ദക്ഷനു നൽകുകയുംചെയ്തു.

ശ്രേയസാമപി സർവേഷാമാത്മാ ഹ്യവധിരർത്ഥത:
സർവ്വേഷാമപി ഭൂതാനാം ഹരിരാത്മാ*ff*ത്മദ: പ്രിയ: (4-31-13)
നഭജതി കുമനീഷിണാം സ ഇജ്യാം ഹരിരധനാത്മധനപ്രിയോ രസജ്ഞ:
ശ്രുതധനകുലകർമ്മണാം മദൈര്യേ വിദധതി പാപമകിഞ്ചനേഷു സത്സു (4-31-21)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു: പലേ വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുപോയി. പ്രചേതർ ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിൻെറ വാക്കുകൾ ഓർമ്മിച്ചു. മനസ്സിലുദിച്ച ഉണർവിൻെറ വെളിച്ചത്തിൽ ഭാര്യയായ മാരീശയെ മകനായ ദക്ഷൻെറ ചുമതലയിൽ ഏൽപ്പിച്ചിട്ട് അവർ വീടുവിട്ടു പോയി. ആത്മജ്ഞാനലാഭത്തിനായി അവർ മനസ്സുകൊണ്ടും, വാക്കുകൾ കൊണ്ടും, പ്രാണൻകൊണ്ടും സംയമനത്തോടെ ഭഗവൽസ്മരണ ചെയ്തു. യോഗമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ അവർ പ്രവീണരായിരുന്നു. ആ സമയം നാരദൻ അവിടെ ചെല്ലുവാനിടയായി. ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവും മഹാദേവനും പറഞ്ഞു കൊടുത്ത വിജ്ഞാനം ഏതാണ്ട് മിക്കവാറും മറന്നുപോയിരിക്കുന്നു എന്നും ആയതിനെ വീണ്ടുമൊന്ന് തെളിച്ചെടുക്കാൻ സഹായിക്കണമെന്നും നാരദമുനിയോടവരഭ്യർത്ഥിച്ചു.

നാരദമുനി പറഞ്ഞു: പ്രചേതരേ, നിങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന ഏതൊരു കർമ്മവും ഭഗവാൻ ഹരിയുടെ നേർക്കുള്ള ഭക്തിസാധനയല്ലെങ്കിൽ വ്യർത്ഥമത്രെ. ഭഗവാൻ ഭക്തപ്രിയനാണ്. ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടതും അനുഗൃഹീതമായതും വിലപിടിച്ചതും ആയ എന്തെല്ലാമുണ്ടോ അതിൻെറയെല്ലാം ആകത്തുകയാണ് ആത്മാവ്. ഭഗവാൻ ഹരി എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളുടേയും ആത്മസത്തയത്രെ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ എല്ലാവർക്കും ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടതും ഭഗവാൻ തന്നെ. ഒരു മരത്തിൻെറ ശാഖകളും ഇലകളും തടിയുമെല്ലാം വേരിൽ വെള്ളമൊഴിക്കുന്നതിൻെറ ഫലമായി തഴച്ചു വളരുന്നു. അതുപോലെ ഭഗവാനെ പ്രസാദിപ്പിച്ചാൽ ലോകത്തിലുള്ള എല്ലാത്തിനേയും പ്രസാദിപ്പിച്ചതിനു തുല്യം. വിശ്വം മുഴുവൻ പ്രസാദമാനമാവുന്നു. ഭഗവാൻ മാത്രമെ സത്തായി നില കൊള്ളുന്നുള്ളൂ. ഇത് സത്യം. സൂര്യൻ സത്തും, സൂര്യകിരണങ്ങൾ സൂര്യനെ ആശ്രയിച്ചു നിലകൊള്ളുന്നു എന്നും പോലെയാണത്. ആകാശത്തു പ്രത്യക്ഷമാകുകയും നശിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മഴമേഘങ്ങൾ പോലെയാണ് ദ്രവ്യവസ്തുക്കൾ അവതരിക്കുകയും അപ്രത്യക്ഷമാവുകയും അനന്തതയിൽ വിലയമാകുകയും ചെയ്യുന്നത്. അനന്തമായ ആ പരമോന്നതസ്ഥിതിയിൽനിന്നും വേറിട്ടൊരു അസ്ഥിത്വം ആർക്കുമില്ല. അതുകൊണ്ട് ആ ഭഗവാൻ തന്നെയാണ് സ്വന്തം ആത്മഭാവമെന്നറിഞ്ഞ് ആ നിന്തിരുവടിയെ എപ്പോഴും പൂജിച്ചാലും. പക്ഷെ എങ്ങിനെയാണതു സാധിക്കുക? എല്ലാ ജീവജാലങ്ങളോടും കരുണകാണിക്കുക. സംതൃപ്തിയോടെ ജീവിച്ച്, കിട്ടുന്നതിൽ പ്രസാദബുദ്ധിയോടെ കഴിയുമ്പോൾ ഇന്ദ്രിയ ശമനം ഉണ്ടാകുന്നു. ഭഗവാൻ ഇതിനാൽ ക്ഷിപ്രപ്രസാദിയത്രെ. ഇന്ദ്രിയസുഖഭോഗങ്ങളോടുള്ള ആസക്തി കളഞ്ഞ ഭക്തൻെറ ഹൃദയത്തിൽ ഭഗവാൻ ബന്ധനസ്ഥനാണ്. സ്വയം ഭഗവാൻ മാത്രം സ്വത്തെന്നു കരുതുന്ന ഭക്തനെ ഭഗവാന് ഏറെ പ്രിയം. അതുകൊണ്ട് ജ്ഞാനം, സമ്പത്ത്, കുടുംബമഹിമ, തൊഴിൽ എന്നിവയിൽ അഭിമാനവും അഹങ്കാരവുമുള്ളവർ നൽകുന്ന പൂജകളിൽ ഭഗവാൻ സംപ്രീതനല്ലതന്നെ. ദരിദ്രനും ശുദ്ധനുമായ ഭക്തനെ നിന്ദിക്കുന്ന സമ്പന്നഭക്തനേയും ഭഗവാന് പ്രിയമില്ല. ലക്ഷ്മീദേവി, സ്വയം ഭഗവാൻെറ സവിധത്തിലുണ്ടെങ്കിലും ഭഗവാൻ ഭക്തന്മാരുടെ ആജ്ഞാനുവർത്തിയും ഭക്തദാസനുമത്രെ. വിജ്ഞാനമുള്ള ഏതൊരുവനും തൻെറ എല്ലാമെല്ലാമായി ഭഗവാനിൽ മനസിലുറപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. പ്രചേതരെ അങ്ങിനെ ഉപദേശിച്ച് നാരദമുനി തൻെറ വഴിക്കു പോയി. ഭഗവാനെ ധ്യാനിച്ച് പ്രചേതർ സായൂജ്യവും നേടി.

ശുകമുനി പറഞ്ഞു: മൈത്രേയമുനിയുടെ നാവിൽനിന്നുമാണ് വിദുരർ ഈ കഥ കേട്ടത്. അദ്ദേഹം മുനിയെ വണങ്ങി ഹസ്തിനപുരിയിലേക്ക് പുറപ്പെട്ടു. ഈ കഥകൾ കേൾക്കുകയും ഭഗവാൻ വിഷ്ണുവിൻെറ ഭക്തന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ ജീവചരിത്രം അറിയുകയും ചെയ്യുന്ന ഏതൊരുവനും സമ്പൽസമൃദ്ധിയും ദീർഘായുസ്സും സർവ്വാനന്ദവും ഈ ലോകത്തിൽ ലഭിക്കുകയും ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരത്തിന് അർഹതയുണ്ടാവുകയും ചെയ്യുന്നു.